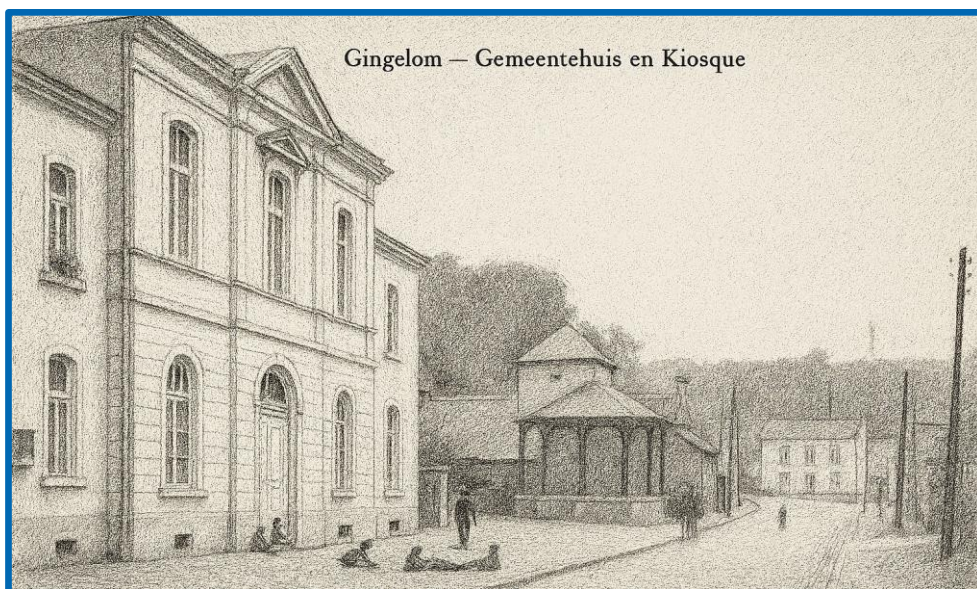

Omgevingsanalyse

Documentatie bij het
meerjarenplan 2026 – 2031

Gemeente Gingelom

Sint-Pieterstraat 1, 3890 Gingelom

Ondernemingsnummer: 0207.466.469

OCMW Gingelom

Sint-Pieterstraat 1, 3890 Gingelom

Ondernemingsnummer: 0212.213.630

Inhoudstafel

I	Inleiding	2
2	Externe omgevingsanalyse	3
2.1	Bevolking.....	3
2.2	Huishoudens.....	10
2.3	Ruimtegebruik.....	13
2.4	Wonen.....	16
2.5	Klimaat.....	20
2.6	Natuur	22
2.7	Water	24
2.8	Land- en tuinbouw	29
2.9	Mobiliteit en verkeersveiligheid.....	34
2.10	Onderwijs.....	39
2.11	Werk.....	44
2.12	Verdiene	52
2.13	Verblijfstoerisme	58
2.14	Detailhandel	60
2.15	Economische bedrijvigheid.....	61
3	Interne omgevingsanalyse	65
3.1	Organogram	65
3.2	Kerkenbeleidsplan.....	67
3.3	Thuisdiensten	67
3.4	Jeugd.....	69
3.5	Senioren	71

I INLEIDING

De overheid vraagt alle besturen een meerjarenplanning op te maken binnen de beleids- en beheercyclus. De omgevingsanalyse is een verplicht onderdeel en een eerste stap van deze planning. Via de omgevingsanalyse krijgt het bestuur een goed onderbouwd beleid, houdt het rekening met de tendensen in de maatschappij en verkrijgt het de specifieke kenmerken en gegevens van het bestuur die van belang zijn. De omgevingsanalyse is immers een analyse van de eigen organisatie in relatie tot de verschillende omgevingsfactoren, uitdagingen en spelers uit de omgeving en bestaat uit 2 delen:

– Een externe omgevingsanalyse:

Dit is een analyse van de bredere en directe omgeving waarbinnen het beleid van het bestuur zich afspeelt. Hier worden vooral factoren toegelicht waarop het beleid niet direct invloed heeft en zijn het vooral grote maatschappelijke trends die worden weergegeven. Deze werd opgemaakt aan de hand van de data van Provincie in cijfers. Onderaan de getoonde grafieken en tabellen kan er doorgeklikt worden naar de website van Provincie in cijfers. Het bestuur wordt in dit deel regelmatig vergeleken met cluster, provinciale (Limburg) en gewestelijke (Vlaams gewest) gemiddelden. Zo ontstaat een ruimer vergelijkingskader waartegen de profielschets van het bestuur kan worden geplaatst.

– Een interne omgevingsanalyse:

Dit is een analyse van de interne werking van de eigen organisatie. Aan de hand van een zelfevaluatie en doelmatigheidsanalyse is er onderzocht wat in de organisatie goed zit en waarop het best verder kan ingezet worden om de werking te optimaliseren. Hierdoor kan op een systematische manier gewerkt worden aan de verbetering van de interne organisatie. Een goed werkende interne organisatie is immers belangrijk om de beleidsdoelstellingen op een effectieve en efficiënte wijze te realiseren. Deze doelmatigheidsanalyse werd in 2025 in meerdere sessies samen met het college en het managementteam uitvoerig besproken. In de interne omgevingsanalyse worden de belangrijkste topics met een impact op het nieuwe meerjarenplan toegelicht.

2 EXTERNE OMGEVINGSANALYSE

2.1 BEVOLKING

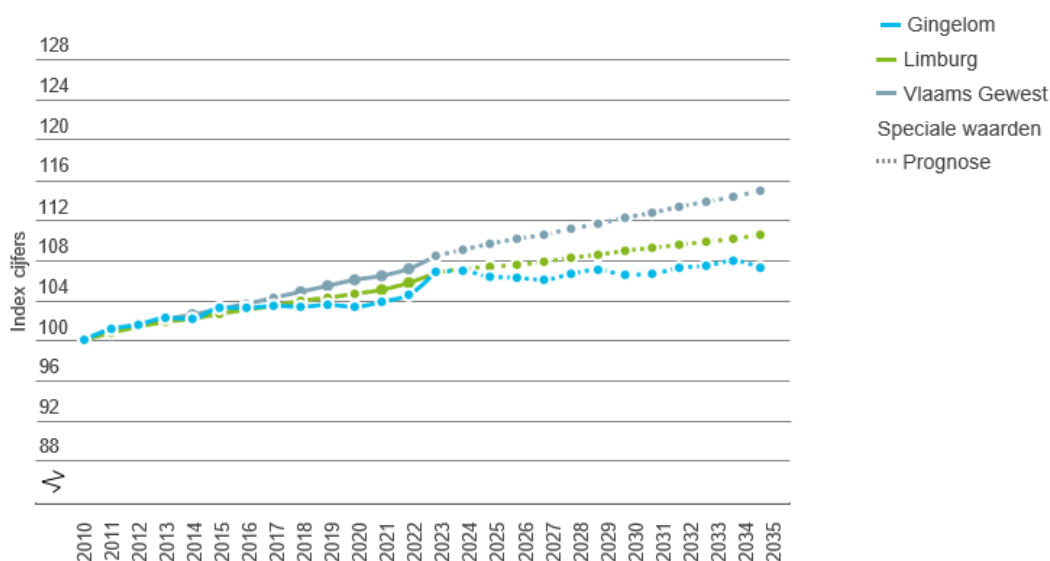
Dit hoofdstuk focust op de bevolkingsevolutie, de bevolkingsdichtheid, de leeftijdsverdeling, nationaliteit en herkomst, de loop van de bevolking en de woonstabiliteit.

2.1.1 Totale bevolking

In Gingelom wonen op 1 januari 2024 volgens de officiële statistieken 8.732 inwoners. Deze officiële statistieken zijn gebaseerd op een verwerking van het Rijksregister (dat de gemeentelijke bevolkingsregisters bundelt) door het Belgische statistiekbureau Statbel. Naast deze officiële telling van het aantal inwoners, gebruiken we in deze omgevingsanalyse de gegevens van Statbel enkel nog voor het officieel aantal huishoudens. Verder werken we met een eigen verwerking van dat Rijksregister. Zo kunnen we meer gedetailleerde variabelen aanmaken dan de beschikbare officiële statistieken. Bovendien laat dit ons toe ook de wachtregisters mee te nemen, waarin personen zijn opgenomen die hier nog niet officieel verblijven: asielzoekers en EU-burgers in afwachting van woonstcontrole. Volgens deze cijfers wonen er op 1 januari 2024 8.734 inwoners in Gingelom.

Grafiek 1.1 toont de evolutie van het aantal inwoners sinds 2010, alsook de prognose tot 2035. Het getoonde cijfer is een indexcijfer, waarbij de waarde van 2010 gelijk gesteld wordt aan 100.

Grafiek 1.1 | Evolutie en projectie aantal inwoners, groei t.o.v. 2010 (index 2010 = 100)

Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

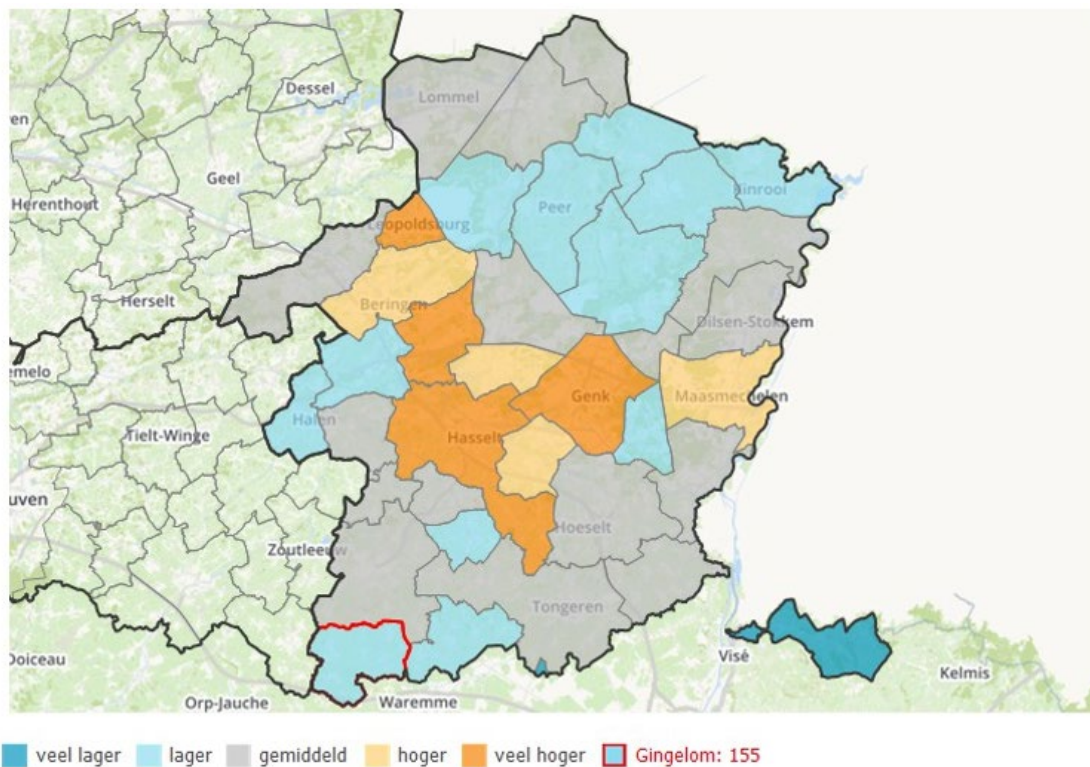

2.1.2 Bevolkingsdichtheid

In 2024 wonen in Gingelom 155 inwoners per km². Vergeleken met 137 inwoners per km² in 2004 is er sprake van een toename van de bevolkingsdichtheid. In Limburg bedraagt de bevolkingsdichtheid in 2024 373 inwoners per km², in het Vlaams Gewest 502 inwoners per km².

Kaart 1.1 toont de bevolkingsdichtheid aan de hand van de z-scores. De kleuren tonen aan in welke mate gemeenten in Limburg hoger of lager scoren in vergelijking met het gemiddelde van Limburg.

Kaart 1.1 | Bevolkingsdichtheid (2024, z-scores)

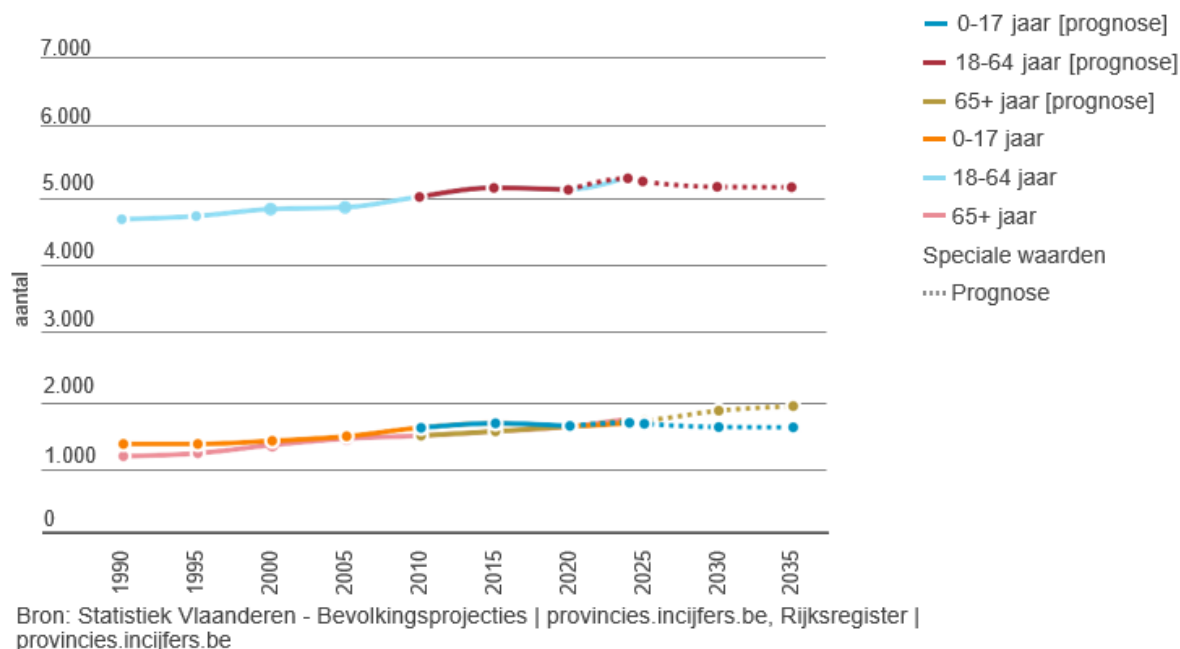
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.1.3 Leeftijdverdeling

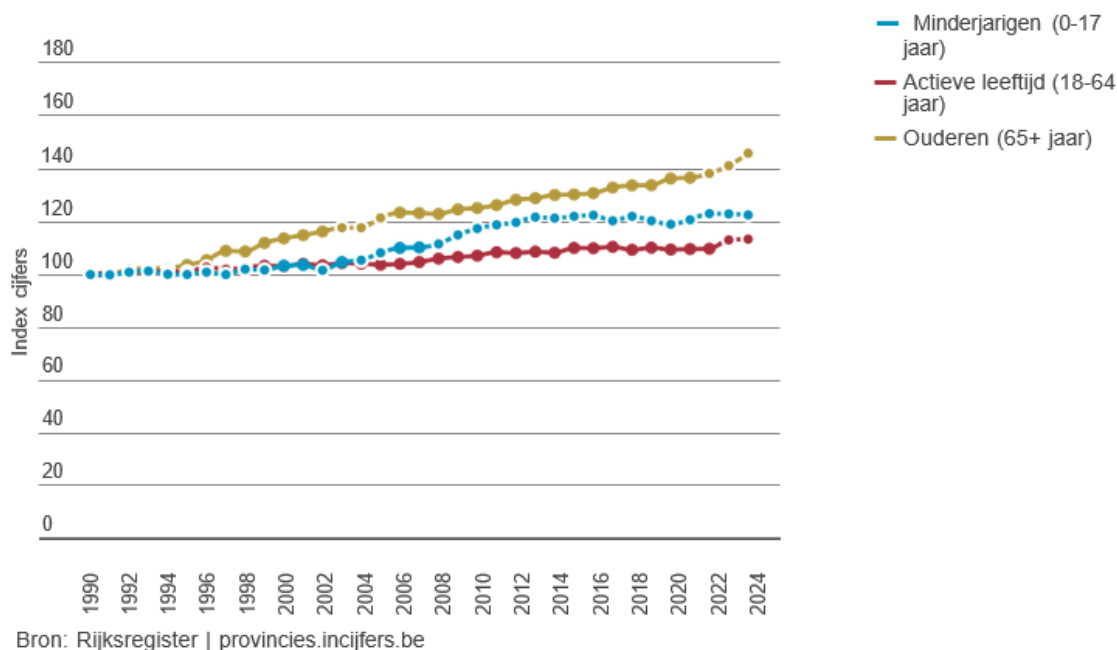
Grafiek 1.2 toont de evolutie en projectie van het aantal inwoners naar leeftijdsgroep.

Grafiek 1.2 | Evolutie en projectie aantal inwoners naar leeftijdsgroep - Gingelom (1990-2035)

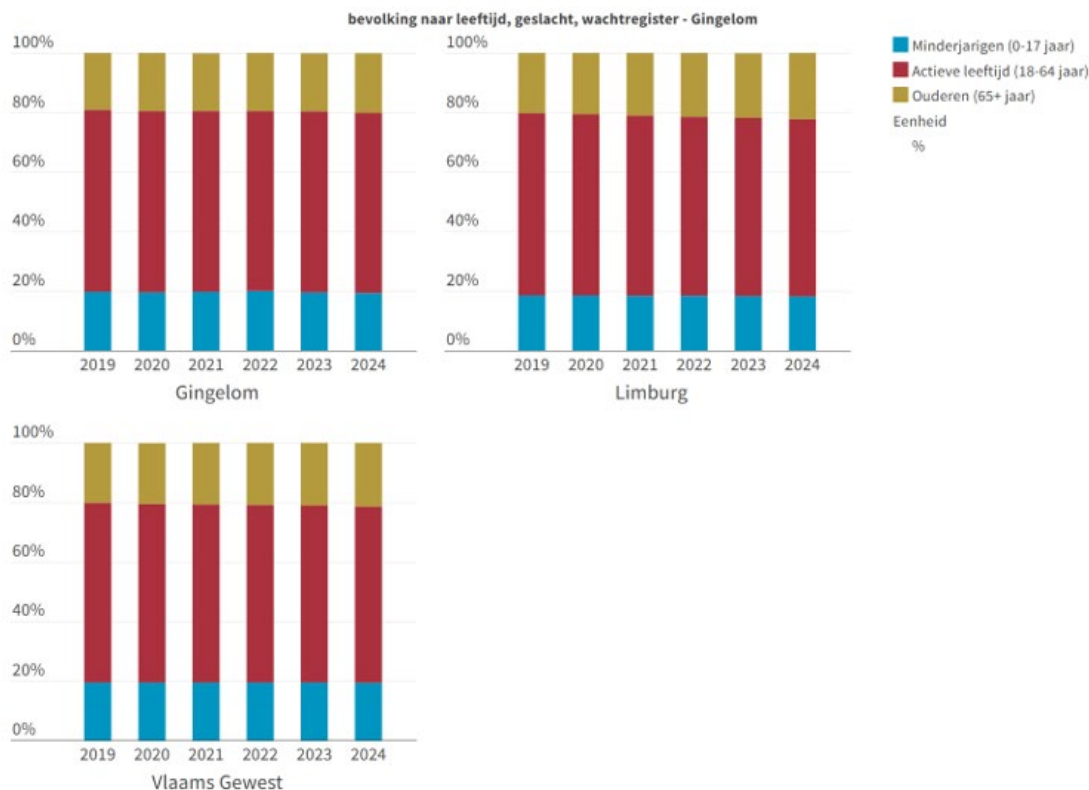
Grafiek 1.3 toont de groei van de bevolking in die drie leeftijdsgroepen ten opzichte van 1990. We stellen vast dat de grootste procentuele toename van de bevolking te situeren valt bij de ouderen.

Grafiek 1.3 | Inwoners naar leeftijdsgroep, groei t.o.v. 1990 - Gingelom (1990-2024, index 1990 = 100)

In 2024 is in Gingelom 19,3% van de inwoners minderjarig en 20,0% 65 jaar of meer, in Limburg is 18,2% minderjarig en 22,2% 65 jaar of meer, in het Vlaams Gewest is 19,3% minderjarig en 21,4% 65 jaar of meer.

Grafiek 1.4 | Evolutie aandeel minderjarigen, actieven en ouderen, % t.o.v. totaal inwoners - Gingelom (2019-2024)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

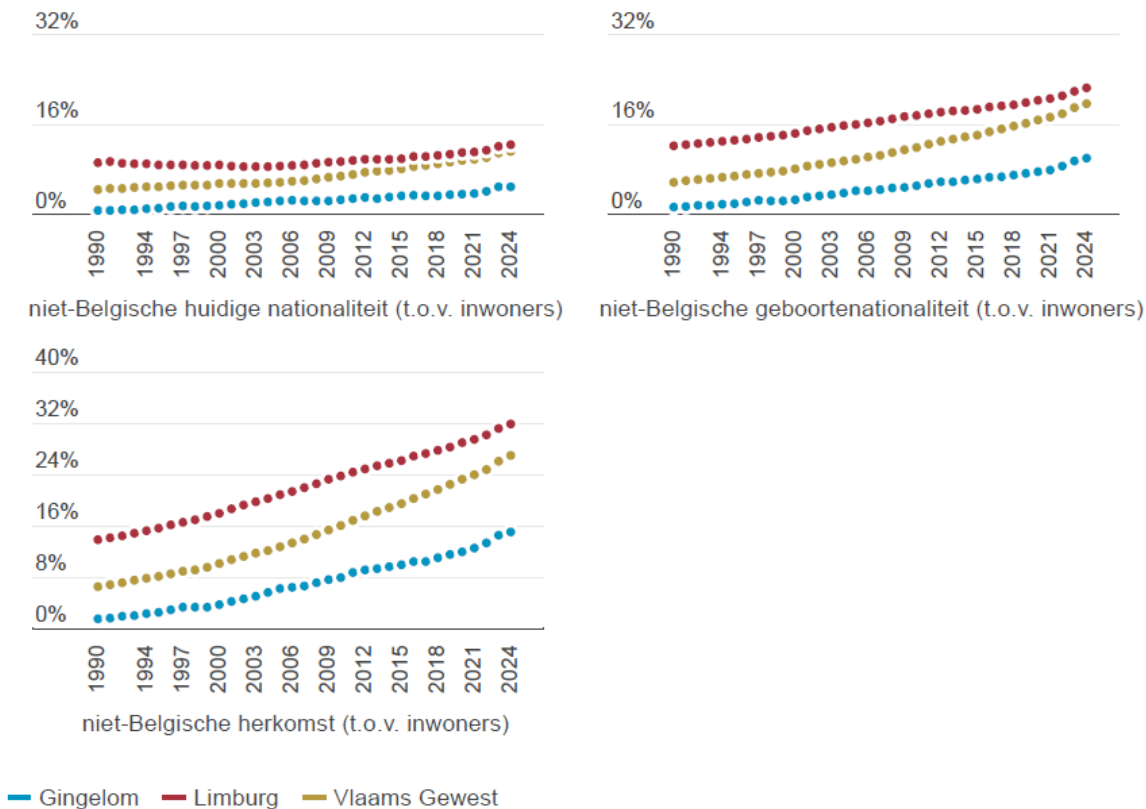
2.1.4 Nationaliteit, geboortenationaliteit, herkomstnationaliteit

Iemand met een niet-Belgische geboortenationaliteit is geboren als niet-Belg, maar kan ondertussen Belg geworden zijn. Iemand met een niet-Belgische herkomst heeft ofwel zelf een niet-Belgische geboortenationaliteit, ofwel heeft minstens één van de ouders een niet-Belgische geboortenationaliteit. Bij het benoemen van de niet-Belgische herkomst, heeft de geboortenationaliteit van de moeder voorrang op die van de vader, en die heeft voorrang op die van de persoon zelf.

Tussen 1990 en 2024 neemt het aandeel inwoners in Gingelom met een niet-Belgische huidige nationaliteit toe van 0,6% naar 4,8%. Het aandeel inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit stijgt van 1,2% in 1990 naar 9,9% in 2024. Voor het aandeel inwoners met een niet-Belgische herkomstnationaliteit is er sprake van een toename van 1,5% in 1990 tot 15,0% in 2024.

Momenteel ligt het aandeel inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit in Gingelom lager dan in Limburg en lager dan in het Vlaams Gewest. Gingelom kent een kleiner aandeel inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit dan Limburg en een kleiner aandeel dan het Vlaams Gewest. Ten slotte kent Gingelom verhoudingsgewijs minder inwoners met een niet-Belgische herkomst dan Limburg en minder dan het Vlaams Gewest.

Grafiek 1.5 | Evolutie aandeel inwoners met niet-Belgische huidige, geboorte- en herkomstnationaliteit, % t.o.v. totaal inwoners - Gingelom (1990-2024)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

We kijken ook naar de individuele herkomstnationaliteiten. In Gingelom komen 82 verschillende herkomstnationaliteiten voor. In tabel 1.1 zijn de meest voorkomende herkomstnationaliteiten binnen Gingelom gerangschikt in de eerste kolom. We beperken ons hierbij tot maximaal 10 herkomstnationaliteiten en tot herkomstnationaliteiten met minstens 5 inwoners. In de tweede kolom staat het aantal personen met die geboortenationaliteit en in de derde kolom het aantal personen met die huidige nationaliteit. Deze cijfers kunnen sterk verschillen van de herkomstnationaliteit. Doorgaans is dat het meest uitgesproken bij niet-EU-nationaliteiten en/of groepen die reeds lange tijd in het land aanwezig zijn. EU-burgers nemen immers minder snel de Belgische nationaliteit aan, omdat zij via hun lidmaatschap van de EU al heel wat rechten hebben. Bij burgers die hier reeds lang aanwezig zijn, is de kans dan weer groter dat ze uiteindelijk de Belgische nationaliteit aannemen of verkrijgen, zeker bij volgende generaties.

Tabel 1.1 | Top 10 herkomstnationaliteiten in Gingelom, en het aantal inwoners met die geboortenationaliteit en huidige nationaliteit (2024)

	Inwoners naar herkomstnationaliteit	Inwoners naar geboortenationaliteit	Inwoners naar nationaliteit
België	7.421	7.868	8.314
Nederland	174	104	77
Marokko	130	68	16
Sovjet-Unie	101	55	-
Italië	96	47	13
Polen	79	68	45
India	65	50	21
Roemenië	59	50	41
Frankrijk	58	27	19
Duitsland	43	22	13

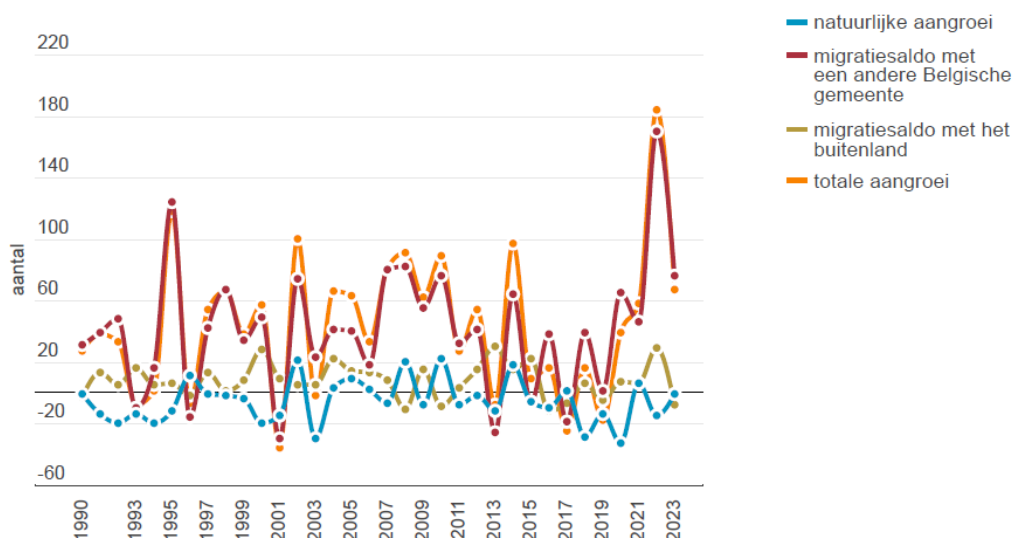
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.1.5 Loop van de bevolking

De bevolking fluctueert elk jaar door geboorte en sterfte. Het verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen noemen we het natuurlijk saldo of de natuurlijke aangroei. Deze aangroei kan ook negatief zijn. In Gingelom werden in 2023 74 personen geboren en stierven er 75. Het natuurlijk saldo bedroeg dus -1.

Naast geboorte en sterfte heeft ook migratie impact op de bevolkingsevolutie. Doorgaans is de impact daarvan ook groter. Iemand kan verhuizen naar of komen van een andere gemeente in België of verhuizen naar of komen van het buitenland. Het migratiesaldo met het buitenland van Gingelom is dan het aantal verhuizers naar Gingelom vanuit het buitenland verminderd met het aantal verhuizers vanuit Gingelom naar het buitenland. Dit saldo bedroeg in 2023 -8. Een positief internationaal migratiesaldo betekent dat er meer mensen instroomden vanuit het buitenland dan er vertrokken. Een negatief saldo betekent dat er meer mensen vertrokken naar het buitenland dan er toekwamen. Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten wordt op dezelfde manier berekend (immigratie vanuit een andere Belgische gemeente naar Gingelom min emigratie vanuit Gingelom naar een andere Belgische gemeente) en bedroeg in 2023 76.

De som van de natuurlijke aangroei, het intergemeentelijk en het internationaal migratiesaldo is de totale aangroei. Wanneer deze aangroei positief is, neemt het aantal inwoners toe. Een negatieve aangroei wijst op een daling van het inwonersaantal. In 2023 bedroeg deze bevolkingsgroei in Gingelom 67. Op grafiek 1.6 kan je de jaarlijkse evolutie hiervan aflezen.

Grafiek 1.6 | Evolutie loop van de bevolking - Gingelom (1990-2023)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In tabel 1.2 zijn deze aantallen af te lezen voor 2023, uitgedrukt per 1.000 inwoners.

Tabel 1.2 | Loop van de bevolking, per 1.000 inwoners (2023)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
natuurlijke aangroei per 1.000 inwoners	-0,1	-0,8	-0,2
migratiesaldo met een andere Belgische gemeente per 1.000 inwoners	8,7	0,2	2,2
migratiesaldo met het buitenland per 1.000 inwoners	-0,9	5,8	5,2
totale aangroei per 1.000 inwoners	7,7	6,3	7,2

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.1.6 Woonstabiliteit

Naast migraties tussen Gingelom en andere gemeenten in België of het buitenland, wordt er natuurlijk ook verhuisd binnen de gemeente zelf. Die verhuizen zijn niet opgenomen in de migratiesaldi. Bij de berekening van de woonstabiliteit worden ze wel meegerekend. De woonstabiliteit geeft aan hoeveel mensen op 1 januari van het jaar hetzelfde adres hebben als op 1 januari het jaar ervoor, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal inwoners. In Gingelom is dat 93,9%. Dat wil zeggen dat 6,1% van de inwoners op een ander adres woont dan vorig jaar. In Limburg is dat 8,0%, in het Vlaams Gewest 9,1%.

2.2 HUISHOUDENS

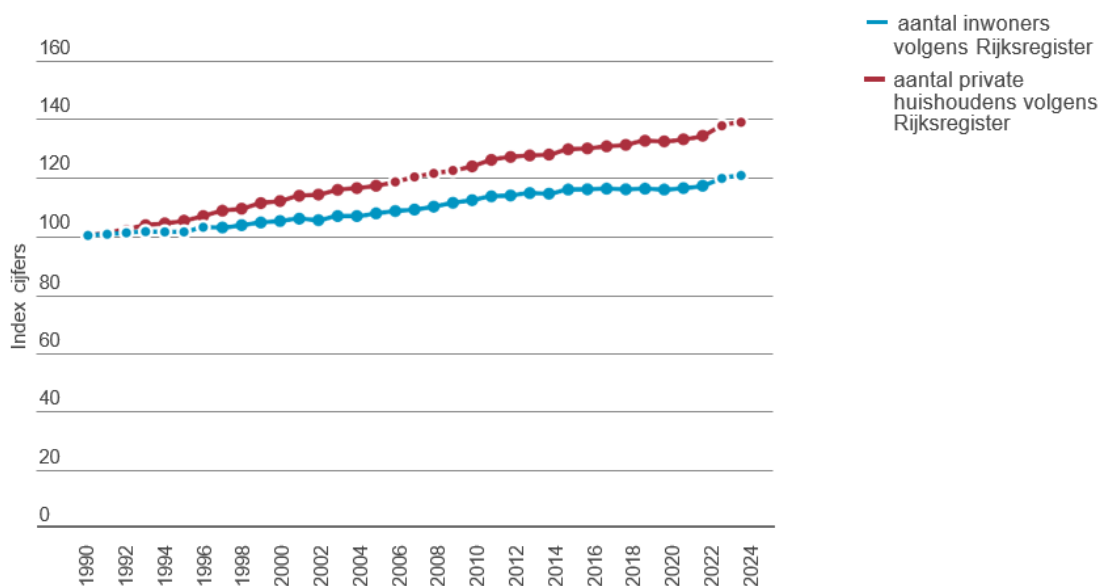
In dit hoofdstuk belichten we het aantal huishoudens, de grootte van de huishoudens, de huishoudtypes alsook de herkomstheterogeniteit van de huishoudens.

2.2.1 Totaal aantal huishoudens

Volgens onze eigen verwerking van het Rijksregister zijn er in Gingelom op 1 januari 2025 3.633 huishoudens. De officiële gegevens van Statbel tellen 3.643 huishoudens. Dat aantal zou volgens de huishoudensprognose van Statistiek Vlaanderen groeien tot 3.656 in 2035.

Grafiek 2.1 geeft de evolutie van het aantal gezinnen, waarbij het aantal gezinnen in het jaar 1990 de waarde 100 krijgt. Wanneer de waarde in een bepaald jaar hoger ligt dan 100, is het aantal gezinnen groter dan in 1990, en omgekeerd. Ook de evolutie van de bevolking wordt afgebeeld, waarbij het bevolkingsaantal in 1990 eveneens de waarde 100 krijgt. Wanneer er gezinsverdunding optreedt (wat betekent dat het aantal inwoners per huishoudens daalt), ligt de lijn van de huishoudens boven die van de bevolking.

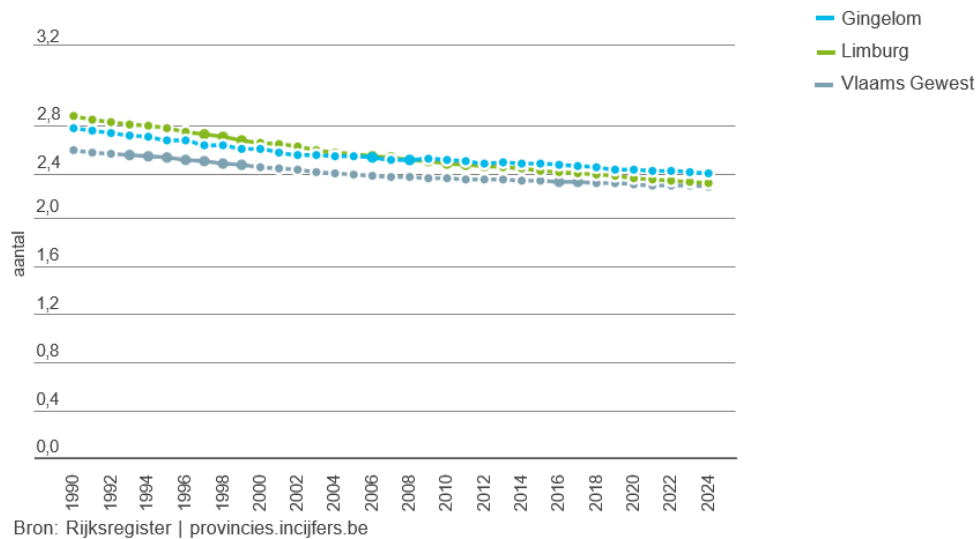
Grafiek 2.1 | Evolutie inwoners en huishoudens - Gingelom (1990-2024, index 1990 = 100)

2.2.2 Gemiddelde huishoudensgrootte

In Gingelom evolueerde de gemiddelde huishoudensgrootte van 2,77 in 1990 tot 2,40 in 2024. In Limburg bedraagt de gemiddelde huishoudensgrootte in 2024 2,32 en in het Vlaams Gewest 2,29.

Grafiek 2.2 | Evolutie van de gemiddelde huishoudensgrootte (1990-2024)

2.2.3 Aantal personen in het huishouden

De evolutie van de gemiddelde huishoudensgrootte heeft niet steeds dezelfde oorzaak. Zo kan dit cijfer kleiner worden omdat het aantal kleine gezinnen stijgt óf omdat het aantal grote gezinnen daalt (of een combinatie van beide). Tabel 2.1 geeft de evolutie van het aantal huishoudens volgens grootte in Gingelom, Limburg en het Vlaams Gewest tussen 1990 en 2024.

In Gingelom bestaat in 2024 27,2% van de private huishoudens uit 1 persoon. 35,8% van de huishoudens is een 2-persoonshuishouden. 15,9% van de huishoudens bestaat uit 3 personen. 14,5% van de huishoudens bestaat uit 4 personen en 6,6% van de huishoudens bestaat uit 5 of meer personen. Tabel 2.1 toont tevens de evolutie tussen 1990 en 2024.

Tabel 2.1 | Huishoudens naar aantal personen in het huishouden, % t.o.v. alle private huishoudens (1990 en 2024)

	Gingelom		Limburg		Vlaams Gewest	
	1990	2024	1990	2024	1990	2024
huishouden 1 persoon (t.o.v. private huishoudens)	16,5	27,2	17,5	30,5	24,4	33,1
huishouden 2 personen (t.o.v. private huishoudens)	31,1	35,8	27,5	35,5	30,5	34,0
huishouden 3 personen (t.o.v. private huishoudens)	25,8	15,9	22,2	14,6	19,8	13,5
huishouden 4 personen (t.o.v. private huishoudens)	16,5	14,5	21,4	13,4	16,8	12,9
huishouden 5 of meer personen (t.o.v. private huishoudens)	10,1	6,6	11,5	6,0	8,5	6,5

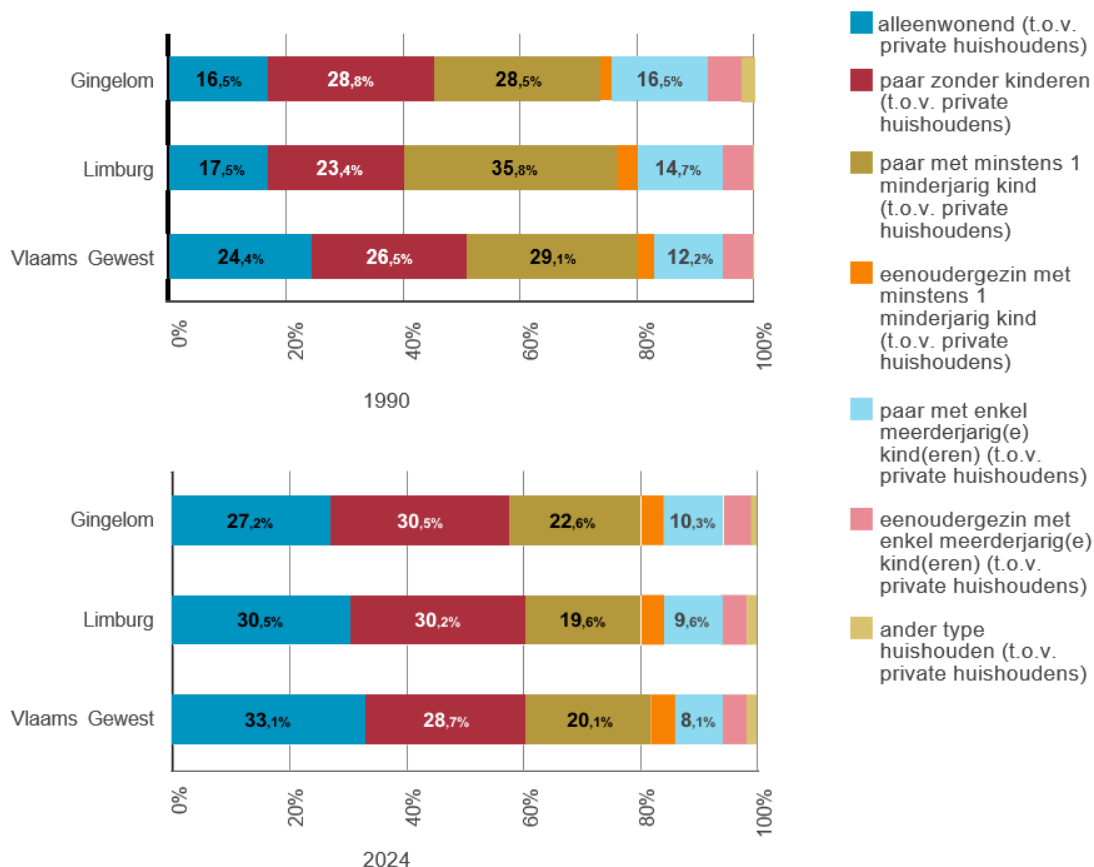
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.2.4 Type huishouden

In grafiek 2.3 worden de huishoudens opgedeeld naar type. De eerste twee types zijn huishoudens zonder kinderen: alleenwonenden en paren zonder kinderen. Daarna staan de gezinnen met één of meer minderjarige kinderen (onderverdeeld naar paren en alleenstaande ouders), de gezinnen met enkel meerderjarige kinderen (opnieuw onderverdeeld naar paren en alleenstaande ouders), en ten slotte andere types huishoudens (bv. een grootmoeder met een kleinkind).

Grafiek 2.3 | Huishoudens naar type, % t.o.v. totaal aantal huishoudens (1990 en 2024)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.3 RUIMTEGEBRUIK

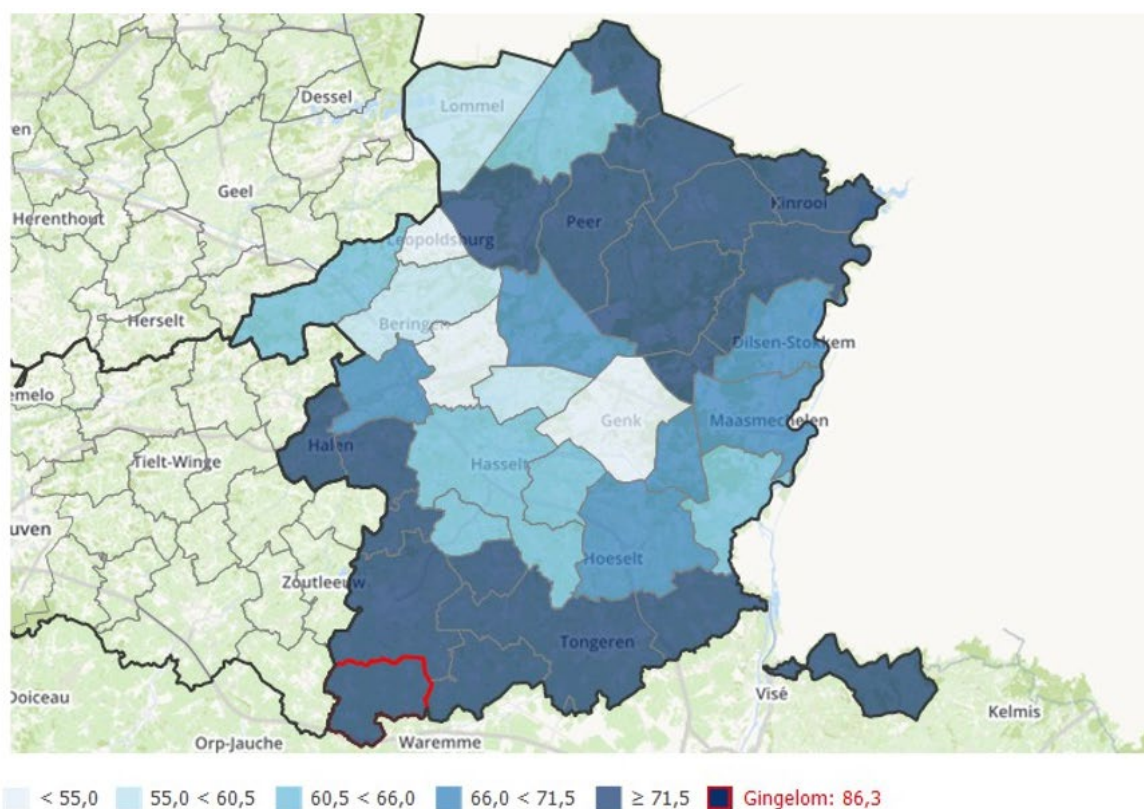
In dit hoofdstuk kijken we naar de open ruimte en het ruimtebeslag, de verharding, de bebouwing, de onbebouwde percelen en het toegankelijk groen in Gingelom.

2.3.1 Open ruimte en ruimtebeslag

Het concept 'ruimtebeslag' is gedefinieerd in het Witboek Beleidsplan Ruimte als dat deel van de ruimte waarin de biofysische functie niet langer de belangrijkste is. Het gaat, met andere woorden, over de ruimte die ingenomen wordt door onze nederzettingen (dus voor huisvesting, industriële en commerciële doeleinden, transportinfrastructuur, recreatieve doeleinden, serres en ook parken en tuinen). Ruimte die niet ingenomen is door ruimtebeslag is open ruimte.

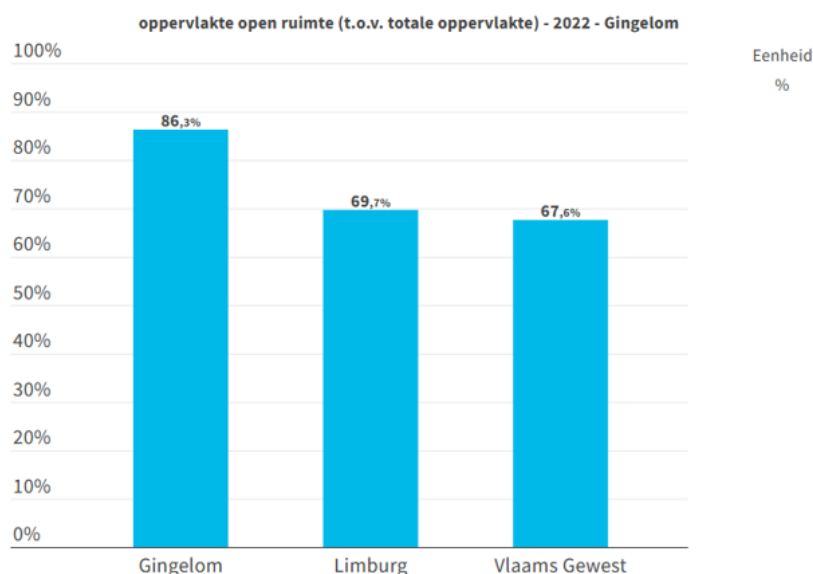
In 2022 bedraagt de oppervlakte open ruimte in Gingelom 4.862 ha. Dit betekent 86,3% open ruimte (t.o.v. de totale oppervlakte). Voor Limburg bedraagt het aandeel open ruimte 69,7%, voor het Vlaams Gewest 67,6%. Kaart 3.1 toont de verschillen tussen de gemeenten van Limburg op het vlak van aandeel open ruimte.

Kaart 3.1 | Open ruimte, % t.o.v. totale oppervlakte (2022)

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

Data over open ruimte en ruimtebeslag is pas recent beschikbaar. Het aandeel oppervlakte open ruimte ten opzichte van de totale oppervlakte bedraagt 86,3% in Gingelom (zie grafiek 3.1).

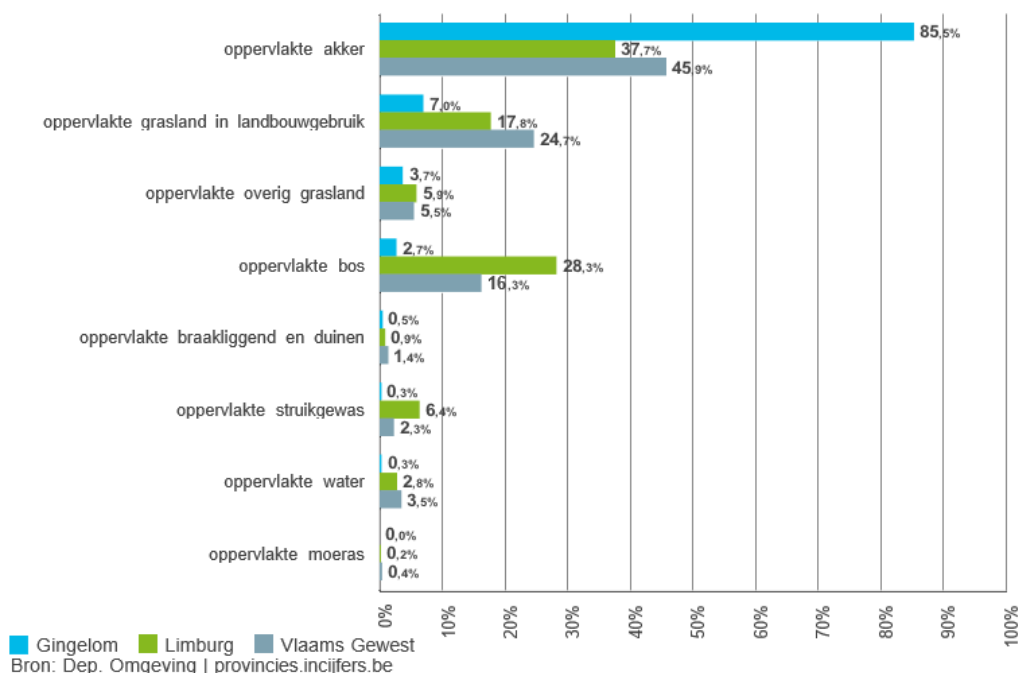
Grafiek 3.1 | Open ruimte, % t.o.v. totale oppervlakte, 2013-2022

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

Open ruimte bestaat uit 7 categorieën: akker, bos, grasland, struikgewas, braakliggend en duinen, water en moeras. Grafiek 3.2 geeft de verdeling weer per categorie.

Wanneer we de oppervlakte open ruimte bekijken, domineren oppervlakte akker (85,5%) en oppervlakte grasland in landbouwgebruik (7,0%) de invulling van de open ruimte in Gingelom.

Grafiek 3.2 | Landgebruik binnen open ruimte naar categorie, % t.o.v. totale oppervlakte open ruimte (2022)

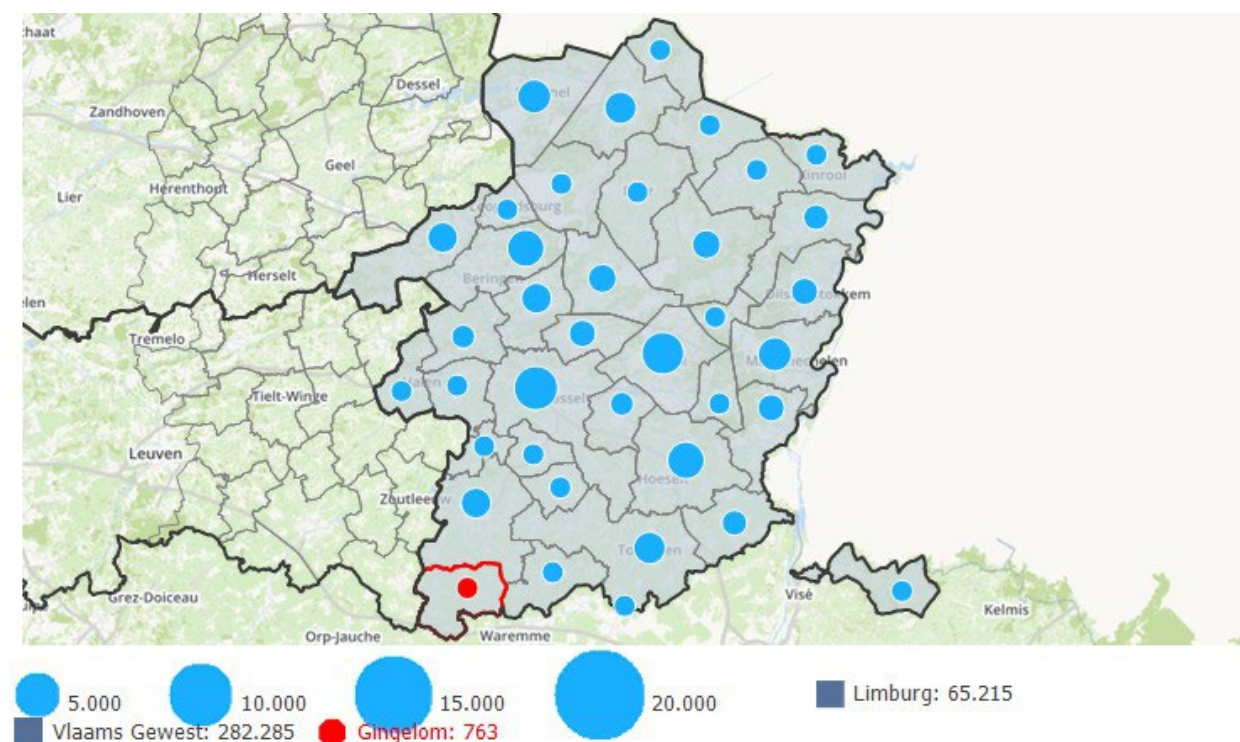
2.3.2 Onbebouwde percelen

Om een kwalitatief ruimtelijk beleid uit te tekenen en in het bijzonder om een provinciaal woonbeleid vorm te geven is het belangrijk inzicht te hebben in de beschikbare ruimte. Het register van de onbebouwde percelen (ROP) is hierbij een belangrijk instrument.

In Gingelom zijn er 763 onbebouwde percelen te vinden die woningen en aanverwante functies toelaat (zie kaart 3.3). Dat gaat om een totale oppervlakte van 126 ha. In die cijfers zijn ook de woonuitbreidingsgebieden inbegrepen. Woonuitbreidingsgebieden zijn reservegebieden, waarvoor de voorwaarden om deze aan te snijden strenger zijn dan die voor andere woongebieden.

Opgelet, dat betekent niet dat die gronden momenteel beschikbaar zijn op de markt of dat er een gelijkaardige woonbehoefte aanwezig is.

Kaart 3.3 | Onbebouwde percelen, aantal (2019)

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

2.4 WONEN

In dit hoofdstuk bekijken we in een eerste deeltje het aantal woongelegenheden en de evolutie ervan, het type en de bouwwijze. Vervolgens bekijken we de vastgoedprijzen en de eigendomssituatie. Als laatste werpen we een blik op de sociale huisvesting.

2.4.1 Woongelegenheden

De cijfers over woongelegenheden komen uit een eigen verwerking van kadasterdata gecombineerd met rijksregisterdata.

Het kadaster houdt informatie bij over de percelen en wooneenheden. Voor het kadaster bestaat een perceel uit één of meerdere eigendommen. Deze eigendommen hebben eigenschappen zoals het aantal wooneenheden, aard (onbebouwd of bebouwd), het bouwjaar, het type bebouwing (gesloten, halfopen of open bebouwing), alsook gegevens over de eigenaar.

Het kadaster bevat evenwel geen informatie over bewoning: hiervoor wordt data van het Rijksregister toegevoegd. Zo kunnen we bepalen of er op een bepaalde eigendom een huishouden is gedomicilieerd (= bewoond).

In de data hieronder werken we met een zelf geconstrueerde teller, genaamd woongelegenheden. We houden hierbij niet enkel rekening met entiteiten waarin kan gewoond worden (op basis van de informatie uit het kadaster), maar ook met het feit of er een feitelijke bewoning is (informatie van het Rijksregister).

Evolutie van het aantal woongelegenheden

Gingelom telt op 1 januari 2024 3.908 woongelegenheden.

Het aantal woongelegenheden is in de periode 2020-2024 toegenomen met 4,6%. De evolutie in Gingelom is gelijk aan de evolutie in Limburg en gelijk aan die in het Vlaams Gewest.

Het aantal woongelegenheden is groter dan het aantal huishoudens. Dit betekent dat woongelegenheden ook voor andere zaken dan permanente bewoning worden gebruikt, denk maar aan het gebruik als vakantiewoning, tweede verblijf, handel of diensten. Tabel 4.1 toont de verschillen tussen woongelegenheden en huishoudens.

Tabel 4.1 | Woongelegenheden en huishoudens (2024)

	aantal private huishoudens volgens Rijksregister	woongelegenheden
Gingelom	3.607	3.908
Limburg	384.629	418.594
Vlaams Gewest	2.946.375	3.409.943

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be
Kadaster | provincies.incijfers.be

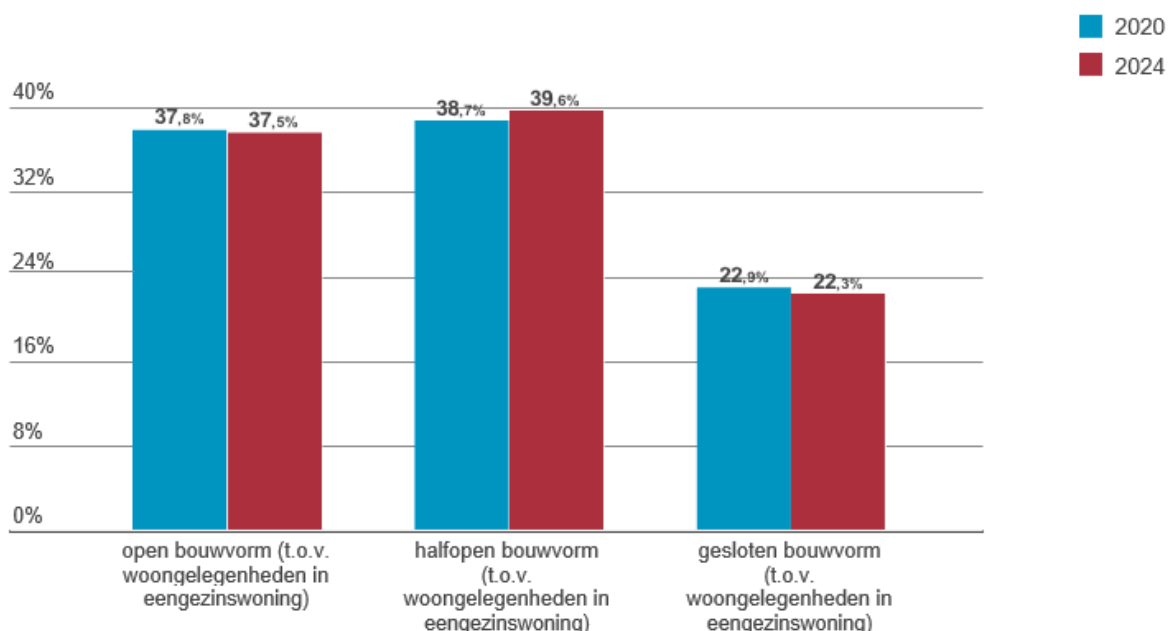
Type van de woongelegenheden

92,7% van de woongelegenheden in Gingelom is een individuele woning, 7,3% zijn appartementen. Het aandeel individuele woningen neemt af, het aandeel appartementen neemt toe. In vergelijking met Limburg is het aandeel appartementen in Gingelom lager. In vergelijking met het Vlaams Gewest is het aandeel appartementen in Gingelom eveneens lager.

Eengezinswoningen naar gesloten, halfopen en open bebouwing

22,3% van de eengezinswoningen in Gingelom is een gesloten bebouwing, 39,6% een halfopen bebouwing en 37,5% een open bebouwing. In vergelijking met Limburg kent Gingelom een groter aandeel gesloten bebouwing, een groter aandeel halfopen bebouwing en een kleiner aandeel open bebouwing. In vergelijking met het Vlaams Gewest kent Gingelom een kleiner aandeel gesloten bebouwing, een groter aandeel halfopen bebouwing en een kleiner aandeel open bebouwing. Grafiek 4.1 toont de evolutie van het aandeel eengezinswoningen in gesloten, halfopen en open bebouwing in Gingelom tussen 2020 en 2024.

Grafiek 4.1 | Evolutie eengezinswoningen in gesloten, halfopen en open bebouwing, % t.o.v. totaal eengezinswoningen (2020 en 2024)

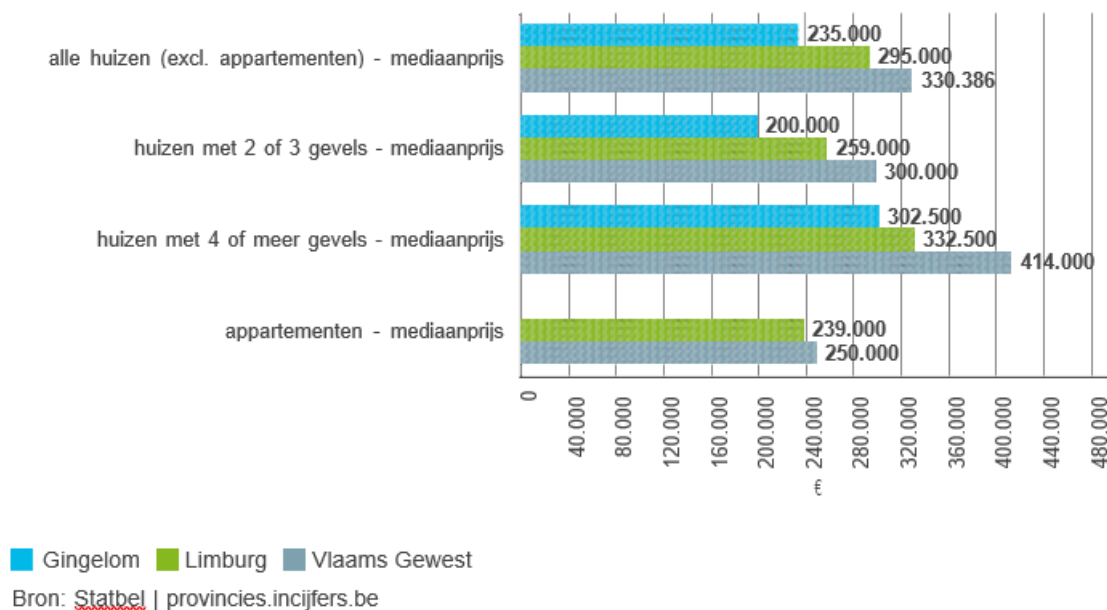
Bron: Kadaster | provincies.incijfers.be

2.4.2 Vastgoedprijzen

De statistiek over vastgoedprijzen is gebaseerd op alle vastgoedtransacties waarvoor registratierechten worden betaald. Het gaat hierbij om openbare verkopen en verkopen uit de hand. De vermelde verkoopprijzen omvatten noch de registratierechten, noch de notariskosten.

In 2024 bedroeg de mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing in Gingelom 200.000 euro. Voor een huis in open bebouwing betaalde men 302.500 euro. Er waren te weinig verkopen om de mediaanprijs van een appartement te berekenen. In Limburg lag de mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing op 259.000 euro, terwijl de mediaanprijs van huizen in open bebouwing en appartementen respectievelijk 332.500 euro en 239.000 euro was. In het Vlaams Gewest waren de mediaanprijzen respectievelijk 300.000 euro, 414.000 euro en 250.000 euro, zoals volgt uit grafiek 4.2.

Grafiek 4.2 | Mediaan verkoopprijs per woningtype (2024)

2.4.3 Eigenaars versus huurders

Gingelom telt 3.576 huishoudens met een gekende bewoningstitel. Van deze huishoudens zijn er 484 huurder van hun woning (= 13,5%) en 3.092 eigenaar (= 86,5%).

In Limburg is 73,1% eigenaar van zijn/haar woning, in het Vlaams Gewest is 69,1% eigenaar.

2.4.4 Sociale huisvesting

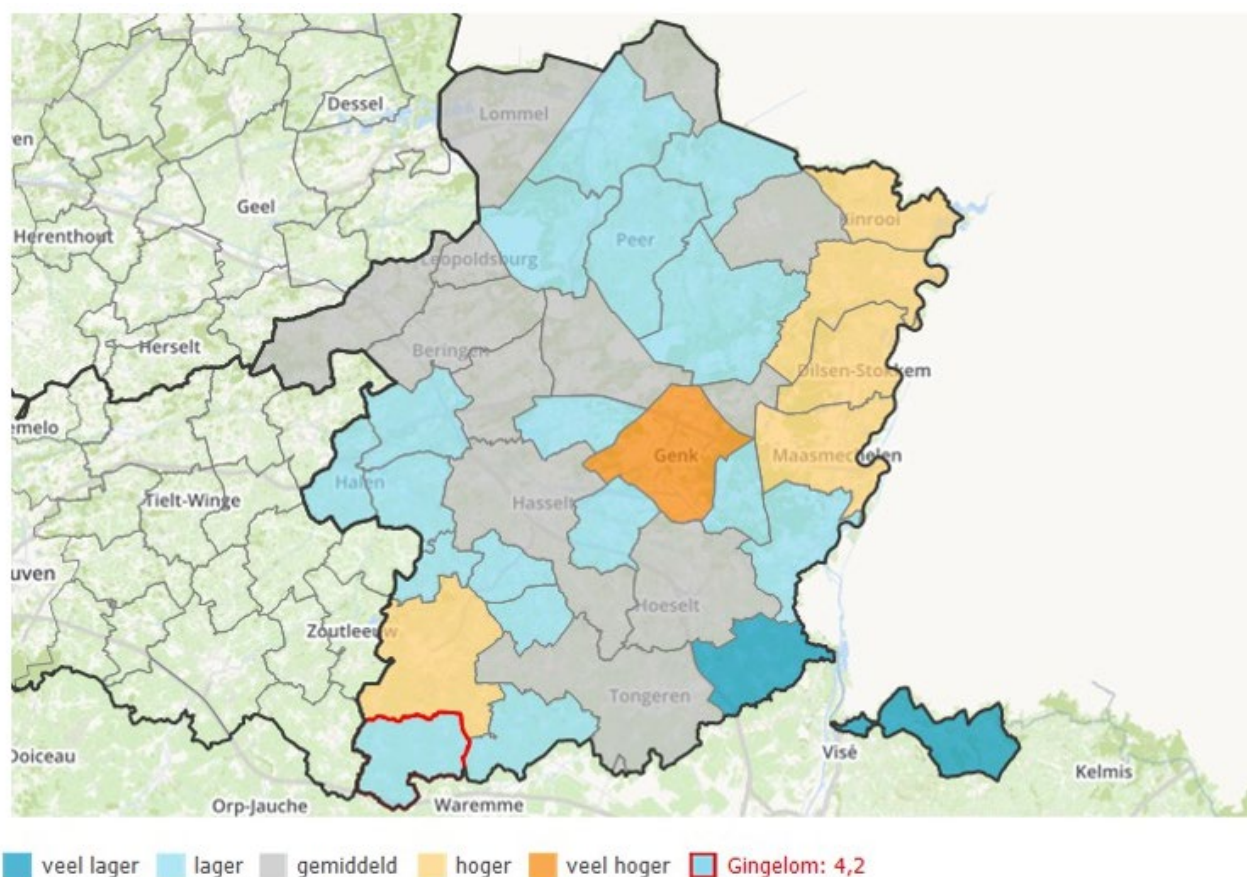
Sociale huurwoningen

Het totaal aantal sociale huurwoningen is de optelsom van het totaal aantal woningen in eigendom van een woonmaatschappij (de vroegere woningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM)), enerzijds, en het aantal woningen ingehuurd door een woonmaatschappij (de vroegere woningen van de sociale verhuurkantoren (SVK)), anderzijds.

Op 1 januari 2023 telde Gingelom 150 sociale huurwoningen. In Limburg zijn er 23.337 sociale huurwoningen, in het Vlaams Gewest 174.147.

Tussen 2013 en 2023 is het aantal sociale huurwoningen in de gemeente Gingelom met 14,5% gestegen. In Limburg is het aantal sociale huurwoningen in dezelfde periode toegenomen met 17,1%, in het Vlaams Gewest met 14,0%.

Het aanbod van sociale huurwoningen is verschillend per gemeente. Kaart 4.1 toont de verschillen in het aandeel sociale huurwoningen ten opzichte van het provinciale gemiddelde in de vorm van z-scores, die een maat geven van hoeveel een gebied afwijkt van het gemiddelde in het vergelijkingsgebied.

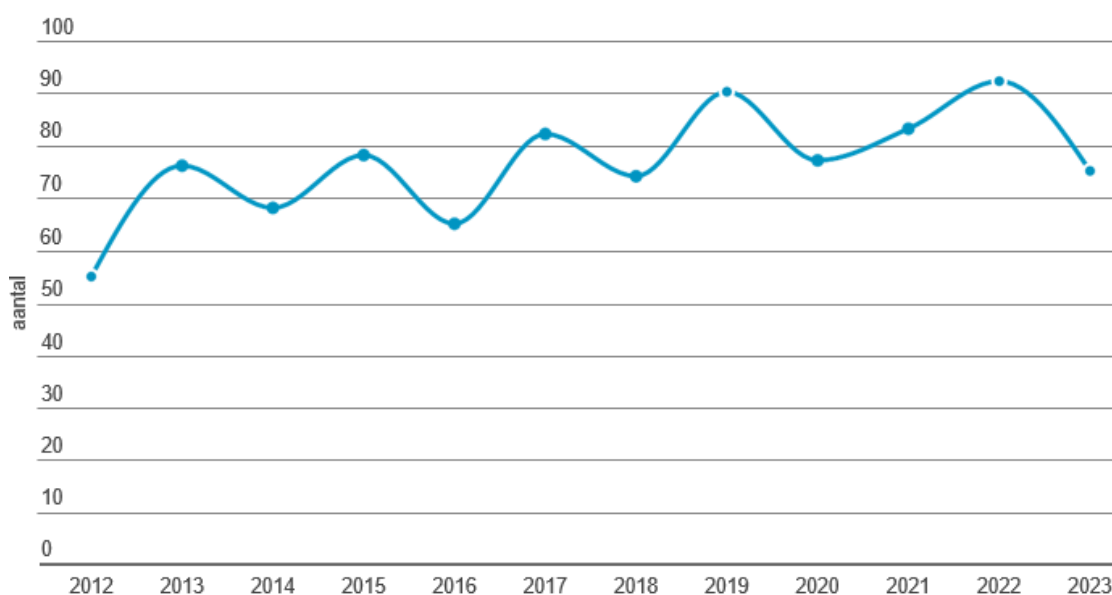
Kaart 4.1 | Sociale huurwoningen, t.o.v. 100 particuliere huishoudens (2023, z-scores)

Bron: Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning

Het aantal kandidaat-huurders per domiciliegemeente is het aantal unieke gezinnen dat op de wachtlijst staat voor een sociale woning bij een woonmaatschappij. Het betreft hier enkel de kandidaat-huurders die een domicilie-adres in Vlaanderen of Brussel hebben.

In 2023 stonden in de gemeente Gingelom 75 unieke gezinnen op een wachtlijst van een woonmaatschappij. Dit is 2,1% van het totaal aantal particuliere huishoudens. In de afgelopen jaren zien we een stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst van een woonmaatschappij staat.

Grafiek 4.3 | Evolutie kandidaat-huurders in Gingelom (2012-2023)

Bron: Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be

2.5 KLIMAAT

Klimaatbeleid bestaat uit klimaatmitigatiebeleid (het verminderen van de broeikasgasuitstoot) en klimaatadaptatiebeleid (aanpassen aan de gevolgen van het veranderd klimaat).

Het terugdringen van de CO₂-emissie kan gerealiseerd worden door een combinatie van het verminderen van het energieverbruik en de toename van de productie van hernieuwbare energie. Achtereenvolgens komen cijfers aan bod over de CO₂-emissie, het energieverbruik en de productie van hernieuwbare energie.

2.5.1 CO₂-emissie

De energiegerelateerde CO₂-emissie op het grondgebied van de gemeente bestaat enerzijds uit directe CO₂-emissies door het verbruik van brandstof in gebouwen, door toestellen/voorzieningen/industriële installaties en door transport. Anderzijds gaat het over (indirecte) CO₂-emissies door de productie van elektriciteit, warmte of koude die wordt verbruikt in de gemeente.

Globaal gezien is er in Gingelom in 2022 een daling van de CO₂-uitstoot met 19,8% (-8.294 ton) t.o.v. 2011: de grootste daling in absolute cijfers (-8.325 ton) in die periode gebeurt in de sector huishoudens. Globaal noteren we in Limburg een daling met 17,9% en in het Vlaams Gewest een daling met 15,4% tussen 2011 en 2022. Volgende types uitstoot zijn niet meegenomen in deze cijfers: broeikasgassen, uitstoot gerelateerd aan scheepvaart, luchtvaart en spoorverkeer, uitstoot van bedrijven die stroom en aardgas afnemen via Elia en Fluxys, indirecte uitstoot via consumptie.

2.5.2 Energieverbruik

Globaal gezien is er in Gingelom in 2022 een daling van het energieverbruik met 1,4% (-2.354 MWh) t.o.v. 2011: de grootste daling in absolute cijfers (-19.573 MWh) in die periode gebeurt in de sector huishoudens. Globaal noteren we in Limburg een daling met 7,5% en in het Vlaams Gewest een daling met 7,6% tussen 2011 en 2022.

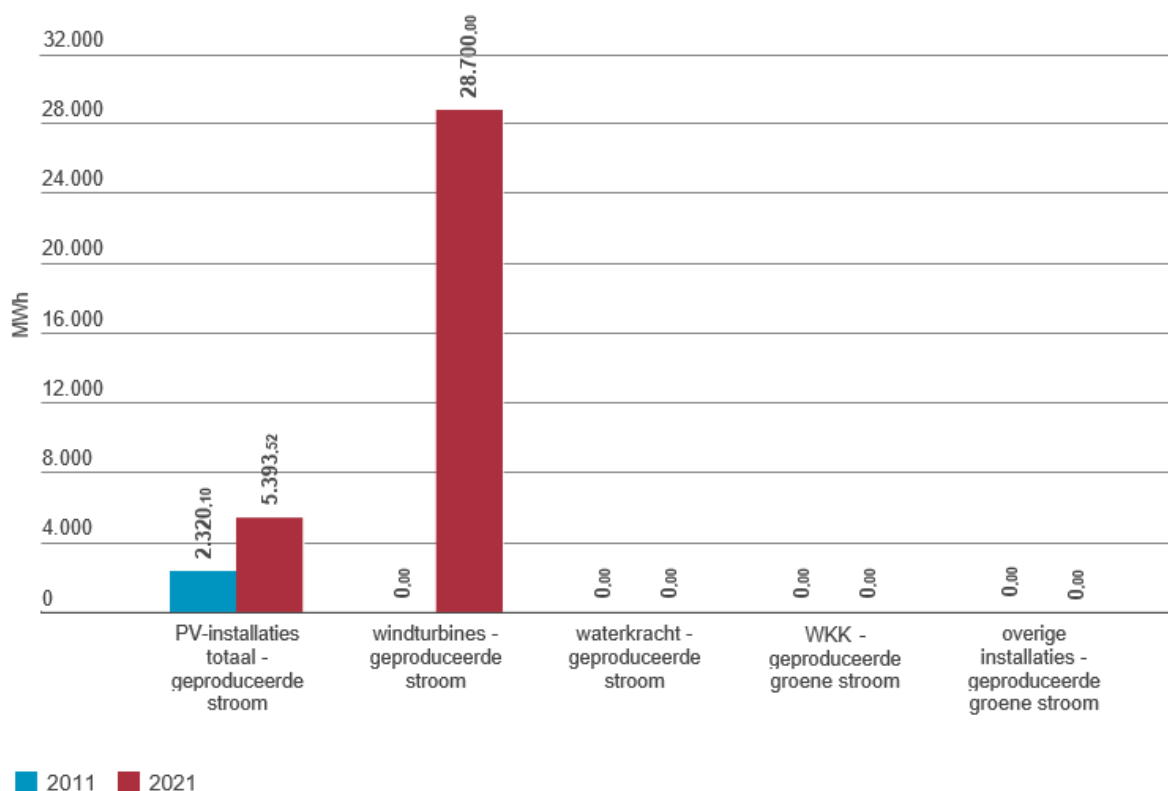
2.5.3 Hernieuwbare elektriciteit

Grafiek 5.1 toont de geschatte lokale productie van groene stroom in 2011 en 2021. De volgende installaties zijn mee in rekening gebracht:

- fotovoltaïsche zonnepanelen, windturbines en installaties op waterkracht,
- warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK) die draaien op biomassa of biogas,
- overige installaties, niet WKK, op biomassa of biogas.

Opgelet! ETS-installaties, installaties groter dan 20 MW en elektriciteitsproductie bij afvalverbrandingsovens zijn niet meegenomen in deze cijfers.

Grafiek 5.1 | Evolutie geschatte productie van hernieuwbare elektriciteit in MWh in Gingelom (2011 en 2021)

Bron: VEKA en Fluvius | provincies.incijfers.be, VEKA, Fluvius en Elia | provincies.incijfers.be, VEKA | provincies.incijfers.be

De totale productie van hernieuwbare elektriciteit in 2022 op het grondgebied van Gingelom wordt geschat op 34.094 MWh. Dit komt overeen met 132,7% van het totale elektriciteitsverbruik op het grondgebied in datzelfde jaar. Dankzij deze lokale groenestroomproductie werd een CO₂-emissie vermeden van 7.535 ton CO₂.

2.6 NATUUR

Een voldoende uitgebreid, kwalitatief en sterk verbonden groenblauw netwerk is essentieel om planten- en diersoorten de kans te geven geschikt leefgebied te vinden. Zo'n groenblauw netwerk creëert linten natuur die er o.a. voor zorgen dat diersoorten zich kunnen verplaatsen tussen hun leefgebieden. Kleinere groene elementen, ook in de bebouwde omgeving, kunnen de verbindingen versterken en de nodige stapstenen vormen tussen grotere gehelen natuur. Voldoende kwalitatief bos, natuur, groenblauwe netwerken en lokaal groen zijn bovendien noodzakelijk voor de opslag van CO₂, luchtzuivering, het mentaal welzijn en de versterking van het sociaal weefsel.

In dit hoofdstuk bespreken we indicatoren van natuur en groen in Gingelom.

2.6.1 Natuurlijke structuur

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) wordt de planologische natuurlijke structuur bepaald als het samenhangende geheel van de rivier- en beekvalleien, de grotere natuurcomplexen en de andere gebieden waar de voor de natuur structuurbepalende elementen en processen tot uiting komen. De natuurlijke structuur omvat ook de lijn-, punt- en vlakvormige natuurelementen, kleinere natuur- en boscomplexen en parkgebieden, of samen de 'ecologische infrastructuur'. De juridische beschermingsstatus werd vormgegeven door de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), dat de eigenlijke kern vormt, en de Natuurverwevings- en Natuurverbindingsgebieden van het Integraal Verbindings- en Ondersteunend Netwerk (IVON). VEN en IVON zijn belangrijke instrumenten in het natuur- en bosbeleid die hun weerslag hebben in het natuurbeleid en het ruimtelijk beleid, bijvoorbeeld voor het al dan niet verlenen van vergunningen.

In Gingelom is 0 hectare van het grondgebied als VEN en 0 hectare als natuurverwevingsgebied afgebakend.

2.6.2 Biologische kartering

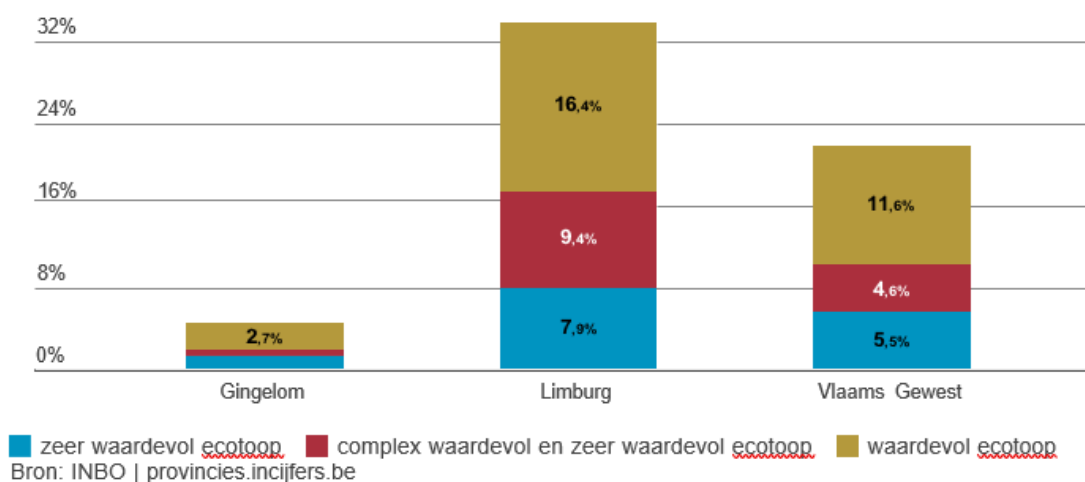
De biologische kartering geeft een stand van zaken van gebieden met waardevolle en zeer waardevolle vegetaties. De cijfers zijn gebaseerd op de Biologische Waarderingskaart (BWK).

De BWK is een wetenschappelijke kartering van vegetaties, bodembedekking en kleine landschapselementen (lijn- en puntvormige elementen) op het gehele Vlaamse grondgebied. De basis vormt de karteringseenheid, een min of meer uniforme vegetatie die op kaart vastgelegd werd. De biologische waarde wordt toegekend op basis van een combinatie van de zeldzaamheid, kwetsbaarheid, natuurlijkheid en vervangbaarheid van de biotoop en wordt uitgedrukt in drie categorieën: biologisch zeer waardevol, biologisch waardevol en biologisch minder waardevol. Wanneer een perceel meerdere elementen bevat wordt de waardering uitgedrukt in een combinatie van de eerdergenoemde categorieën.

Gingelom telt, volgens dit waarderingssysteem, 72,60 hectare zeer waardevol ecotoop, 26,52 hectare complex waardevol en zeer waardevol ecotoop en 152,43 hectare waardevol ecotoop. Dit betekent dat ongeveer 5% van het totale grondgebied van Gingelom onder de labels 'biologisch waardevol', 'biologisch zeer waardevol' of een complex van beide valt.

Grafiek 6.1 toont de verhouding van de biologisch (zeer) waardevolle gebieden ten opzichte van de totale oppervlakte.

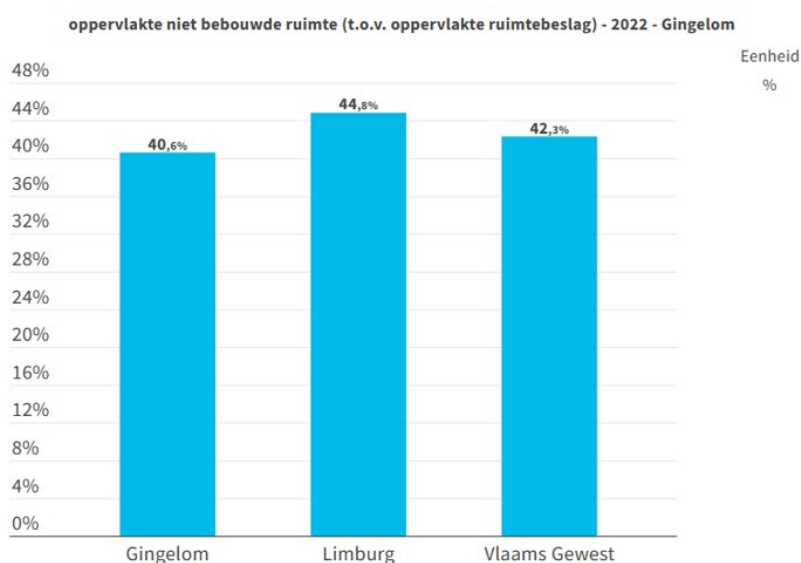
Grafiek 6.1 | Oppervlakte biologisch (zeer) waardevol gebied, % t.o.v. totale oppervlakte (2024)

2.6.3 Aanwezigheid van groen en bomen

De indicator 'oppervlakte niet bebouwde ruimte binnen het ruimtebeslag' geeft een beeld van onder andere tuinen en ingesloten stukjes groen of onbebouwde ruimte binnen het ruimtebeslag. Deze niet bebouwde ruimte wordt vaak als belangrijk ervaren voor de leefkwaliteit. Op plaatsen waar het aandeel aan niet bebouwde ruimte binnen het ruimtebeslag hoog is, is deze ruimte mogelijk al ingevuld met kwalitatief groen dat behouden en versterkt kan worden. Op plaatsen waar het aandeel niet bebouwde ruimte binnen het ruimtebeslag laag is, kan ontharding ervoor zorgen dat er meer ruimte komt voor groen en water.

Grafiek 6.2 | Oppervlakte niet bebouwde ruimte, % t.o.v oppervlakte ruimtebeslag (2022)

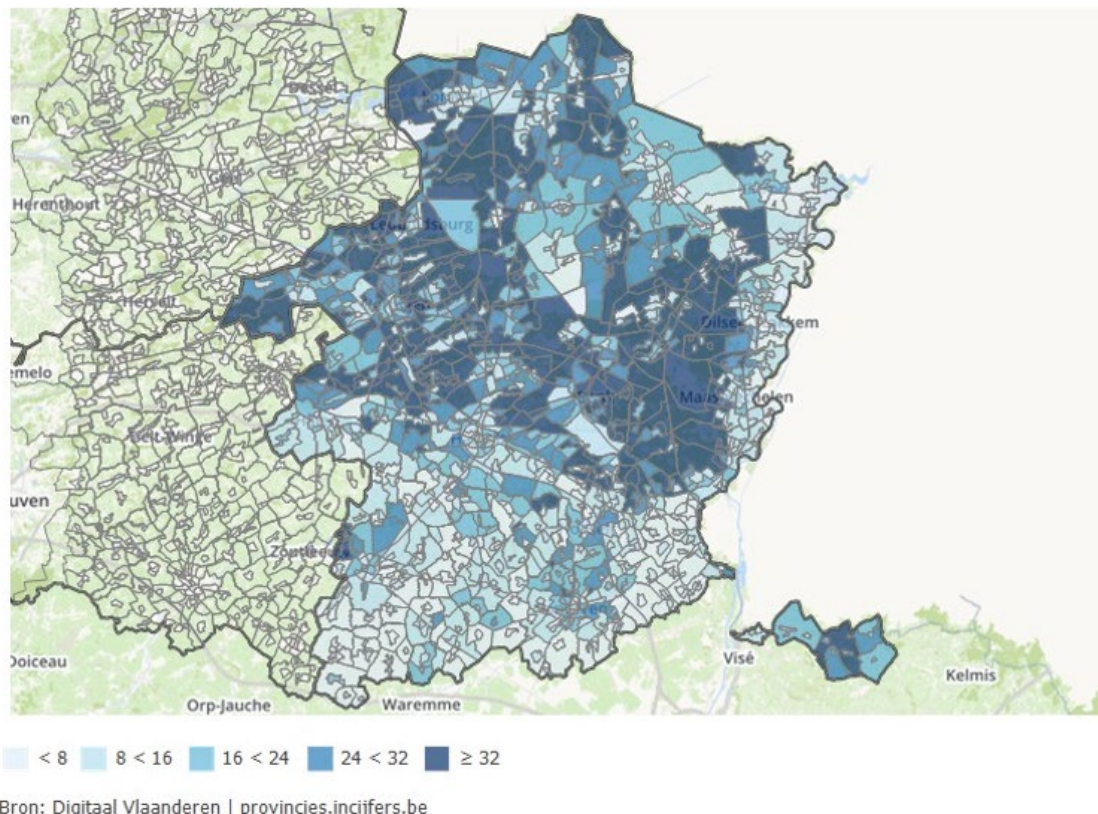
Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

Daarnaast kunnen we uit de bodembedekkingskaart (BBK) de verspreiding van bomen, gras en struiken in Vlaanderen afleiden. In Gingelom vinden we 272,67 hectare bomen en 470,00 hectare gras en struiken (niet-landbouw). Dit betekent dat ongeveer 13% van de totale oppervlakte van Gingelom bedekt is met bomen, gras en struiken.

De spreiding van de oppervlakte bomen binnen Limburg vind je in kaart 6.2.

Kaart 6.2 | Oppervlakte bomen, % t.o.v. totale oppervlakte bodembedekking (2021)

2.7 WATER

Waterbeleid streeft de goede toestand van de waterlichamen na, wat neerkomt op de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater te blijven verbeteren en de waterketen (het geheel van riolerings- en zuiveringsinfrastructuur en het drinkwaternetwerk) duurzaam te beheren.

Waterbeleid streeft ook waterveiligheid en droogterisicobeheer na (preventie, protectie en paraatheid) met als grote krachtlijnen de overstromingsrisico's duurzaam verminderen en waterschaarste beperken en de gevolgen van droogte tot een minimum beperken.

Het gros van de gegevens in dit thema zijn wel op gemeentelijk niveau beschikbaar, maar kunnen niet geaggregeerd worden naar bv. provinciaal niveau. Indien dit het geval is geven we enkel de cijfers van het Vlaams Gewest.

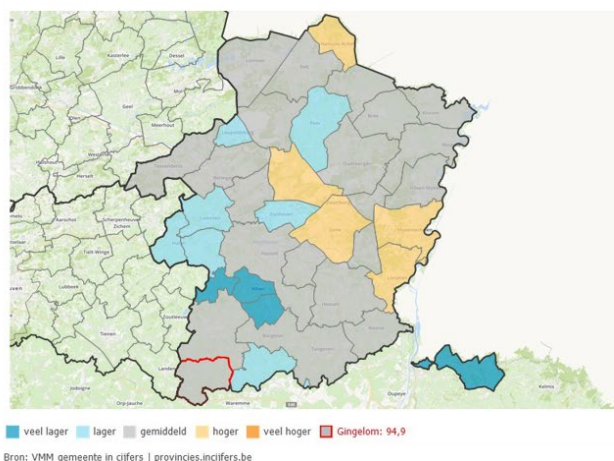
2.7.1 Waterkwaliteit

In Vlaanderen geldt een verplichting om huishoudelijk afvalwater te zuiveren. Het zoneringsplan geeft aan welke maatregelen de burger en de gemeente moeten treffen om het water te zuiveren.

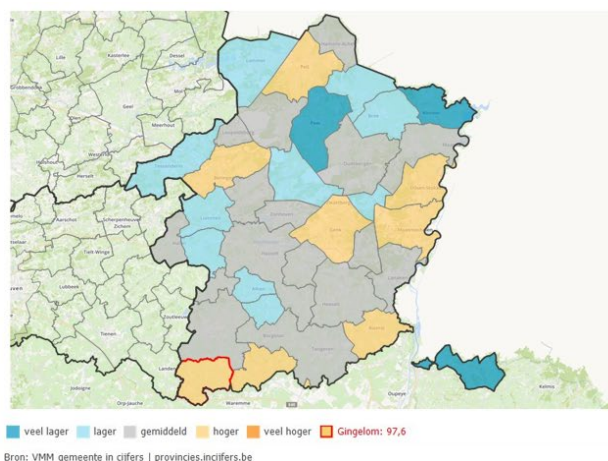
Het meeste afvalwater wordt afgevoerd via riolen en collectoren naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie, waar het water wordt gezuiverd. Voor bepaalde woningen in het buitengebied wordt geen riolering gepland en moet het afvalwater individueel gezuiverd worden met een IBA (Individueel Behandelingsinstallatie Afvalwater). Kaart 7.1 geeft het verschil in zuiveringsgraad (of de verhouding van het totaal aantal op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) aangesloten inwoners t.o.v. het totaal aantal inwoners van de gemeente) tussen de verschillende gemeenten weer. Kaart 7.2 toont de rioleringsgraad (of de verhouding van het aantal gerioleerde inwoners t.o.v. het totaal aantal inwoners van een gemeente).

In 2024 bedraagt de zuiveringsgraad 94,9% in Gingelom. Alle deelgemeenten zijn inmiddels gecollecteerd door Aquafin en het afvalwater wordt afgevoerd naar de RWZI in Runkelen en de RWZI in Muizen. Volgens cijfers van de VMM van 2018 zijn er in de gemeente 9 woningen niet aansluitbaar op de riolering. Hiervan moeten nog 8 woningen, of 88,9%, een IBA plaatsen.

Kaart 7.1 | Zuiveringsgraad (2024)

Kaart 7.2 | Rioleringsgraad (2025)

2.7.2 Waterverbruik

Grondwater

Grondwater is kwalitatief hoogwaardig water met een veel stabielere samenstelling dan oppervlaktewater. Grondwater wordt aangevuld door hemelwater dat traag infiltreert in de bodem. Voldoende hemelwater moet elk jaar opnieuw in de bodem kunnen dringen om de gebruikte hoeveelheid water en de evapotranspiratie (of verdamping) te compenseren en om de uitstroom vanuit grondwater naar rivieren in stand te houden.

De impact van droogte op het grondwatersysteem is traag. Pas na weken, maanden tot zelfs jaren later voor de diepe, gespannen grondwaterlagen zijn de effecten merkbaar, maar ook het herstel is een werk van maanden tot jaren. Naast het zorgen voor maximale aanvulling van het grondwater is het belangrijk om zuinig en efficiënt om te gaan met het beschikbare water, en dit niet alleen in periodes van droogte.

Via vergunningen en meldingen wordt het gebruik van grondwater opgevolgd en gereguleerd. Naast dit gekende grondwatergebruik zijn er vermoedelijk nog veel niet gekende winningen. Experts schatten dat tot 20% van de grondwaterwinning door bedrijven en landbouwers illegaal is. Ook bij particulieren blijft oppompen dikwijls onder de radar.

Vergunde grondwaterwinningen bij bedrijven

Bedrijven die meer dan 500 m³ grondwater/jaar willen oppompen, hebben een omgevingsvergunning nodig. Bij het verlenen van vergunningen wordt o.a. rekening gehouden met de evolutie van het peil van de betreffende grondwaterlaag, of de winning zich in de nabijheid van een natuurgebied bevindt, de historiek van de winning, de verhouding van het reëel opgepompte debiet tot het vergunde debiet en de toestand van het grondwaterlichaam. Daarnaast wordt toegezien op het efficiënte gebruik van grondwater, zowel wat betreft de vereiste kwaliteit als de hoeveelheid. Daarbij wordt ook het gebruik van alternatieve bronnen en hergebruik gestimuleerd.

In de gemeente Gingelom zijn er 41 vergunde grondwaterwinningen voor een totaal van 1.358.556 m³/jaar of gemiddeld 33.136 m³/bedrijf/jaar. Het jaarlijks vergund debiet per bedrijf ligt in de gemeente lager dan in Limburg.

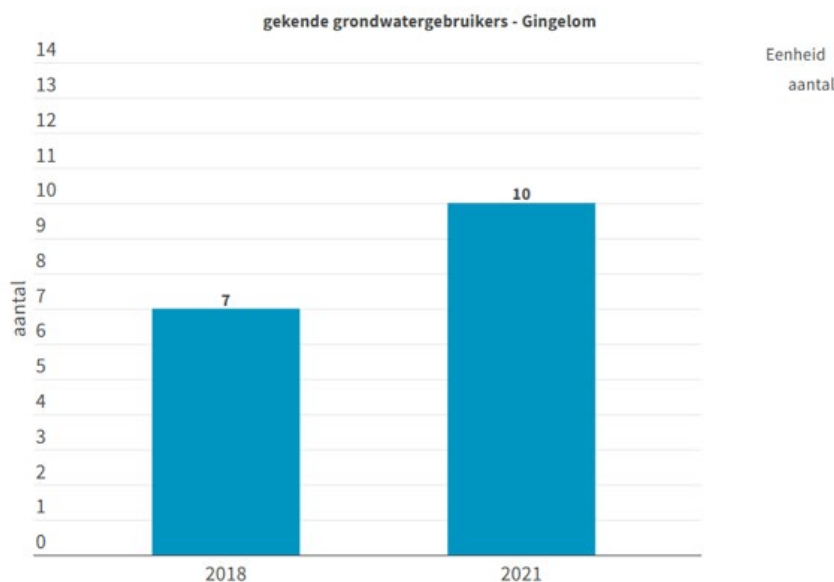
Doorgaans ligt het effectief opgepompte debiet door de bedrijven lager dan het vergunde debiet. Bij de hervergunning kan dat verschil rechtgetrokken worden.

Meldingen grondwaterwinningen voor huishoudelijk gebruik

Voor winningen waarbij uitsluitend met handpomp wordt opgepompt en winningen van minder dan 500 m³/jaar voor uitsluitend huishoudelijke toepassingen geldt enkel een meldingsplicht.

In de gemeente Gingelom zijn er 10 gekende grondwatergebruikers (zie grafiek 7.1) in 2021. Hiervan zijn 8 woningen wel aansluitbaar op het leidingwaternetwerk en 2 grondwatergebruikers niet aansluitbaar.

Met 2,89 gekende grondwatergebruikers per 1.000 huishoudens in 2021 ligt dit voor de gemeente Gingelom lager dan het gemiddelde in Limburg (9,03). Het aantal vergunningen is gestegen t.o.v. 2018. Gemeenten met een hoog huishoudelijk grondwatergebruik hebben vaak een lager leidingwatergebruik.

Bron: VMM gemeente in cijfers | provincies.incijfers.be

Leidingwater

In Vlaanderen wordt leidingwater voor de helft uit grondwater gewonnen en voor de helft uit oppervlaktewater (water uit rivieren, kanalen, bronnen, stuwweren, spaarbekkens, ...). Wanneer meer leidingwater wordt gebruikt dan er grond- of oppervlaktewater beschikbaar is in het bevoorradingsgebied (bronbeschikbaarheid), dreigen bevoorradingsproblemen. Zuinig en efficiënt omspringen met leidingwater is daarom van levensnoodzakelijk belang.

In 2022 verbruikte een alleenstaande gemiddeld 96 liter leidingwater per dag in gemeente Gingelom. Dit is lager dan in het Vlaams Gewest (101 liter). De minimum waterbehoefte voor een alleenstaande in Vlaanderen wordt geschat op 90 liter per dag. Een 4- persoonsgezin verbruikt gemiddeld 75 liter leidingwater per gezinslid per dag in gemeente Gingelom. Dit is hoger dan in het Vlaams Gewest (74 liter). De minimum waterbehoefte voor een 4-persoonsgezin in Vlaanderen wordt geschat op 70 liter water per persoon per dag.

2.7.3 Wateroverlast

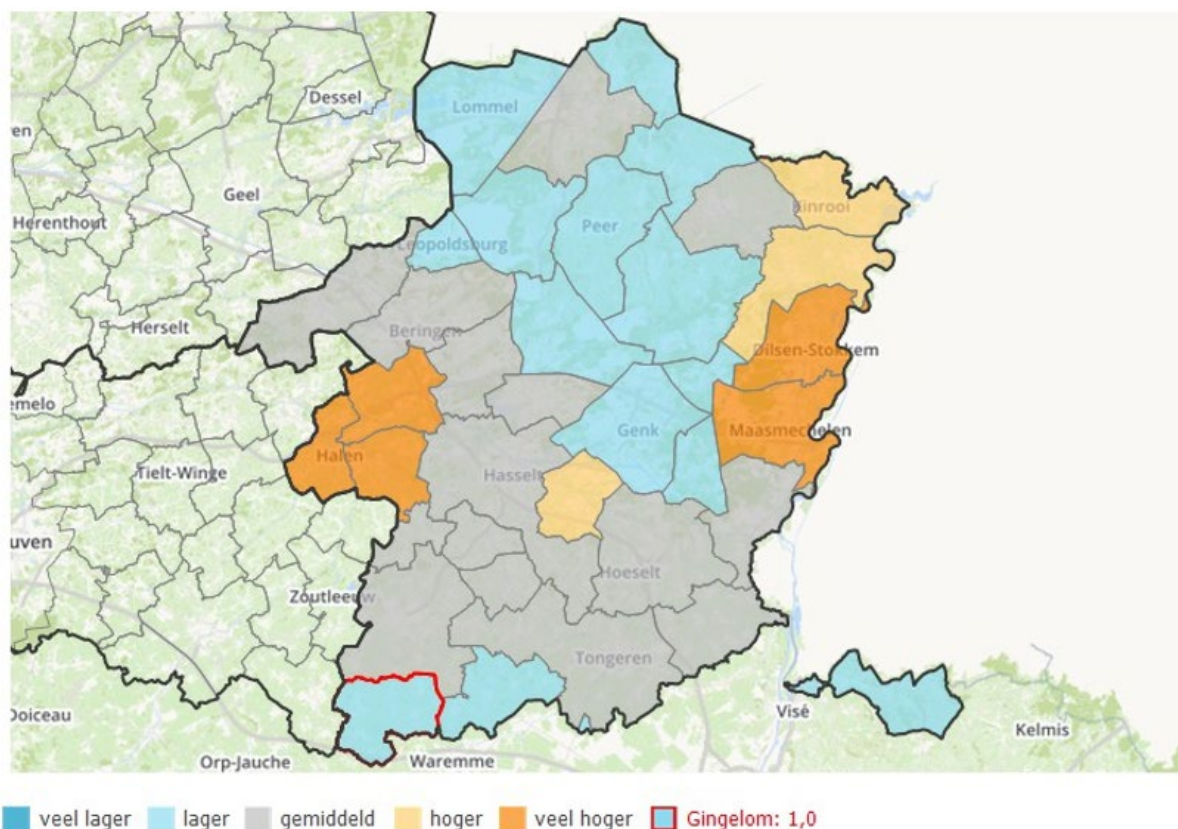
Effectief overstromingsgevoelig gebied

De watertoets is een instrument waarmee de overheid die beslist over een vergunning of een plan inschat wat de impact ervan is op het watersysteem. Voor projecten gelegen in overstromingsgevoelig gebied moet de overheid advies aanvragen bij de waterbeheerder, die aanbevelingen kan formuleren om de verwachte schade aan het watersysteem te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren.

Verkopers en huurders van panden of gronden zijn verplicht om kandidaat-kopers of huurders erover te informeren als hun goed in overstromingsgevoelig gebied ligt. De kaart 'Overstromingsgevoelige gebieden' (2017) - opgedeeld in effectief, mogelijk en niet-overstromingsgevoelige gebieden - vormt hiervoor de basis. In de toekomst wordt deze kaart vervangen door een nieuwe advieskaart en gevaarkaarten met de overstromingsgevoelige gebieden voor pluviale, fluviale en kustoverstroming, beter afgestemd op de inmiddels gekende klimaatproblematiek (zie het rapport klimaat - voorspelde verandering).

Plaatsen aangeduid als 'effectief overstromingsgevoelig gebied' kennen in het huidige klimaat al een middelgrote kans op overstroming of hebben in het verleden al te maken gekregen met overstromingen.

Kaart 7.3 toont (op basis van de huidige informatie) per gemeente het aandeel overstroombaar gebied t.o.v. de oppervlakte van de gemeente, en dit in vergelijking met de andere gemeenten in Limburg.

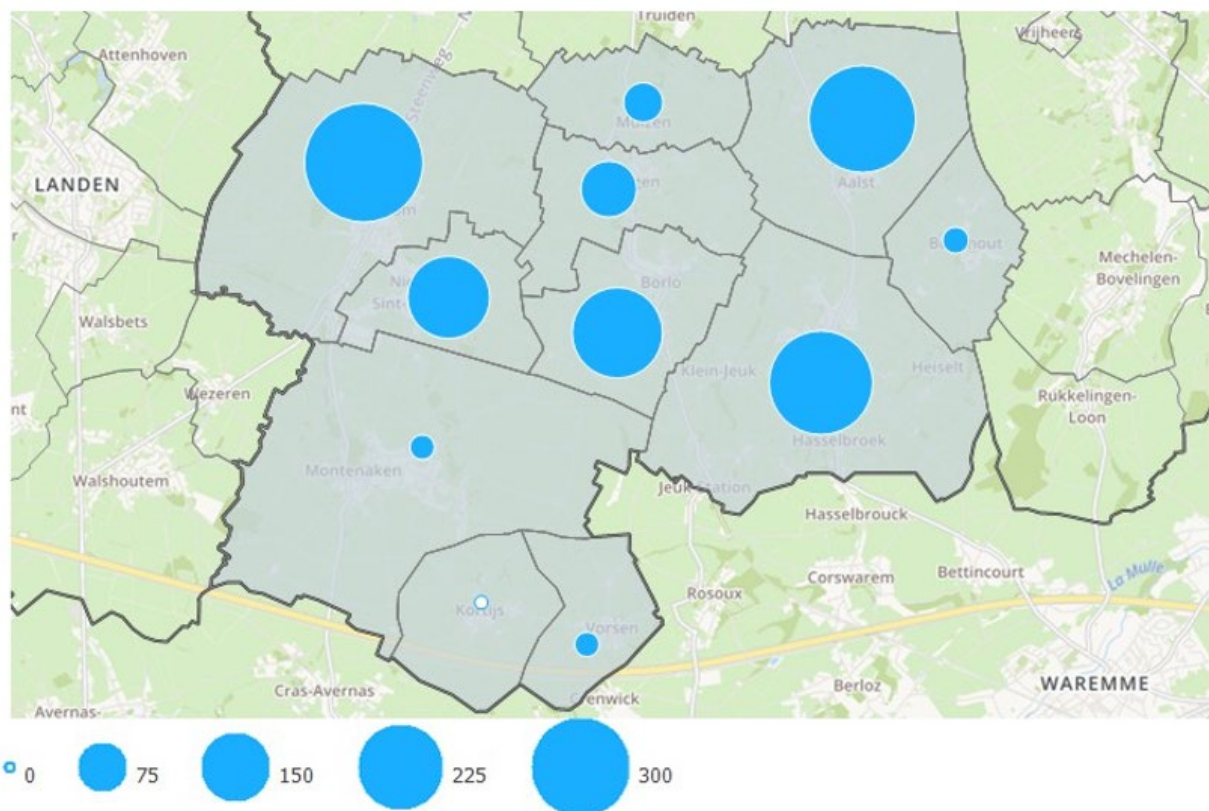
Kaart 7.3 | Overstroombaar gebied (t.o.v. oppervlakte) (2019, z-scores)

Bron: VMM gemeente in cijfers | provincies.incijfers.be

De gemeente Gingelom heeft 1,0% effectief overstroombaar gebied (2019). Dit gaat over 587.727 m² met mogelijke schade aan landbouw, natuur en infrastructuur.

In de gemeente Gingelom woont 21,2% van de inwoners in of bij effectief overstromingsgevoelig gebied. Dit is hoger dan in Limburg (5,0%) en hoger dan in het Vlaams Gewest (5,1%). Voor meer details zoomen we in kaart 7.4 in op wijkniveau in Gingelom. In de meeste van deze overstromingsgevoelige gebieden heeft Gingelom met de steun van de beschikbare subsidiekanalen waterbufferende maatregelen getroffen om de kans op overstromingen te beperken.

Kaart 7.4 | Inwoners in of bij effectief overstromingsgebied in Gingelom, op wijkniveau (2021)

Bron: ARCHIEF Watertoetskaart en Rijksregister | provincies.incijfers.be

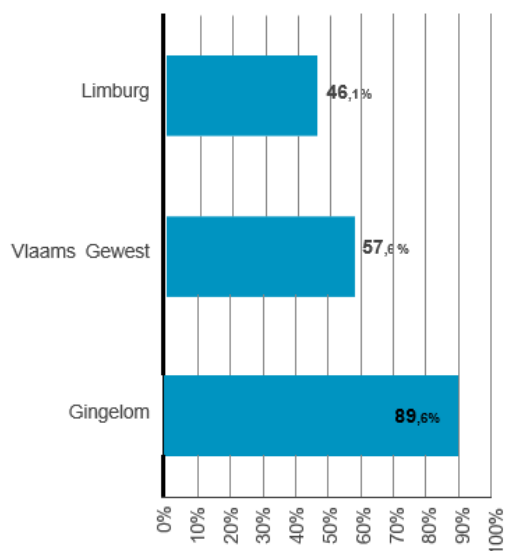
2.8 LAND- EN TUINBOUW

In dit hoofdstuk bekijken we het gebruik van grond voor landbouw, het aantal land- en tuinbouwbedrijven, de typering van de landbouw, alsook de landbouwverbreding voor Gingelom.

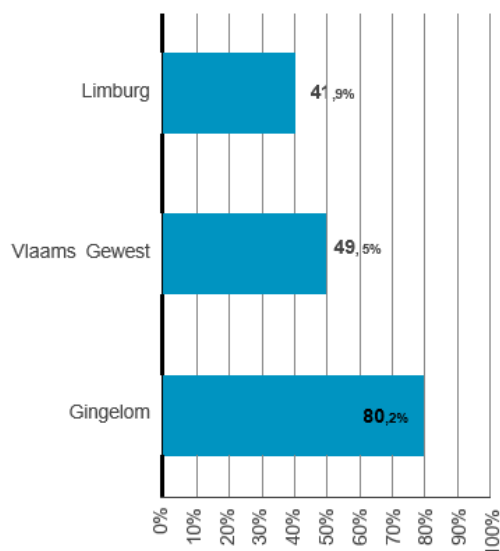
2.8.1 Oppervlakte landbouwgebied

Gingelom heeft 5.036 ha met bestemming landbouw (agrarisch gebied) (2024). In datzelfde jaar telde Limburg 111.694 ha bestemming agrarisch gebied. Om te bepalen welk aandeel van Gingelom een agrarische bestemming heeft, werd de oppervlakte agrarisch gebied uit de ruimteboekhouding gedeeld door de totale oppervlakte van Gingelom. In 2024 heeft in Gingelom 89,6% van de oppervlakte een bestemming agrarisch gebied. Ter vergelijking: in Limburg heeft 46,1% van de oppervlakte een bestemming agrarisch gebied (zie grafiek 8.1).

Op basis van de gegevens over de landbouwgebruikspcelen heeft Gingelom 4.521 ha geregistreerd landbouwgebruik (2022). In Limburg was er in 2022 in totaal 101.694 ha landbouwgebruik. In percentage t.o.v. de totale oppervlakte geeft dit volgende cijfers voor 2022: 80,2% landbouwgebruik voor Gingelom, 41,9% landbouwgebruik voor Limburg en 49,5% voor het Vlaams Gewest. In grafiek 8.2 wordt het percentage landbouwgebruik t.o.v. de totale oppervlakte weergegeven in vergelijking tot de vergelijkingsgebieden.

Grafiek 8.1 | Oppervlakte bestemd voor landbouw, % t.o.v. totale oppervlakte bestemmingen (2024)

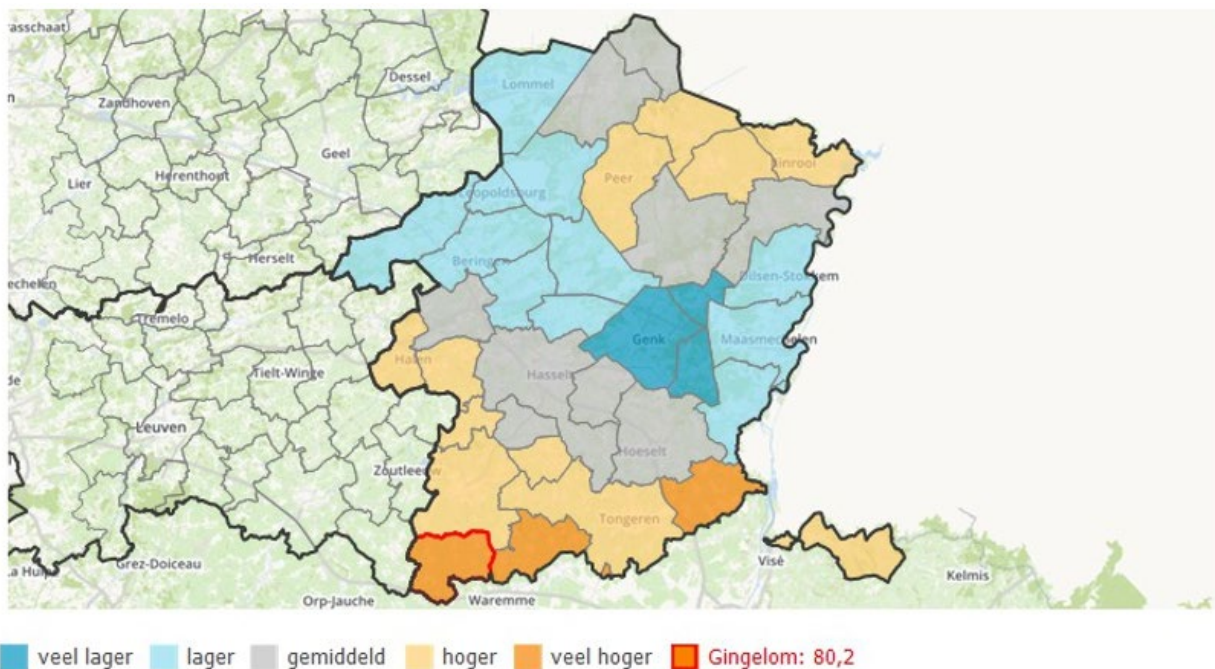
Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

Grafiek 8.2 | Geregistreerd landbouwgebruik, % t.o.v. totale oppervlakte (2022)

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

Kaart 8.1 toont de verschillen tussen de gemeenten in aandeel geregistreerde oppervlakte landbouwgebruik. De inkleuring van "veel lager" tot "veel hoger" is gebaseerd op z-scores, die een maat geven van hoeveel de gemeenten afwijken van het gemiddelde in Limburg.

Kaart 8.1 | Geregistreerd landbouwgebruik, % t.o.v. totale oppervlakte (2022, z-scores)

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

2.8.2 Land- en tuinbouwbedrijven

Bedrijven met landbouwproductie

Het Vlaams Gewest kende in de periode 2013-2023 afname van het aantal landbouwbedrijven met 12,6%. Specifiek voor Gingelom waren er in 2013 nog 86 bedrijven, wat evolueerde naar 65 in 2023 (zie grafiek 8.3). Kaart 8.2 geeft per gemeente weer of het aantal bedrijven per km² in 2023 hoger of lager is in vergelijking met de andere gemeenten binnen Limburg.

Beroepsmatige en kleine bedrijven

Beroepsmatige landbouwbedrijven zijn land- en tuinbouwbedrijven met een standaard opbrengst (SO) van minstens 25.000 €. De grens van 25.000 € werd door de Europese Commissie bepaald als grens voor beroepslandbouwbedrijven in België. Bij een SO van minder dan 25.000 € spreken we van kleine landbouwbedrijven.

In 2022 zijn er in Gingelom 59 beroepsmatige landbouwbedrijven en 5 kleine landbouwbedrijven (tabel 8.1). Dit betekent dat 92,2% van de bedrijven gespecialiseerd is, in Limburg is 74,5% van de bedrijven een beroepsmatig landbouwbedrijf.

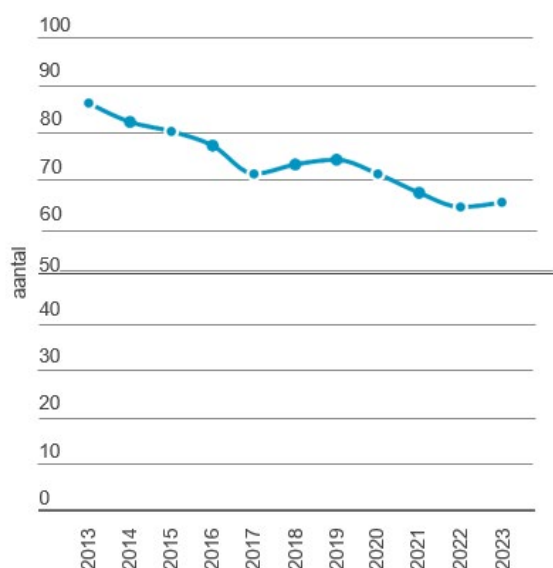
Tabel 8.1 | Beroepsmatige en kleine landbouwbedrijven (2022)

	Gingelom	Vlaams Gewest
beroepsmatige landbouwbedrijven (standaard opbrengst $\geq$ 25.000 €)	59	-
kleine landbouwbedrijven (standaard opbrengst < 25.000 €)	5	6.198

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

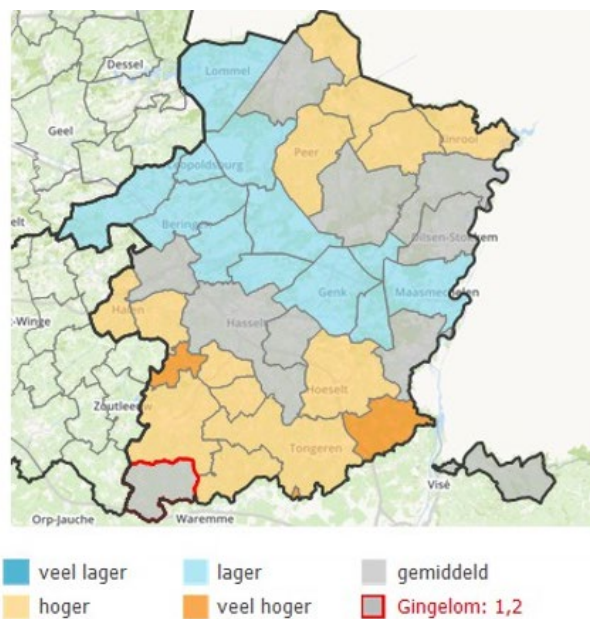
Grafiek 8.3 | Bedrijven met landbouwproductie in Gingelom (2013-2023)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Kaart 8.2 | Bedrijven met landbouwproductie per km²

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Biobedrijven

Er zijn in Gingelom 4 biolandbouwbedrijven of 4,5% op een totaal van 89 biolandbouwbedrijven in Limburg (tabel 8.2). Deze 4 biolandbouwbedrijven vertegenwoordigen 6,2% van alle landbouwbedrijven in Gingelom.

Tabel 8.2 | Evolutie biologische landbouwbedrijven (2015-2024)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
2015	1	47	341
2016	2	59	369
2017	5	63	430
2018	4	63	468
2019	4	68	514
2020	4	77	562
2021	4	82	593
2022	4	89	621
2023	4	89	626
2024	4	91	636

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

2.8.3 Typeringen van de landbouw

Om zicht te krijgen op welk bedrijfstype het meest voorkomt in een gemeente, maakt men gebruik van de landbouwtyperingskaart. De landbouwtyperingskaart geeft per gemeente de meest typerende sector uit land- en tuinbouw aan, bijvoorbeeld de specialisatie intensieve veehouderij (varkens en pluimvee) of fruit. Soms is dat een combinatie van twee sectoren, zoals 'akkerbouw en rundvee'. Rundvee omvat de categorieën melkvee en vleesvee.

In Vlaanderen is er een grote ruimtelijke spreiding met soms ruimtelijke concentraties. Zo ziet men bijvoorbeeld een concentratie van het type 'specialisatie intensieve veehouderij' in West-Vlaanderen, het type 'akkerbouw en rundvee' in Vlaams-Brabant en een kleine cluster 'specialisatie sierteelt' ten oosten van Gent. Een dergelijke clustering heeft vaak historische wortels en is vaak gelinkt aan de locaties van veilingen, slachthuizen en andere agrarisch-logistieke knooppunten.

Teelten

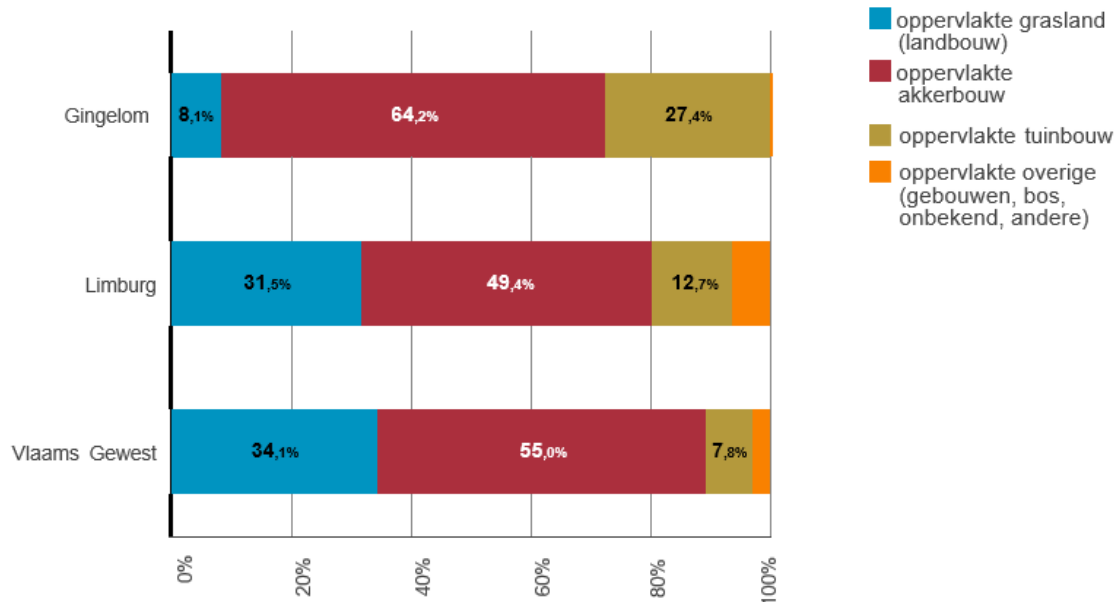
De oppervlakte landbouwgrond wordt ingedeeld in vier grote teeltgroepen: akkerbouw, grasland, tuinbouw en overige.

- Onder akkerbouw worden volgende teelten geklasseerd: aardappelen, granen zonder korrelmaïs, maïs (silo- en korrelmaïs), nijverheidsgewassen en andere voedergrassen dan silomaïs en grasland. De categorie nijverheidsgewassen bestaat uit suikerbieten, vlas, oliehoudende gewassen en andere nijverheidsgewassen.
- Grasland wordt onderverdeeld in regulier grasland en alternatieve graslanden.
- Tuinbouw kan de volgende teelten betreffen: fruit, groenten en kruiden en sierteelt en boomkwekerij.

- Het braakland, groenbedekkers, houtachtige gewassen, infrastructuur, geen gewasinfo en andere vormen samen de overige bestemmingen.

Grafiek 8.4 geeft een overzicht van de verhoudingen tussen de verschillende teelten in 2022.

Grafiek 8.4 | Oppervlakte 4 hoofdteeltgroepen, % t.o.v. totale oppervlakte landbouwgebruik (2022)

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

Dieren

De gemiddelde rundveebezetting in Gingelom werd in 2013 vastgelegd op 546 runderen. In 2023 gaat het om 177 runderen. Sinds 2013 zien we een afname met 67,6%, terwijl er in Limburg in deze periode een afname was met 5,6% (van 136.417 naar 128.780 runderen). In het Vlaams Gewest is er in deze periode een afname met 3,9% (van 1.298.898 naar 1.248.718 runderen) (zie tabel 8.3 en tabel 8.4).

Tabel 8.3 | Evolutie gemiddelde rundvee-, varkens- en kipbezetting (2013 en 2023)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
2013 rund	546	136.417	1.298.898
2023 rund	177	128.780	1.248.718
2013 varken	3.894	454.934	6.308.249
2023 varken	2.271	308.707	5.056.382
2013 kip	0	3.555.209	29.535.593
2023 kip	12.728	4.608.115	40.276.370

Bron: VLM | provincies.incijfers.be

Tabel 8.4 | Evolutie rundvee, varken en kippen (procentuele groei, 2023 t.o.v. 2013)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
2023 rund	-67,6	-5,6	-3,9
2023 varken	-41,7	-32,1	-19,8
2023 kip	nvt	29,6	36,4

Bron: VLM | provincies.incijfers.be

Het gemiddeld aantal varkens in Gingelom bedroeg in het jaar 2013 3.894 varkens en in 2023 2.271 varkens. Sinds 2013 zien we dus een afname met 41,7%, terwijl er in Limburg een afname is met 32,1% (van 454.934 naar 308.707 varkens), en in het Vlaams Gewest een afname met 19,8% (van 6.308.249 naar 5.056.382 varkens)

Het gemiddeld aantal kippen in Gingelom bedroeg in het jaar 2013 0 kippen en in 2023 12.728 kippen. Sinds 2013 zien we dus een grotere toename dan in Limburg met een toename van 29,6% (van 3.555.209 naar 4.608.115 kippen), en in het Vlaams Gewest met een toename van 36,4% (van 29.535.593 naar 40.276.370 kippen).

2.9 MOBILITEIT EN VERKEERSVEILIGHEID

In dit hoofdstuk brengen we mobiliteit in kaart. We kijken naar het vervoersmiddelengebruik en -bezit in Gingelom, naar de beschikbare mobiliteitsinfrastructuur en de verkeersveiligheid.

2.9.1 Vervoersmiddelengebruik

Woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer

Woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer zijn belangrijke onderdelen van de algemene mobiliteit, en dit vooral tijdens de piekmomenten. In het licht van de modal shift (term voor verandering van vervoerswijze) bekijken we daarom in de eerste plaats welke vervoersmiddelen men gebruikt om de woon-werk en woon-schoolafstand af te leggen. In de Gemeente- en Stadsmonitor werd de vraag als volgt gesteld: 'Welke verschillende vervoersmiddelen gebruik je meestal om de rit van thuis naar je werk, school of opleiding af te leggen?'. De respondent kreeg hier de volgende antwoordmogelijkheden aangeboden: 'te voet', 'fiets', 'elektrische fiets, speed pedelec', 'brom-/snorfiets', 'motorrijder/-passagier', 'bus (De Lijn, MIVB of TEC), tram of metro', 'trein', 'auto als autobestuurder', 'auto als passagier', 'andere, namelijk ...'.

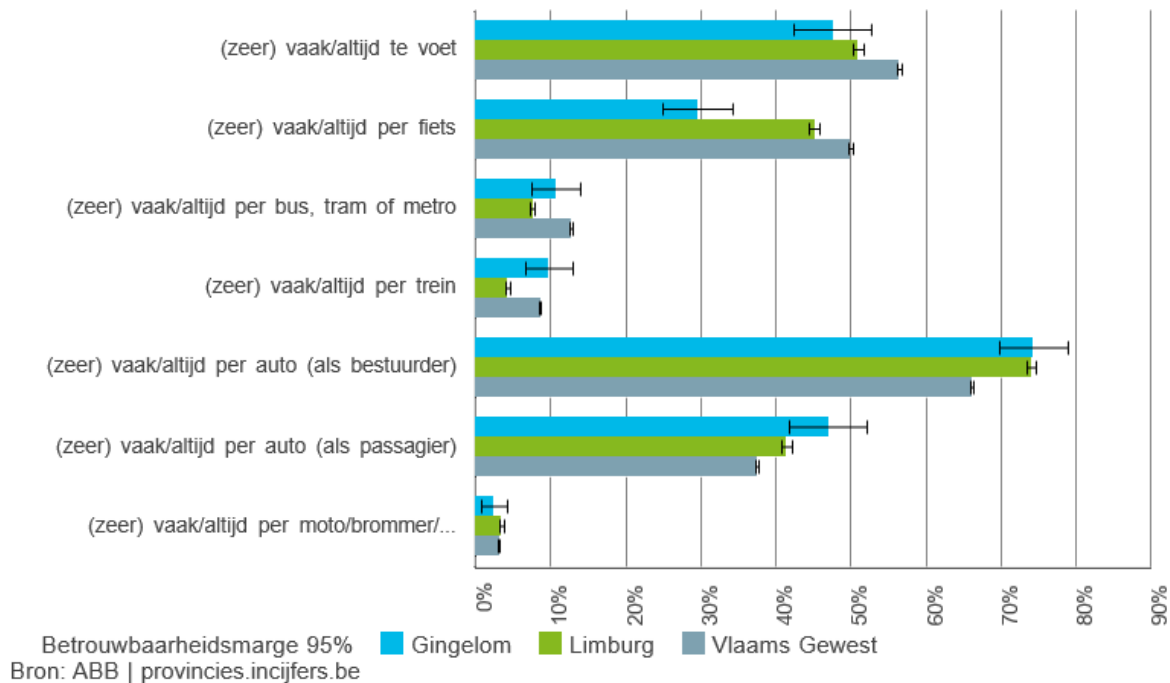
Algemeen toont de enquête dat de wagen in de meerderheid van de Vlaamse steden en gemeenten nog steeds het meest gebruikte vervoersmiddel is voor woon-werk/schoolpendel.

Vrije tijd

Hoewel minder geconcentreerd tijdens de piekmomenten, maakt ook verkeer in het kader van de vrije tijd een belangrijk onderdeel uit van de algemene mobiliteit. Ook vervoersmiddelengebruik tijdens de vrije tijd wordt bevraagd in de Gemeente- en Stadsmonitor, via de volgende vraagstelling: 'Vul bij elk vervoersmiddel in hoe vaak je je daarmee verplaatst in je vrije tijd. Met vrije tijd bedoelen we de tijd die je hebt los van werk, school, huishoudelijke taken, zorg voor kinderen en/of ouderen en nachtrust'. De respondent kreeg hier de volgende antwoordmogelijkheden aangeboden: 'Te voet', 'Fiets', 'Elektrische fiets, speed pedelec', 'Brom-/snorfiets', 'Motorrijder/-passagier', 'Bus (De Lijn, MIVB of TEC), tram of metro', 'Trein', 'Auto als

autobestuurder', 'Auto als passagier', 'Andere, namelijk ...'. Grafiek 9.1 toont voor Gingelom per vervoersmiddel het aandeel respondenten dat aankruiste dat ze hier vaak, zeer vaak of altijd gebruik van maken.

Grafiek 9.1 | Vervoersmiddelgebruik vrije tijd, % '(zeer) vaak of altijd' (2020)

Als algemene tendens komt uit de enquête naar voor dat men voor verplaatsingen tijdens de vrije tijd vaker kiest voor te voet of per fiets, dan wanneer het om woon-werk/schoolverplaatsingen gaat. Toch worden gemotoriseerde verplaatsingen nog door veel respondenten aangekruist, ondanks dat de filedruk in Vlaanderen de afgelopen jaren gestaag bleef toenemen. Over filezwaarte of tijd die gespendeerd wordt in file zijn vooralsnog geen cijfers op gemeente- of provincieniveau beschikbaar, noch via registratie, noch via enquêtes.

2.9.2 Vervoersmiddelenbezit

Wagenbezit huishoudens

Om het wagenbezit in kaart te brengen, wordt onderscheid gemaakt tussen het aantal wagens en het aantal wagens per huishouden. Tabel 9.1 toont het aantal wagens, het aantal huishoudens en het aantal wagens per 100 huishoudens in Gingelom (2017-2023).

Tabel 9.1 | Evolutie wagens, huishoudens en wagens per 100 huishoudens (2017 en 2023)

	Gingelom		Limburg		Vlaams Gewest	
	2017	2023	2017	2023	2017	2023
wagens [aantal]	4.558	4.840	452.125	475.555	3.165.467	3.296.687
huishoudens (telling voor wagenbezit) [aantal]	3.399	3.583	358.675	381.749	2.773.645	2.930.114
wagens per 100 huishoudens [per 100]	134,1	135,1	126,1	124,6	114,1	112,5

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

In tabel 9.2 wordt de evolutie tussen 2017-2023 van het aantal wagens in relatie tot het aantal huishoudens voor Gingelom in groeipercentages weergegeven.

Tabel 9.2 | Evolutie wagens, huishoudens en wagens per 100 huishoudens (procentuele groei, 2023 t.o.v. 2017)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
wagens [aantal (Groeipercentage)]	6,2	5,2	4,1
huishoudens (telling voor wagenbezit) [aantal (Groeipercentage)]	5,4	6,4	5,6
wagens per 100 huishoudens [per 100 (Groeipercentage)]	0,7	-1,2	-1,4

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

2.9.3 Infrastructuur

Voor een vlotte en efficiënte mobiliteit is een degelijke infrastructuur van groot belang. De beschikbare registratiecijfers over mobiliteitsinfrastructuur zijn tot op heden beperkt. Enkel over het aantal laadpalen, het aantal meter fietssnelweg (en de kwaliteit ervan) en de nabijheid van mobiliteitsmogelijkheden beschikken we over cijfers, die we hier bespreken.

Laadpalen elektrische voertuigen

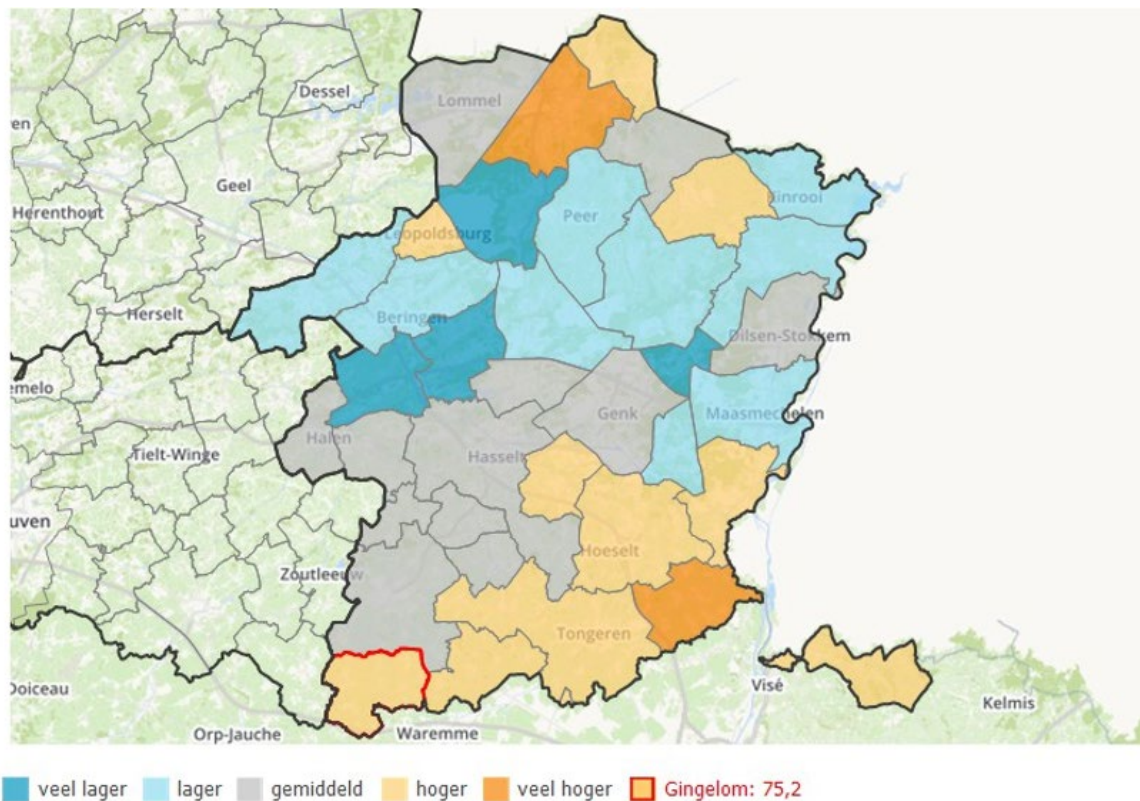
Gemeenten, netbeheerders en ondernemingen kunnen het gebruik van elektrische wagens faciliteren door laadinfrastructuur te voorzien. In Gingelom zijn er 15 publieke laadpalen met 2 laadpunten beschikbaar in 2025, in vergelijking met 1.625 voor Limburg en 17.060 in het Vlaams Gewest. We geven enkel de publieke laadpalen weer die voor iedereen te allen tijde toegankelijk zijn. De semi-publieke of private laadpalen zijn niet opgenomen in de cijfers. Ook andere criteria zoals het type stekker of de oplaadsnelheid zijn niet meegenomen.

Nabijheid openbaar vervoer

De data over de nabijheid van toegang tot mobiliteit (stations, haltes openbaar vervoer en opritten van snelwegen) worden voorzien door Statbel. Meer bepaald wordt gekeken hoeveel personen er wonen nabij deze punten.

Kaart 9.1 geeft de verschillen in het aandeel inwoners dat binnen een buffer van 200m rond treinstation of een halte van het openbaar vervoer woont. Om vergelijking te vergemakkelijken, worden de cijfers omgezet in z-scores die een maat geven van hoeveel een gebied afwijkt van het gemiddelde in het vergelijkingsgebied.

Kaart 9.1 | Aandeel inwoners in buffer van 200m rond treinstation of halte openbaar vervoer, z-score (2021)

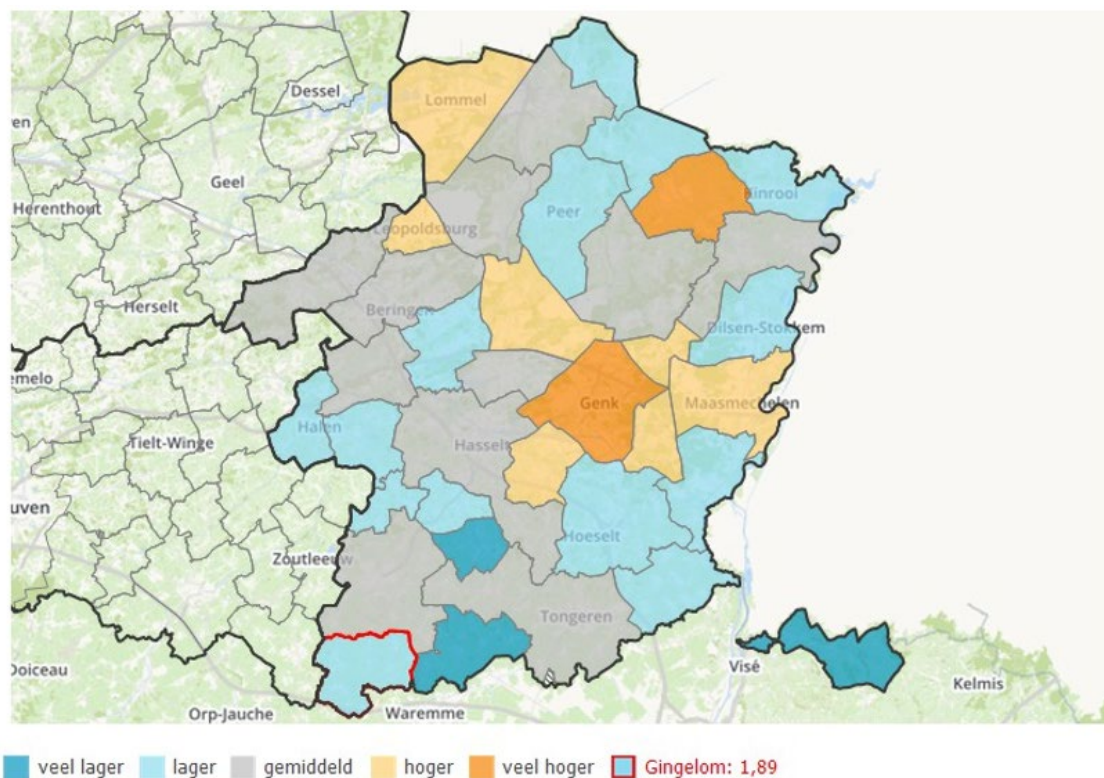

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

2.9.4 Verkeersveiligheid

Wanneer verschillende mensen zich op hetzelfde moment en in dezelfde ruimte verplaatsen, kunnen zich conflicten, onduidelijkheden of ongevallen voordoen. De belangrijkste reden voor het analyseren van data over verkeersveiligheid is zonder twijfel de preventie van verkeersongevallen en het komen tot een zo veilig mogelijke verkeerssituatie. Daarnaast kan de mate waarin men zich veilig voelt in het verkeer iemands mobiliteit beïnvloeden en een rol spelen in de vervoersmiddelenkeuze die men maakt. Daarom worden de data over verkeersveiligheid ook in deze omgevingsanalyse toegelicht. Hoe meer mensen, des te groter de kans dat een ongeval zich zal voordoen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in een stedelijke omgeving meer verkeersongevallen worden geregistreerd dan in een landelijke omgeving. Om hiervoor te corrigeren voorzien we ook in relatieve cijfers, nl. het aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners. Deze cijfers worden voor Gingelom getoond in kaart 9.2. Het gaat om verkeersongevallen die zich voordeden in de publieke ruimte en waarbij één of meerdere personen verwond werden.

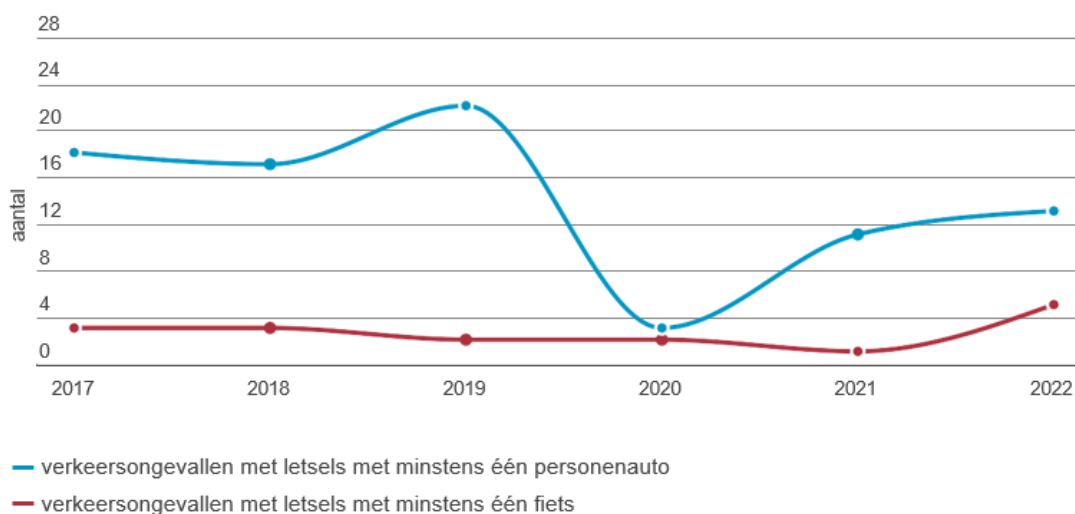
Verkeersongevallen op privé domein en ongevallen met louter blikshade worden met andere woorden niet meegeteld. Om vergelijking te vergemakkelijken, worden de cijfers opnieuw omgezet in z-scores.

Kaart 9.2 | Letselongevallen per 1.000 inwoners, z-score (2022)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Met het oog op mobiliteit kunnen we nagaan welke modi voornamelijk betrokken zijn bij deze letselongevallen. We beschikken over cijfers van uiteenlopende vervoersmodi, maar Grafiek 9.3 toont enkel de auto- en fietsongevallen in Gingelom. Wanneer in een letselongeval zowel wagen als fiets betrokken zijn, wordt dit zowel als een auto- en als een fietsongeval geteld.

Grafiek 9.3 | Evolutie letselongevallen naar type voertuig in Gingelom (2017-2022)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

2.10 ONDERWIJS

In dit hoofdstuk kijken we naar het opleidingsniveau van de bevolking, alsook naar de leerlingen, studenten hoger onderwijs en cursisten volwassenenonderwijs die in Gingelom wonen.

2.10.1 Onderwijsniveau van de bevolking

Door het samenbrengen van verschillende administratieve diplomadatabanken maakt Statbel een inschatting van het onderwijsniveau van de bevolking van 15 jaar of ouder.

Het hoogst behaalde onderwijsniveau wordt als volgt ingedeeld:

- laaggeschoold: geen diploma secundair onderwijs;
- middengeschoold: diploma secundair onderwijs;
- hooggeschoold: diploma hoger onderwijs;
- onbekend: personen waarvoor geen hoogste onderwijsniveau bepaald kan worden.

De cijfers van 2021 zijn momenteel de meest recente. In Gingelom bedraagt het aandeel laaggeschoolden 39,7%, het aandeel middengeschoolden 33,0% en het aandeel hooggeschoolden 24,2%. Van 3,0% van de 15-plussers is het onderwijsniveau niet gekend. In Limburg bedraagt het aandeel laaggeschoolden 36,5%, het aandeel middengeschoolden 33,3% en het aandeel hooggeschoolden 25,1%. Van 5,1% van de 15-plussers is het onderwijsniveau niet gekend.

2.10.2 Basisonderwijs en secundair onderwijs

Gegevens over leerlingen in leerplichtonderwijs worden op de eerste schooldag van februari door het departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap verzameld. In principe zijn in de leerlingendatabank alle leerlingen opgenomen die bij de februaritelling ingeschreven zijn in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap.

In Gingelom tellen we in het schooljaar 2023-2024 1.408 inwoners die schoollopen in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid; 809 in het basisonderwijs en 599 in het secundair onderwijs.

Tabel 10.1 geeft achtereenvolgens het aantal en aandeel leerlingen, ingedeeld volgens de structuur van het onderwijs. Het basisonderwijs wordt opgesplitst in gewoon kleuteronderwijs (GKO), buitengewoon kleuteronderwijs (BKO), gewoon lager onderwijs (GLO) en buitengewoon lager onderwijs (BLO). Het secundair onderwijs bestaat uit drie onderdelen, met name het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO), het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) en het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO).

Tabel 10.1 | Leerlingen volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen (2023-2024)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - WP	263	28.679	238.863
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - WP	5	520	2.790
leerlingen gewoon lager onderwijs - WP	509	51.587	411.647
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - WP	32	4.718	26.632
leerlingen gewoon voltijds SO - WP	556	58.075	445.317
leerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs - WP	6	860	7.291
leerlingen BuSO - WP	37	3.897	24.011
Totaal	1.408	148.336	1.156.551

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - WP	18,7	19,3	20,7
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - WP	0,4	0,4	0,2
leerlingen gewoon lager onderwijs - WP	36,2	34,8	35,6
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - WP	2,3	3,2	2,3
leerlingen gewoon voltijds SO - WP	39,5	39,2	38,5
leerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs - WP	0,4	0,6	0,6
leerlingen BuSO - WP	2,6	2,6	2,1

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Het buitengewoon onderwijs wordt ingericht voor kinderen die, permanent of tijdelijk, specifieke ondersteuning nodig hebben omwille van een lichamelijke of geestelijke handicap, ernstige emotionele problemen of gedragsproblemen en/of ernstige leerstoornissen. Het buitengewoon kleuteronderwijs laat kleuters van 2,5 tot 6 jaar toe, het buitengewoon lager onderwijs kinderen tussen 6 en 13 jaar en het buitengewoon secundair jongeren tussen 13 en 21 jaar.

In Gingelom wonen 37 kinderen die ingeschreven zijn in het buitengewoon basisonderwijs en 37 jongeren die ingeschreven zijn in buitengewoon secundair onderwijs. Ze vertegenwoordigen 4,6% van de leerlingen basisonderwijs en 6,2% van de leerlingen secundair onderwijs.

De leerlingen die gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO) volgen, worden verder opgedeeld in graden en onderwijsvormen. De 1ste graad, dit zijn de eerste twee leerjaren, wordt gezien als algemene vorming. Deze graad bestaat dus maar uit één onderwijsvorm: het gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de A-stroom en de B-stroom. Leerlingen die de eerste graad A-stroom succesvol beëindigen kunnen doorstromen naar elke onderwijsvorm. De B-stroom is gericht op doorstroom naar het beroepssecundair onderwijs. De 2de en 3de graad zijn ingedeeld in vier onderwijsvormen: algemeen secundair onderwijs (ASO), beroepssecundair onderwijs (BSO), kunstsecundair onderwijs (KSO) en technisch secundair onderwijs (TSO).

Tabel 10.2 geeft het aantal en aandeel leerlingen die gewoon voltijds secundair onderwijs volgen, ingedeeld naar de verschillende onderwijsvormen.

Tabel 10.2 | Leerlingen binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2023-2024)

	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - WP	2	952	7.764
leerlingen GSO A-stroom - WP	174	15.721	121.456
leerlingen GSO B-stroom - WP	30	3.091	23.611
leerlingen ASO - WP	150	13.087	113.525
leerlingen BSO - WP	107	10.217	73.404
leerlingen KSO - WP	6	1.365	8.664
leerlingen TSO - WP	87	13.642	96.893
Totaal	556	58.075	445.317

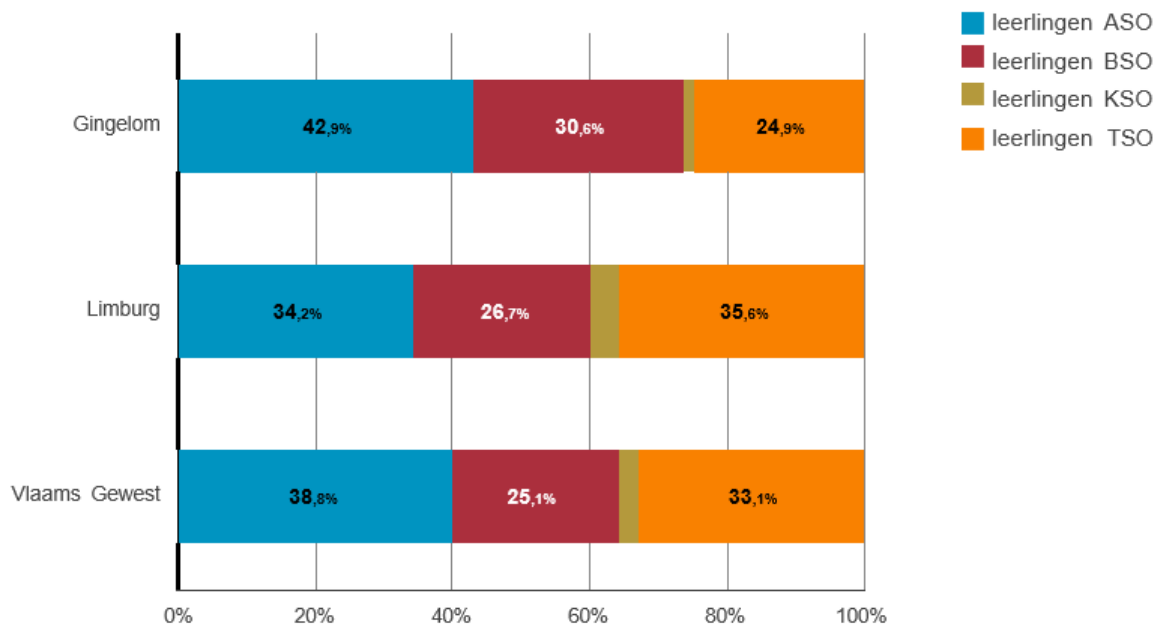
	Gingelom	Limburg	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - WP	0,4	1,6	1,7
leerlingen GSO A-stroom - WP	31,3	27,1	27,3
leerlingen GSO B-stroom - WP	5,4	5,3	5,3
leerlingen ASO - WP	27,0	22,5	25,5
leerlingen BSO - WP	19,2	17,6	16,5
leerlingen KSO - WP	1,1	2,4	1,9
leerlingen TSO - WP	15,6	23,5	21,8

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Het aandeel leerlingen uit de tweede en derde graad gewoon voltijds secundair onderwijs dat ASO, BSO, KSO dan wel TSO volgt, wordt weergegeven in grafiek 10.2.

Grafiek 10.2 | Leerlingen naar onderwijsvorm in de 2de en 3de graad volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen 2de en 3de graad GVSO (2023-2024)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

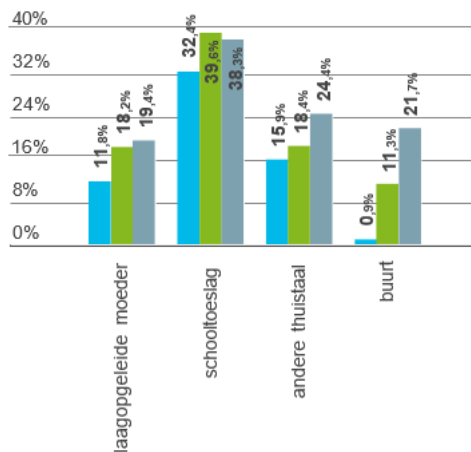
Risicokenmerken voor kansarmoede in het basis- en het secundair onderwijs

In het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen de scholen een extra pakket lestijden/lesuren en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen. Voor het toekennen van extra werkingsmiddelen in het gewoon onderwijs houdt men rekening met opleidingsniveau moeder, schooltoelage, thuistaal en een buurtindicator. Deze buurtindicator wordt niet gebruikt voor de toekenning van de extra lestijden.

- Laagopgeleide moeder. Dit is het geval wanneer de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs.
- Schooltoelage/schooltoeslag. Tot het schooljaar 2018-2019 scoort de leerling op deze indicator als hij in aanmerking komt voor een schooltoelage én deze aangevraagd heeft. Een leerling blijft scoren op deze indicator als hij het recht op schooltoelage verliest (bijvoorbeeld door veelvuldig spijbelen). Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt de schooltoeslag uitbetaald als deel van het groeipakket. De toeslag moet niet langer aangevraagd worden, maar de toekenning gebeurt voortaan automatisch. De inkomensgrenzen worden daarenboven ook verruimd. Dit maakt dat het aantal leerlingen met een schooltoeslag sterk stijgt tussen 2018-2019 en 2019-2020.
- Andere thuistaal. De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal. De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden met maximum één gezinslid de onderwijstaal spreekt. Broers en zussen worden steeds als één gezinslid beschouwd.
- Wonend in een buurt met veel schoolse vertraging. De leerlingen worden onderverdeeld volgens de buurt waarin ze wonen. Op basis van deze indicator wil men een kwart van de leerlingen extra financiering toekennen. Het gaat hierbij om de 25% leerlingen die in buurten met het hoogste percentage schoolse vertraging wonen. Bij de berekening van dit percentage gaat men uit van het aantal 15-jarigen van de zes afgelopen jaren, die minstens twee jaar schoolse vertraging hadden. Leerlingen die behoren tot de trekkende bevolking en thuislozen scoren steeds op deze indicator.

Grafiek 10.3 en grafiek 10.4 tonen het aandeel leerlingen dat aantikt op deze risicokenmerken voor kansarmoede voor de leerlingen gewoon basisonderwijs, respectievelijk voor de leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs.

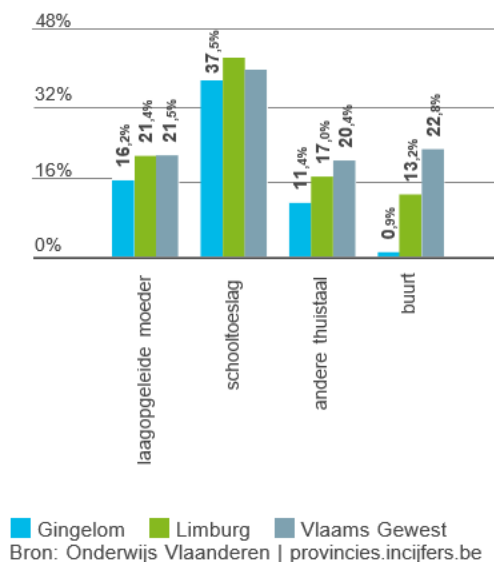
Grafiek 10.3 | Risicokenmerken leerlingen gewoon basisonderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GBO (2023-2024)

■ Gingelom ■ Limburg ■ Vlaams Gewest
Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 10.4 | Risicokenmerken leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2023-2024)

Schoolse vertraging en zittenblijven

De schoolse vertraging wordt berekend als het verschil tussen het leerjaar waarin de leerling zich effectief bevindt, ten opzichte van het leerjaar waarin de leerling zich normaal gezien zou bevinden op basis van zijn geboortjaar. Een leerling kan zo schoolse vertraging of voorsprong oplopen, dan wel normaal gevorderd zijn. We bekijken hier enkel de leerlingen die schoolse vertraging hebben. Vaak gaat het hier om een achterstand opgelopen door zittenblijven, maar ook andere zaken kunnen hier spelen. Zo kunnen leerlingen ook later ingestapt zijn in het secundair onderwijs of een atypische schoolloopbaan hebben (bijvoorbeeld 1ste jaar B-stroom → 1ste jaar A-stroom → 2de jaar ...).

In Gingelom hebben in het schooljaar 2023-2024 7 leerlingen van het gewoon voltijds secundair onderwijs een vertraging van twee of meer jaar. Het gaat om 1,3% van de leerlingen. In Limburg is dit 3,0%. Zoals grafiek 10.6 aangeeft, blijken er vaak grote verschillen te zijn naargelang de gevolgde onderwijsvorm. Hierbij moet wel in het achterhoofd gehouden worden dat leerlingen ASO, BSO, KSO en TSO in de 2de en 3de graad zitten, ouder zijn en dus meer kans gehad hebben om twee of meer jaar schoolse vertraging op te lopen dan de leerlingen GSO die in de 1ste graad zitten.

Hoe meer schoolse achterstand een leerling oploopt, hoe meer kans hij heeft om de school vroegtijdig te verlaten. Onderwijs Vlaanderen geeft aan dat leerlingen die twee of meer jaren gedubbeld hebben, 90% meer kans hebben om zonder diploma het onderwijs te verlaten dan leeftijdsgenoten die normaal doorstroomden.

Vroegtijdig schoolverlaten

Een vroegtijdige schoolverlater is een leerling die niet langer leerplichtig is en die het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder kwalificatie met een beroepsfinaliteit of een finaliteit doorstroom hoger onderwijs. Concreet gaat het dan om:

- een diploma secundair onderwijs;
- een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs (BSO);
- een eindgetuigschrift behaald in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO);

- een certificaat behaald in de leertijd (Syntra);
- een getuigschrift behaald in de opleidingsvorm 3 (OV3) van het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO);
- een certificaat behaald in het modulair stelsel van het BSO, het DBSO en BuSO OV3.

In Gingelom waren er in het schooljaar 2022-2023 8 vroegtijdige schoolverlaters.

2.10.3 Hoger onderwijs

In academiejaar 2023-2024 waren 326 inwoners van Gingelom als student ingeschreven voor een opleiding in het Vlaams hoger onderwijs. Dit zijn alle opleidingen aan een universiteit of een hogeschool en de HBO5 verpleegkunde opleidingen die georganiseerd worden door het secundair onderwijs. 78 van de studenten schreven zich voor het eerst in voor een professionele of academische bachelor. Dit zijn de generatiestudenten. Een student kan zich inschrijven voor verschillende opleidingen in het hoger onderwijs. In hetzelfde academiejaar tellen we in Gingelom dan ook 341 inschrijvingen. In Gingelom is 44,6% van deze inschrijvingen een inschrijving aan een universiteit, in Limburg is dit 44,5%.

Om het aandeel inwoners dat verder studeert in te schatten, lichten we er één leeftijd uit, met name de 20-jarigen. Op die leeftijd zijn immers de meeste studenten ingeschreven in het hoger onderwijs. In Gingelom is 58,4% van de 20-jarige inwoners ingeschreven als student in het hoger onderwijs. Ter vergelijking, in Limburg is dit 53,5% van de 20-jarigen.

2.10.4 Volwassenenonderwijs

In Gingelom waren er, in het schooljaar 2022-2023, 177 cursisten ingeschreven in het volwassenenonderwijs. Dat zijn er 20,42 per 1.000 inwoners. In het Limburg waren er dat 29,675, of 33,01 per 1.000 inwoners. Cursisten die in de loop van het schooljaar in verschillende opleidingen zijn ingeschreven, worden maar één keer geteld.

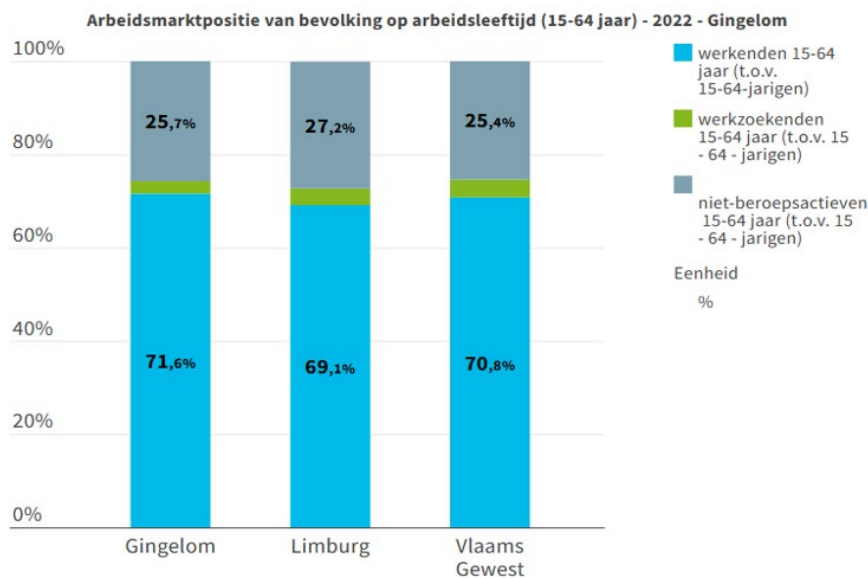
2.11 WERK

Dit hoofdstuk focust op het aanbod op de arbeidsmarkt en bekijkt enkele demografische indicatoren zoals leeftijd en geslacht voor de inwoners op beroepsactieve leeftijd. Vervolgens wordt ingegaan op de arbeidsmarktpositie en op de vraag op de arbeidsmarkt, meer bepaald op de loontrekkende tewerkstelling, de zelfstandigen en vacatures in Gingelom.

2.11.1 Het aanbod op de arbeidsmarkt: inwoners op beroepsactieve leeftijd

Aan de hand van de Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) kunnen we een overzicht geven van de arbeidsmarktpositie van de bevolking op beroepsactieve leeftijd. De inwoners van 15 tot 64 jaar worden hierbij opgesplitst in twee groepen: de beroepsbevolking en de niet-beroepsactieve bevolking. De beroepsbevolking is de som van de werkenden en werkzoekenden (degenen die niet werken, maar beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek zijn naar werk). De niet-beroepsactieve bevolking bestaat uit die personen die niet werken en ook niet beschikbaar zijn voor een job en/of niet actief op zoek zijn naar een job. De groep van de niet-beroepsactieven wordt berekend als het verschil tussen de bevolking op beroepsactieve leeftijd en de beroepsbevolking.

Gingelom telde in 2022 gemiddeld 5.517 inwoners op beroepsactieve leeftijd (15 tot 64 jaar); 4.100 onder hen behoren tot de beroepsbevolking, 1.417 tot de niet-beroepsactieve bevolking. Grafiek 11.1 toont het relatieve belang van de verschillende arbeidsmarktposities: de twee groepen die de beroepsbevolking uitmaken, enerzijds de werkenden en niet-werkende werkzoekenden en anderzijds de niet-beroepsactieven.

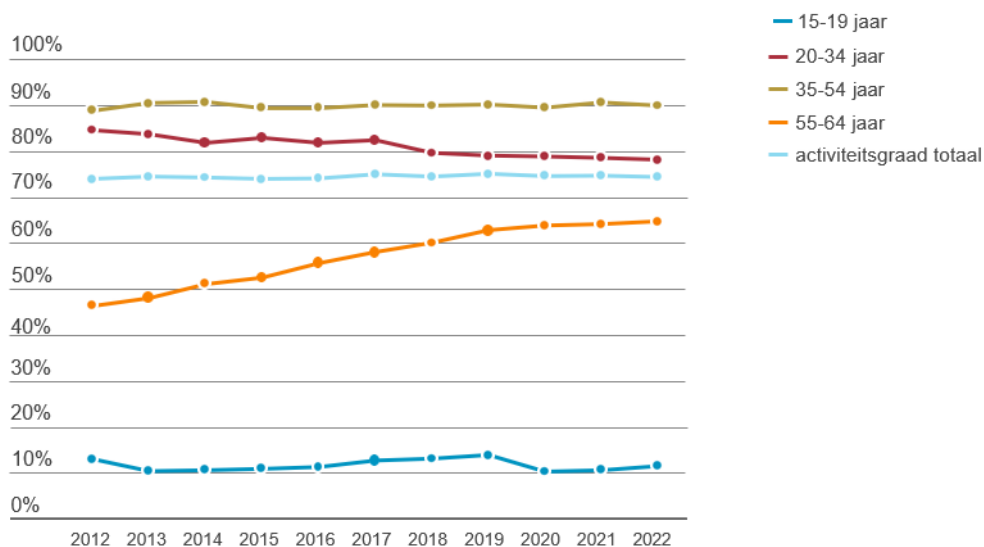
Grafiek 11.1 | Arbeidsmarktposities, % t.o.v. inwoners 15-64 jaar (2022)

Bron: Steunpunt Werk - Vlaamse Arbeidsrekening | provincies.incijfers.be

De activiteitsgraad geeft aan in welke mate de bevolking op beroepsactieve leeftijd actief is op de arbeidsmarkt als werkende of werkzoekende. Deze graad wordt berekend door de beroepsbevolking te delen door de inwoners op beroepsactieve leeftijd.

De activiteitsgraad bedroeg in 2022 74,3% in Gingelom, 72,8% in Limburg en 74,6% in het Vlaams Gewest. De voorbije decennia bleven mensen steeds langer actief op de arbeidsmarkt (55-64 jaar), tegelijkertijd studeren jongeren (20-24 jaar) gemiddeld langer. Het is daarom interessant de evolutie van de activiteitsgraad naar leeftijd te bekijken (grafiek 11.2).

Grafiek 11.2 | Evolutie van de activiteitsgraad naar leeftijd in Gingelom (2012-2022)

Bron: Steunpunt Werk - VAR | provincies.incijfers.be

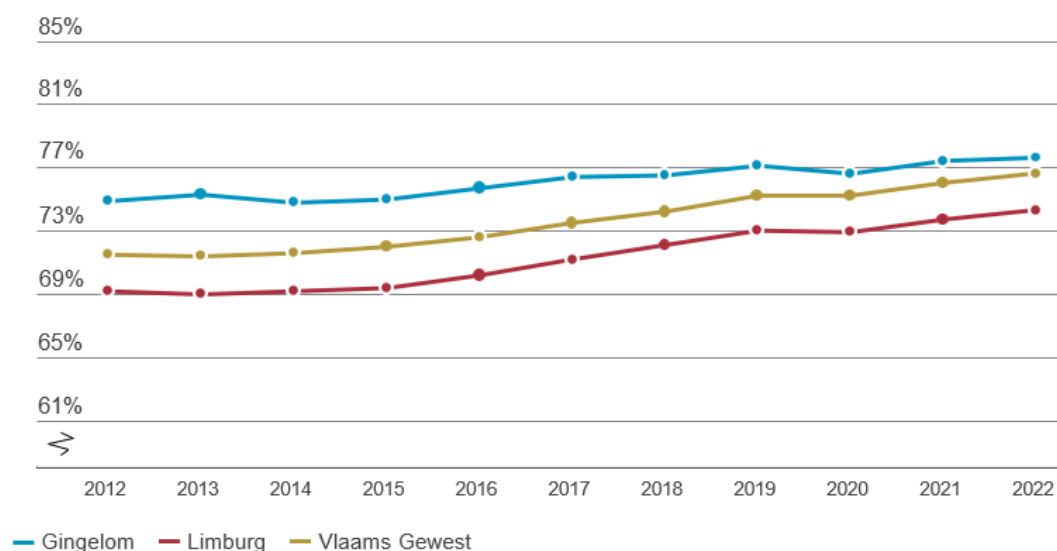
In de volgende paragrafen bekijken we de verschillende arbeidsmarktposities (werkend, niet-werkend werkzoekend en niet-beroepsactief) meer in detail.

Werkenden

We omschrijven het werkende deel van de beroepsbevolking als alle 15 tot 64-jarigen die in de loop van het jaar betaalde arbeid verricht hebben. Deze groep is samengesteld uit loontrekkenden en zelfstandigen (incl. helpers). Gingelom telt 3.951 werkende inwoners; 3.373 onder hen zijn (voornamelijk) loontrekkend, 578 (voornamelijk) zelfstandig.

De werkzaamheidsgraad wordt vaak gebruikt als verfijning van de activiteitsgraad en is de verhouding tussen het aantal werkenden van 20 tot 64 jaar en het aantal inwoners in diezelfde leeftijdsklasse. In Gingelom is de werkzaamheidsgraad 77,6%, in Limburg is dit 74,3% en in het Vlaams Gewest is dit 76,6%. Grafiek 11.3 biedt een overzicht van de werkzaamheidsgraden vergeleken met de gemiddelde werkzaamheidsgraad in Limburg en in het Vlaams Gewest.

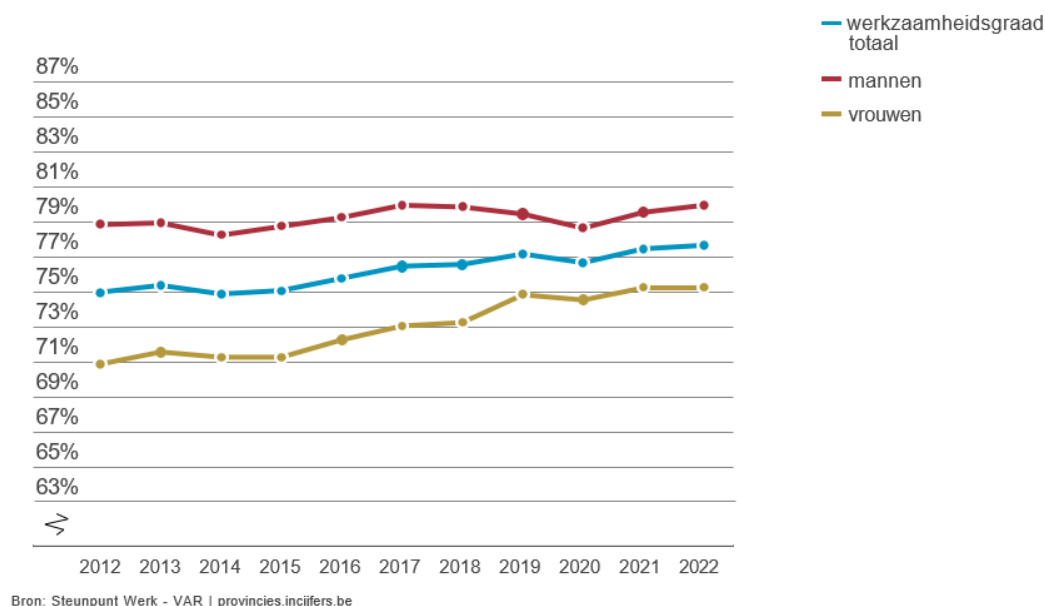
Grafiek 11.3 | Evolutie van de werkzaamheidsgraad, % t.o.v. 20 tot 64-jarigen (2012-2022)

Bron: Steunpunt Werk - VAR | provincies.incijfers.be

In de afgelopen jaren steeg de werkzaamheidsgraad. Doorgaans was deze stijging iets sterker voor vrouwen dan voor mannen. Grafiek 11.4 toont de evolutie van de algemene werkzaamheidsgraad, en de evoluties van de werkzaamheidsgraden voor mannen en vrouwen afzonderlijk.

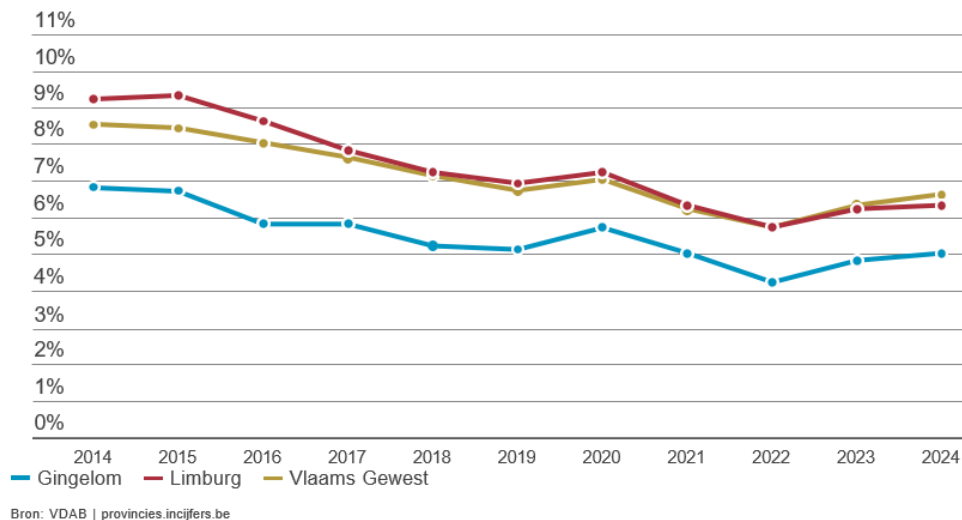
Grafiek 11.4 | Evolutie werkzaamheidsgraad naar geslacht in Gingelom (2012-2022)

Werkzoekenden

De Vlaamse Arbeidsrekening (VAR) die we tot nu toe gebruikten, telde in 2022 voor Gingelom 149 niet-werkend personen die op zoek zijn naar werk én beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Om deze groep meer in detail te kunnen beschrijven, gebruiken we bijkomende en meer recente cijfers van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB). Zij telden op 1/1/2024 207 werkzoekenden zonder werk (WZW) in Gingelom. Deze vertegenwoordigen 3,9% van de inwoners tussen 18 en 64 jaar. In Limburg bedroeg dit cijfer 4,7%. Deze cijfers verschillen van die van de VAR gezien het hier niet langer gaat om een jaargemiddelde, maar om een momentopname op 1 januari. Bovendien wordt hier ook een andere leeftijdsklasse afgebakend, met name de 18 tot 64-jarigen, in plaats van de 15 tot 64-jarigen.

De werkzoekendengraad geeft het aandeel werkzoekenden zonder werk weer ten opzichte van de beroepsbevolking. In tegenstelling tot de activiteits- en werkzaamheidsgraad die we eerder zagen, wordt de werkzoekendengraad bekeken voor de 18 tot 64-jarigen. In Gingelom bedroeg de werkzoekendengraad 5,0% in 2024. In Limburg was dit 6,3%. Net als bij de activiteits- en de werkzaamheidsgraad, tonen we ook hier de evolutie (grafiek 11.5).

Grafiek 11.5 | Evolutie werkzoekendengraad (2014-2024)

Niet-beroepsactieven

In tijden van krapte op de arbeidsmarkt kijkt men meer en meer naar de niet-beroepsactieven. In de VAR wordt deze groep louter becijferd als de 15 tot 64-jarigen verminderd met de werkenden en de werkzoekenden. Gingelom telde in 2022 1.417 personen die niet aan het werk zijn, noch op zoek zijn naar werk. Deze maken 25,7% uit van de 15 tot 64-jarigen. Ter vergelijking: in Limburg was dit 27,2%.

Om de niet-beroepsactieven wat meer te kaderen, kunnen we gebruik maken van gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt & Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (DWH AM&SB, KSZ). In deze databank worden gegevens van verschillende Belgische sociale zekerheidsinstellingen aan elkaar gekoppeld. Op basis van deze koppeling wordt de 'nomenclatuur van de socio-economische positie' aangemaakt. Deze variabele geeft voor elk individu één socio-economische positie. Personen die aan meer dan één socio-economische positie beantwoorden, worden toegewezen aan de positie die het dichtst aansluit bij de arbeidsmarkt. Zo worden gepensioneerden met een kleine deeltijdse job bij de werkenden ingedeeld en niet bij de gepensioneerden of niet-beroepsactieven. De niet-beroepsactieven uit het DWH AM&SB, zijn als dusdanig gekend bij de KSZ, omdat ze doorgaans een uitkering (bv. pensioen, kinderbijslag, leefloon, ...) krijgen. Op deze manier telden we in 2023 in Gingelom 4.012 niet-beroepsactieven. Tabel 11.1 lijst de niet-beroepsactieve statuten op.

Tabel 11.1 | Niet-beroepsactieven in Gingelom (2023)

	Gingelom
kinderen met kinderbijslag	2.015
(brug)gepensioneerden	1.689
volledig arbeidsongeschikten	226
personen met tegemoetkoming aan personen met een handicap	46
personen met leefloon / financiële hulp	19
vrijgestelde werkzoekenden	14
personen in volledige loopbaanonderbreking	3
Totaal	4.012

Bron: DWH AM&SB, KSZ | provincies.incijfers.be

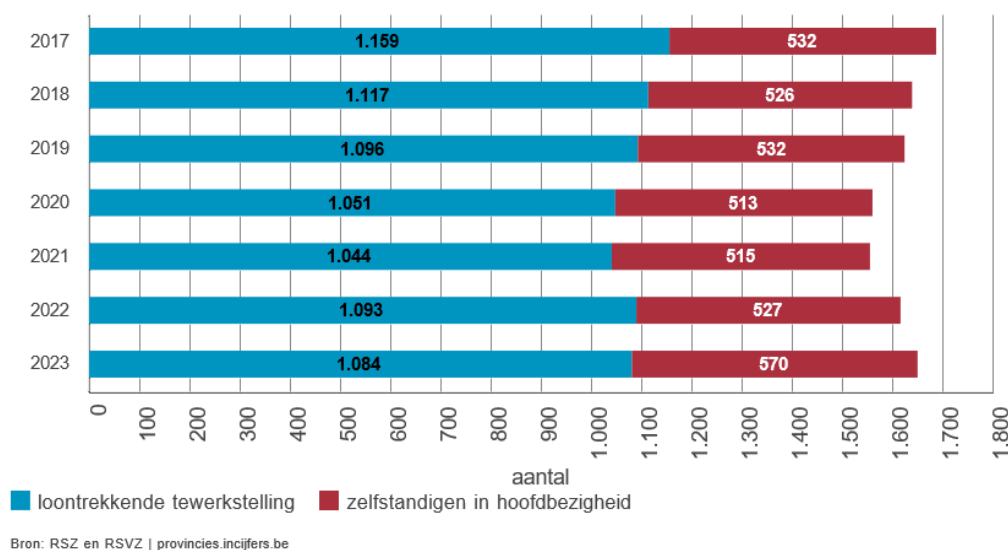
2.11.2 De vraag op de arbeidsmarkt: arbeidsplaatsen en vacatures

In dit tweede deel verleggen we onze focus van de arbeidsmarktpositie van de inwoners van Gingelom naar de werkgelegenheid die zich binnen Gingelom situeert.

Arbeidsplaatsen

De arbeidsplaatsen omvatten de totale werkgelegenheid, namelijk de som van de jobs in loondienst bij RSZ (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) en de zelfstandigen bij RSVZ (Rijksdienst voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen). Om dubbeltellingen zo veel mogelijk te vermijden, wordt, voor deze laatste, enkel de zelfstandige activiteit in hoofdberoep meegeteld. Op 1/1/2023 waren er in Gingelom 1.654 arbeidsplaatsen: 1.084 jobs in loondienst en 570 zelfstandigen in hoofdbezigheid. Grafiek 11.6 toont de opdeling tussen jobs in loondienst en zelfstandige activiteit in hoofdbezigheid vanaf 2017 voor Gingelom.

Grafiek 11.6 | Evolutie van het aantal arbeidsplaatsen in Gingelom, aantal (2017-2023)

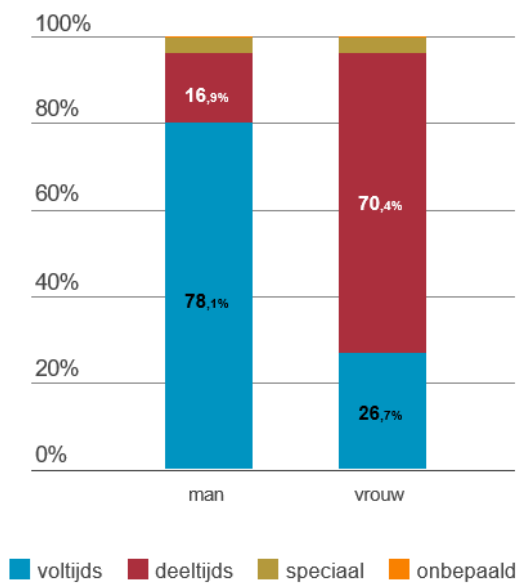
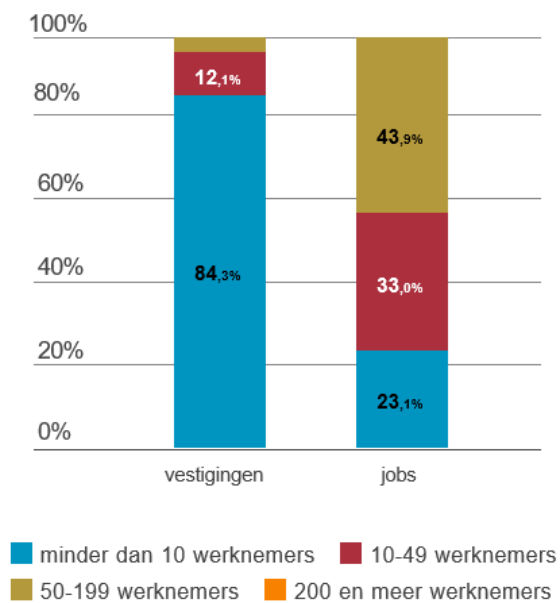

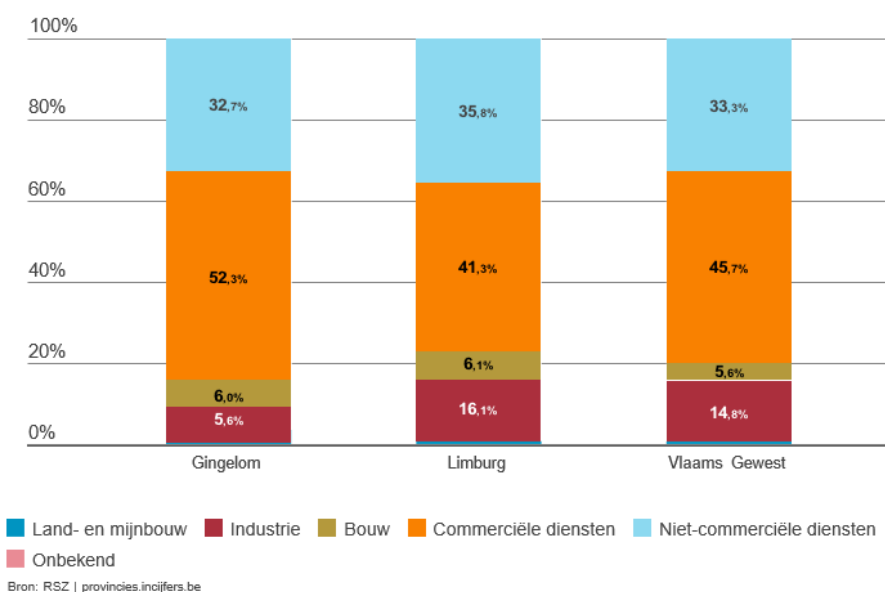
Loontrekkende tewerkstelling

Gingelom telde in 2023 1.084 loontrekkende jobs in 140 vestigingen. Mannen voeren 379 van deze jobs uit, vrouwen 705. De jobs in loondienst kunnen ingedeeld worden volgens arbeidsregime: 484 zijn voltijdse jobs, 560 deeltijds. Het arbeidsregime van de overige jobs wordt omschreven als 'speciaal' (bv. interimjobs en seizoensarbeid) of als onbepaald. Grafiek 11.7 geeft aan dat er een samenhang is tussen deze twee kenmerken; vrouwen zijn oververtegenwoordigd bij de deeltijdse banen.

De gegevens van RSZ laten verder toe een indeling te maken naar vestigingsgrootte. We onderscheiden in grafiek 11.8 vestigingen met minder dan 10 werknemers, van 10 tot 49 werknemers, van 50 tot 199 werknemers en 200 of meer werknemers. De eerste staaf telt het aandeel vestigingen in een bepaalde categorie, de tweede geeft het aandeel jobs in deze vestigingen.

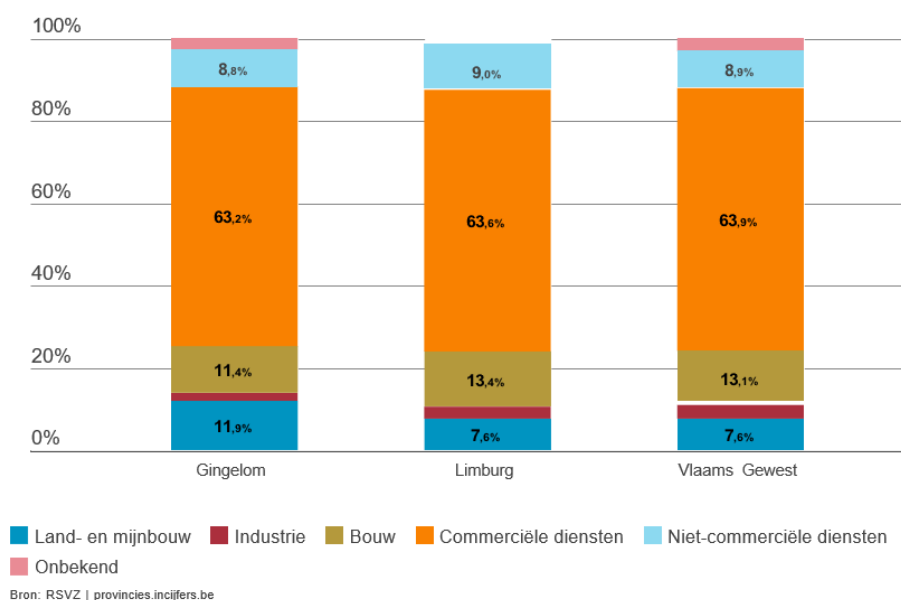
Grafiek 11.9 toont de relatieve verdeling over de verschillende hoofdsectoren: de land- en mijnbouw, industrie, bouw, commerciële diensten en niet-commerciële diensten voor Gingelom en vergelijkingsgebieden.

Grafiek 11.7 | Arbeidsregime, % t.o.v. loontrekkende tewerkstelling naar geslacht in Gingelom (2023)**Grafiek 11.8 | Vestigingen en loontrekkende tewerkstelling naar vestigingsgrootte in Gingelom, % t.o.v. totaal (2023)**

Grafiek 11.9 | Loontrekkende tewerkstelling naar hoofdsector, % t.o.v. totaal jobs (2023)

Zelfstandigen

Ginkelom telde in 2024 1.018 personen die als zelfstandige of helper (hierna steeds samen omschreven als 'zelfstandigen') geregistreerd zijn bij de RSVZ. 571 onder hen zijn zelfstandigen in hoofdberoep. Daarnaast zijn er 327 die een zelfstandige activiteit als nevenberoep combineren met een job in loondienst en 120 zelfstandigen zijn actief na pensioen. 354 van de zelfstandigen in hoofdberoep zijn mannen, 217 vrouwen.

Grafiek 11.10 | Zelfstandigen in hoofdberoep naar hoofdsector, % t.o.v. totaal zelfstandigen in hoofdberoep (2024)

Vacatures en krapte op de arbeidsmarkt

Om de situatie van de vraagzijde van de arbeidsmarkt weer te geven, rapporteert de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) over de vacatures. Dit zijn niet alle vacatures, maar de vacatures uit het normaal economisch circuit die rechtstreeks bij de VDAB gemeld worden. Vacatures voor uitzendopdrachten worden hierbij niet opgenomen. We onderscheiden twee verschillende indicatoren: enerzijds de ontvangen vacatures, anderzijds de openstaande vacatures.

De ontvangen vacatures vormen de optelsom van alle vacatures die doorheen het jaar bij de VDAB werden gemeld. Voor Gingelom ontving de VDAB in de loop van 2024 168 vacatures. Een vacature wordt echter niet altijd onmiddellijk ingevuld. De indicator openstaande vacatures telt de vacatures die bij het begin van het jaar nog niet afgehandeld zijn en dus nog openstaan. Bij het begin van 2025 waren 116 vacatures nog niet ingevuld. Zowel de ontvangen als de openstaande vacatures kunnen ingedeeld worden naar het gevraagde opleidingsniveau, de gevraagde ervaring en sector.

2.12 VERDIENEN

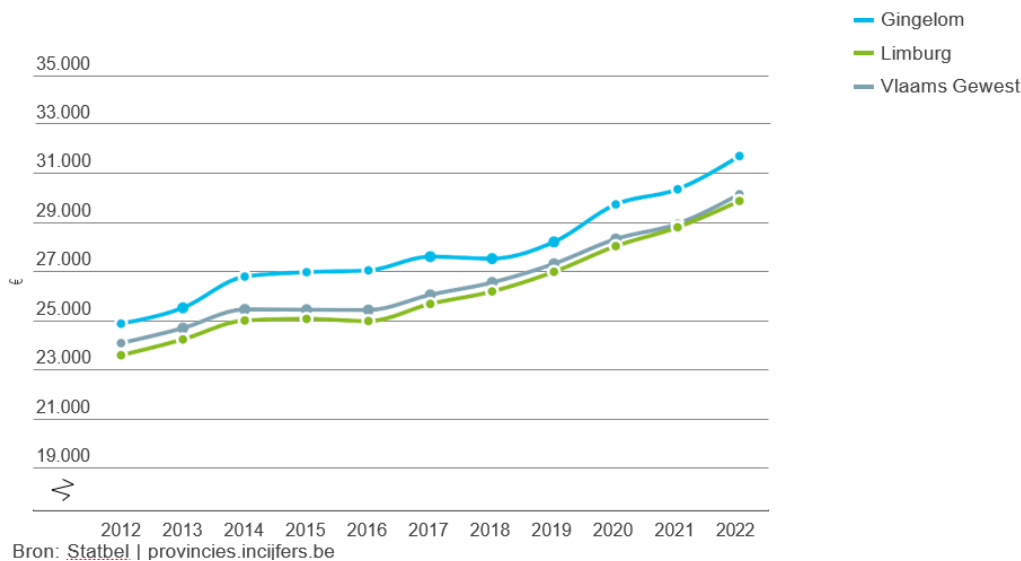
In dit hoofdstuk bekijken we in eerste instantie de inkomens. Vervolgens brengen we armoede in Gingelom in beeld.

2.12.1 Inkomens

Informatie over het inkomen van personen en huishoudens is beschikbaar op basis van de jaarlijkse fiscale aangifte. Op basis hiervan krijgen we een beeld van het inkomen dat gezinnen ter beschikking hebben (verdiende welvaart). Het gaat natuurlijk alleen om de inkomens die aan de fiscus worden doorgegeven. Zo ontbreken vaak de inkomsten uit roerend goed, zoals spaarboekjes en beleggingen.

Een goede indicator om het beschikbaar inkomen per huishouden te bespreken is het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid. Bij de omrekening naar gewijzigde verbruikseenheid gaat men ervan uit dat elk lid van het huishouden niet even zwaar op het gezinsbudget weegt. Zo kost het bijvoorbeeld niet 5 maal meer om een huis te verwarmen voor 5 personen dan voor 1 persoon. Daarom kent men de leden van het huishouden een verschillend gewicht toe: de referentiepersoon telt voor 1, de andere volwassenen in het huishouden voor 0,5 en de kinderen (van 13 jaar of jonger) voor 0,3.

Onderstaande grafiek toont de evolutie van het mediaan inkomen per aangifte (grafiek 12.1). Het mediaan inkomen is de waarde van de aangifte waarvoor geldt dat de helft van de inkomens lager ligt, en de helft hoger. Dit is dus de 'doorsnee aangifte'. Dit geeft een betere maatstaf dan het gemiddelde omdat die waarde sterk beïnvloed kan worden door slechts enkele extreem hoge of extreem lage inkomens.

Grafiek 12.1 | Evolutie van het mediaan inkomen per aangifte (2012-2022)

In 2022 (aanslagjaar 2023) bedroeg het mediaan inkomen per aangifte in Gingelom 31.660 euro. In Limburg bedroeg dit cijfer 29.833 euro en in het Vlaams Gewest 30.106 euro. Ter vergelijking: in 2012 (aanslagjaar 2013) ging het in de betreffende gebieden om respectievelijk 24.845 euro, 23.561 euro en 24.054 euro.

In 2022 (aanslagjaar 2023) bedroeg het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid in Gingelom 36.126 euro. Dit is hoger dan in Limburg, waar het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid 32.756 euro bedroeg, en ook hoger dan dat in het Vlaams Gewest (34.657 euro).

2.12.2 Armoede

Risico op armoede of sociale uitsluiting

Binnen het Europese beleid worden drie indicatoren naar voren geschoven om armoede te meten:

- armoederisico op basis van inkomen;
- ernstige materiële en sociale deprivatie;
- huishoudens met zeer lage werkintensiteit.

De drie indicatoren samen vormen de Europese armoede-indicator 'risico op armoede of sociale uitsluiting (AROE)'.

Volgens de EU-SILC 2021-enquête behoorde in 2021 7,8% van de Vlaamse bevolking (12,7% van de Belgische bevolking) tot de groep met een armoederisico op basis van het inkomen (inkomen lager dan 1.293 euro per maand voor een alleenstaande, 2.715 euro voor een huishouden van 2 volwassenen en 2 kinderen), 4,4% van de Vlaamse bevolking (6,3% van de Belgische bevolking) leeft in ernstige materiële en sociale deprivatie en 6,8% van de Vlaamse bevolking (11,9% van de Belgische bevolking) jonger dan 60 jaar leeft in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit. Mensen die te maken krijgen met minstens één van de drie bovenstaande situaties worden beschouwd als risicogroep voor armoede of sociale uitsluiting. Voor 2021 ging het om 12,4% van de Vlaamse en 18,8% van de Belgische bevolking.

Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

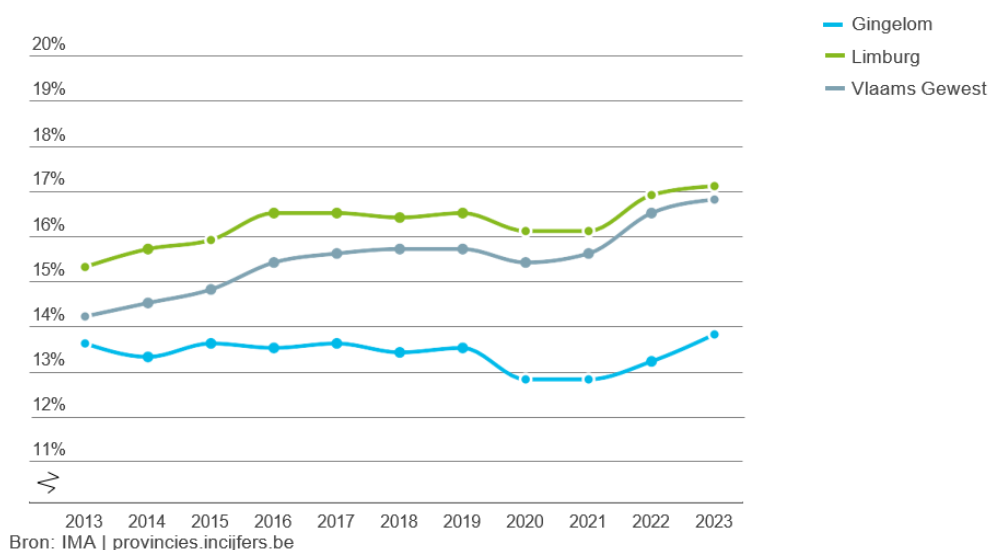
De cijfers van de EU-SILC zijn enquêteresultaten. Bovengenoemde cijfers zijn dus gebaseerd op slechts een deel van de bevolking. Deze cijfers zijn niet beschikbaar op gemeenteniveau. Om een inschatting te kunnen

maken van de armoede op basis van administratieve data wordt vaak de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering gebruikt. Deze tegemoetkoming maakt de gezondheidszorg goedkoper voor bepaalde personen met een laag inkomen, wat de indicator geschikt maakt om een inschatting te maken van de bevolking met een laag inkomen.

In 2023 genoten 1.223 inwoners van Gingelom van een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit is 13,8% van het aantal verzekerden.

In vergelijking met 2013 is dit een zelfde aandeel verzekerden met een verhoogde tegemoetkoming. Wanneer we de cijfers van Gingelom vergelijken met de cijfers van Limburg en het Vlaams Gewest zien we dat het percentage van de bevolking met een verhoogde tegemoetkoming in Gingelom lager is dan dat in Limburg en lager dan dat in het Vlaams Gewest.

Grafiek 12.2 | Personen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering, % t.o.v. personen in de ziekteverzekering (2013-2023)

Financiële tegemoetkoming

Financiële tegemoetkomingen worden pas toegekend wanneer het inkomen van de persoon of het gezin in kwestie zich onder een minimumgrens bevindt, wat deze indicatoren geschikt maakt om armoede in kaart te brengen. Een belangrijke kanttekening is echter dat een groot deel van de rechthebbenden op deze tegemoetkomingen toch niet in de cijfers vervat zit, omdat ze hun tegemoetkoming niet aanvragen en dus niet ontvangen (zie bijvoorbeeld studies van het Centrum voor sociaal beleid Herman Deleeck (CSB) of van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA)). Redenen hiervoor zijn onder meer een gebrek aan informatie of omslachtige aanvraagprocedures. Daarom spreken we in dit hoofdstuk niet over 'rechthebbenden op' maar wel over 'ontvangers van' tegemoetkomingen. Dit komt beter tegemoet aan de realiteit van de cijfers.

I. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal inwoners met deze tegemoetkoming kan daarom dienen om een inschatting te maken van de groep die met minder financiële middelen moet rondkomen. Bij de oudere bevolking is dit minder het geval omdat het netto belastbaar inkomen bij 65-plussers niet altijd overeenstemt met het reële beschikbare inkomen (er wordt geen rekening gehouden met aanvullende pensioenen, roerende inkomsten en het kadastraal inkomen). Dit verklaart mee waarom de 65-plussers tot

nog toe sterker aanwezig zijn onder de ontvangers van de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Om een beeld te krijgen van armoede in deze oudere leeftijdsgroep is het eigenlijk beter te kijken naar de inkomensgarantie voor ouderen (IGO). Dit zijn uitkeringen die worden toegekend aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken. We bespreken deze uitkeringen verder in dit hoofdstuk.

Voor de volledigheid nemen we 65-plussers toch mee in de analyse van de verhoogde tegemoetkoming en maken we in de volgende tabel (met de absolute aantallen) en grafiek (met de percentages) een onderscheid tussen drie leeftijdsgroepen: van 0 tot 24 jaar, van 25 tot 64 jaar, en van 65 jaar of ouder.

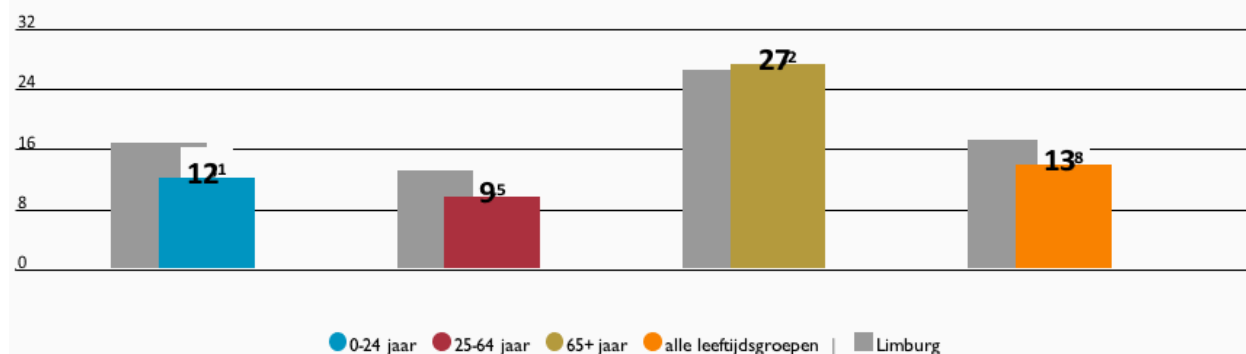
Aantal inwoners met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

	Gingelom	Limburg
0- tot 24-jarigen met verhoogde tegemoetkoming	283	37.127
25- tot 64-jarigen met verhoogde tegemoetkoming	448	57.944
65-plussers met verhoogde tegemoetkoming	492	53.385
totaal inwoners met verhoogde tegemoetkoming	1.223	148.456

Bron: InterMutualistisch Agentschap - Verhoogde tegemoetkoming | provincies.incijfers.be 2023

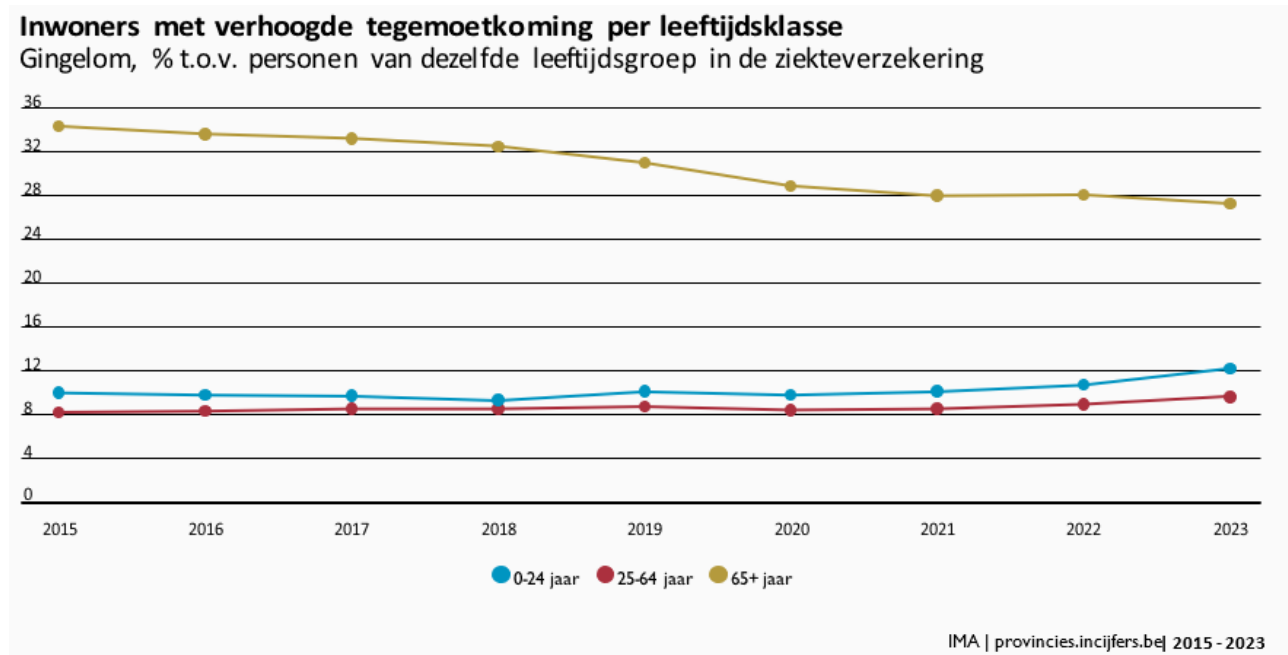
Verhoogde tegemoetkoming naar leeftijd

Gingelom, % t.o.v. personen van dezelfde leeftijdsgroep in de ziekteverzekering

IMA | provincies.incijfers.be | 2023

We bekijken deze indicatoren ook doorheen de tijd. De algemene tendens in Vlaanderen bestaat erin dat het aandeel rechthebbenden onder de jongeren doorheen de jaren toeneemt, terwijl het aandeel rechthebbenden onder de 65-plussers daalt. Deze trend kan aan verschillende invloeden worden toegeschreven, zoals het geleidelijk optrekken van de minimumpensioenen, het feit dat vrouwen die met pensioen gaan meer werkten... waardoor de oudste leeftijdsgroep steeds minder in aanmerking komt voor de verhoogde tegemoetkoming.

2. Inkomensgarantie voor ouderen en gewaarborgd inkomen voor bejaarden

Zowel het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) als de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) zijn bijstandsregelingen die verstrekt worden aan ouderen die de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar bereikt hebben en die door omstandigheden geen (voldoende) loopbaan gekend hebben, of die tijdens hun loopbaan geen (voldoende) pensioen konden opbouwen. Het is een soort leefloon dat wordt toegekend aan ouderen die over onvoldoende bestaansmiddelen beschikken. Op 1 juni 2001 werd het GIB vervangen door de IGO. De twee regelingen blijven naast elkaar bestaan, in die zin dat wie al een GIB had met daarin meer voordelige rechten dan bij de IGO, zijn oude GIB kan behouden. Om armoede onder 65-plussers in kaart te brengen, is deze indicator beter geschikt dan de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. De volgende tabel geeft het aantal en aandeel inwoners met een IGO/GIB weer in 2024, alsook het totale budget dat werd besteed aan de uitkering van deze tegemoetkoming.

Inwoners met een IGO/GIB

	Gingelom	Limburg
65-plussers met IGO of GIB (aantal)	45	5.905
65-plussers met IGO of GIB (% t.o.v. 65-plussers)	2,6	2,9
budget besteed aan IGO en GIB (euro)	28.508	3.621.219

Bron: Federale Pensioendienst | provincies.incijfers.be 2024

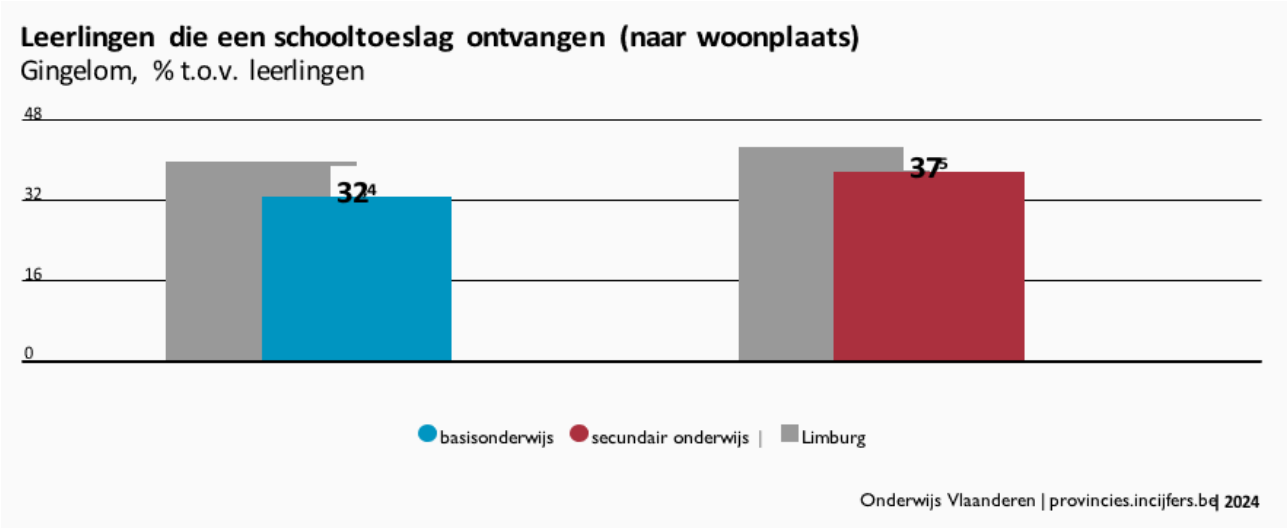
3. Schooltoeslag

Voor sommige gezinnen nemen schoolkosten een significante hap uit het gezinsbudget. Om hieraan tegemoet te komen, ontvangen gezinnen met een laag inkomen die schoolgaande kinderen hebben, een schooltoeslag. Tot schooljaar 2018-2019 heette de schooltoeslag nog 'schooltoelage' en moest ze door de gezinnen zelf worden aangevraagd. In 2019-2020 werd deze tegemoetkoming omgevormd naar een 'schooltoeslag'. Sindsdien worden er andere berekeningsmethodes toegepast en wordt deze tegemoetkoming automatisch toegekend aan gezinnen die ervoor in aanmerking komen. Omdat het ontvangen van een schooltoeslag afhankelijk is van het gezinsinkomen, gebruiken we ook deze indicator om armoede in kaart te brengen. De volgende evolutiegrafiek en staafdiagram geven een overzicht van de meest recent beschikbare cijfers voor de leerlingen die in Gingelom en Limburg wonen.

Leerlingen met een schooltoeslag, naar woonplaats

	Gingelom	Limburg
leerlingen basisonderwijs	250	31.779
leerlingen secundair onderwijs	211	24.920

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be 2023-2024

4. Leefloon en equivalent leefloon

Het leefloon is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het equivalent leefloon geeft financiële steun aan personen die geen recht hebben op een leefloon, maar die in België verblijven en zich in een vergelijkbare (nood)situatie bevinden. Het equivalent leefloon wordt voornamelijk toegekend aan niet-Belgen in het vreemdelingenregister. Zowel het leefloon als het equivalent leefloon worden uitbetaald door het OCMW. Omdat deze tegemoetkomingen enkel worden toegekend aan personen die niet over andere bestaansmiddelen beschikken, en de bedragen een minimum bieden dat nodig is om te overleven, bespreken we het (equivalent) leefloon als een indicator voor armoede. De volgende tabel toont in de bovenste drie rijen het aantal ontvangers van een leefloon of een equivalent leefloon naar gezinsvorm. De onderste rij van de tabel geeft het totaal aantal ontvangers van een leefloon en equivalent leefloon weer, over de verschillende gezinsvormen heen.

Ontvangers (equivalent) leefloon naar gezinsvorm (aantal)

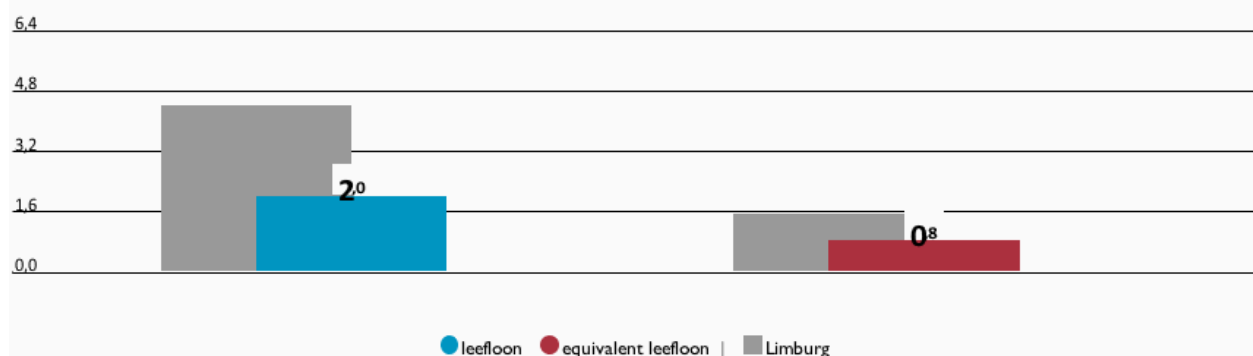
	Gingelom	Limburg
alleenstaanden met een (equivalent) leefloon	8	1.818
samenwonenden met een (equivalent) leefloon	11	1.692
personen met een (equivalent) leefloon en een gezin ten laste	6	1.778
personen met een (equivalent) leefloon	17	3.976

Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be 2024

Het volgende staafdiagram geeft het aandeel ontvangers van een leefloon en van een equivalent leefloon weer per 1.000 inwoners.

Ontvangers leefloon en equivalent leefloon

Gingelom, per 1.000 inwoners

PODMI | provincies.incijfers.b4 2024

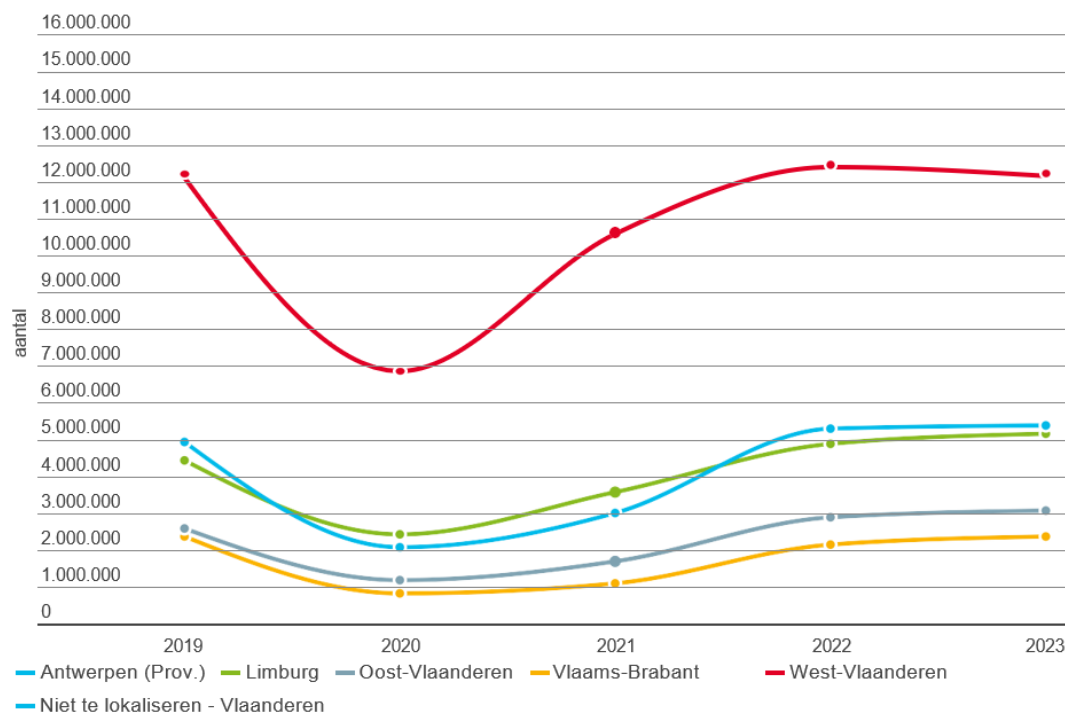
2.13 VERBLIJFSTOERISME

Binnen dit thema brengen we de verblijfstoeristische vraag in kaart aan de hand van de overnachtingen en aankomsten in Gingelom. Er is sprake van een aankomst als een persoon in een collectief logiesverstrekkend verblijf aankomt en daar minstens 1 nacht verblijft. Een overnachting is iedere nacht die een gast in een collectief logiesverstrekkend bedrijf doorbrengt of is geregistreerd. Het aantal overnachtingen wordt dus berekend door het aantal aankomsten (personen) te vermenigvuldigen met het aantal nachten dat het gezelschap verblijft.

De cijfers geven een inzicht in het aantal aankomsten en overnachtingen per maand (exclusief de directe verhuur aan de kust). We maken voor het totaal aantal overnachtingen en aankomsten binnen een bepaald jaar een onderscheid naar de herkomst van de toerist en het logiestype waarin de bezoeker verbleven heeft. Voor de interpretatie van de cijfers van 2020 en 2021 is het van belang om rekening te houden met de lockdowns als gevolg van de coronapandemie.

2.13.1 Verblijfstoeristische vraag: overnachtingen

Grafiek 13.1 toont per provincie het aantal overnachtingen op jaarbasis. Deze grafiek toont zeer goed de impact van de coronacrisis op het verblijfstoerisme.

Grafiek 13.1 | Overnachtingen op jaarbasis, per provincie (2019-2023)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

In tabel 13.1 zien we per jaar het aantal overnachtingen in Gingelom. Deze tabel toont niet alleen het aantal overnachtingen over de jaren, maar ook het aantal overnachtingen naar herkomstland.

Tabel 13.1 | Evolutie van het aantal overnachtingen in Gingelom (2017-2023)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
overnachtingen ⁽¹⁾	15.647	18.216	19.485	16.298	18.818	20.841	19.287
overnachtingen door Belgen (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	12.594	14.726	13.667	13.729	16.341	14.736	13.634
overnachtingen door niet-Belgen (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	3.053	3.490	5.818	2.569	2.477	6.105	5.653
overnachtingen door Nederlanders (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	1.294	1.207	1.674	1.131	1.209	3.189	2.753
overnachtingen door Fransen (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	133	250	824	142	108	359	353
overnachtingen door Duitsers (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	225	339	591	339	204	855	763
overnachtingen door Engelsen (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	232	179	241	63	22	179	231
overnachtingen door andere (exclusief directe verhuur voor de kust) ⁽¹⁾	1.169	1.515	2.488	3.463	934	7.628	1.553

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

In 2023 zijn de Belgen goed voor 70,7% van de overnachtingen. De overnachtingen door niet-Belgen kunnen meer gedetailleerd bekeken worden. Van het totaal aantal overnachtingen in Gingelom waren er in 2023 14,3% overnachtingen door Nederlanders. Daarnaast ging het om 1,8% overnachtingen door Fransen, 4,0% overnachtingen door Duitsers en 1,2% overnachtingen door Engelsen. In 8,0% van de overnachtingen betrof het overnachtingen vanuit andere landen

2.13.2 Verblijfstoeristische vraag: aankomsten

In tabel 13.2 zien we de evolutie van het aantal aankomsten in Gingelom tussen 2017 en 2023. Deze tabel toont niet alleen het aantal aankomsten over de jaren, maar ook het aantal aankomsten naar herkomstland.

Tabel 13.2 | Evolutie van het aantal aankomsten in Gingelom (2017-2023)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
aankomsten ^(*)	5.470	6.575	7.045	5.816	6.808	7.650	7.437
aankomsten door Belgen (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	4.712	5.571	5.559	5.212	6.155	5.870	5.723
aankomsten door niet-Belgen (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	758	1.004	1.486	604	653	1.780	1.714
aankomsten door Nederlanders (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	398	420	578	313	397	995	909
aankomsten door Fransen (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	47	75	171	51	33	102	112
aankomsten door Duitsers (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	65	119	212	95	54	365	300
aankomsten door Engelsen (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	63	84	108	11	19	47	70
aankomsten door andere (exclusief directe verhuur voor de kust) ^(*)	185	306	417	738	150	2.051	323

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Net als de overnachtingen kunnen we ook de aankomsten opsplitsen naar herkomstland. Zoals blijkt uit tabel 13.3 waren de aankomsten in 2023 als volgt verdeeld naar land van herkomst: 77% aankomsten door Belgen, 12,2% aankomsten door Nederlanders, 1,5% aankomsten door Fransen, 4,0% aankomsten door Duitsers en 1% aankomsten door Engelsen. In 4,3% van de aankomsten betrof het aankomsten uit andere landen.

2.14 DETAILHANDEL

Dit hoofdstuk geeft een inzicht in de evolutie op het gebied van het handelsaanbod in Gingelom. Naast de evolutie van het aantal handelspanden wordt gekeken naar de evolutie van de winkelvloeroppervlakte en leegstand van handelspanden, maar ook naar hoe het handelsaanbod zich verhoudt tot het aantal inwoners en hoe het handelsaanbod is samengesteld.

2.14.1 Aantal handelspanden en winkelvloeroppervlakte

Momenteel telt Gingelom 67 handelspanden. In 2014 waren er in de gemeente Gingelom 94 handelspanden. Het aantal handelspanden is tussen 2014 en 2024 gedaald met 28,7%. In Limburg is het aantal handelspanden in dezelfde periode gedaald (-11,3%).

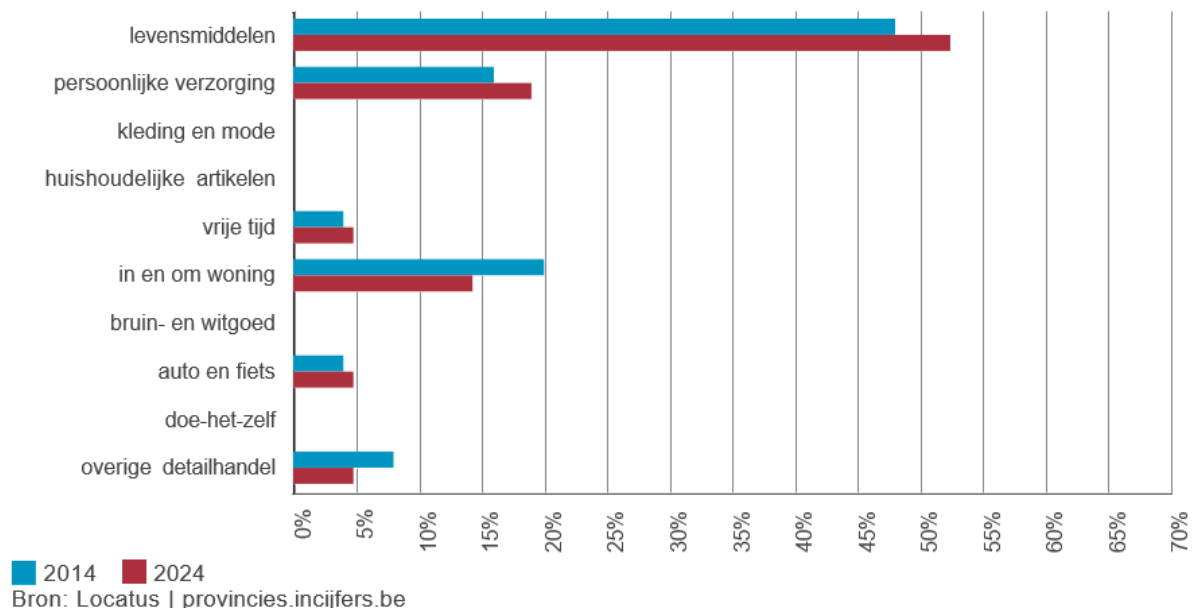
Van alle handelspanden staat er altijd een deel leeg. In 2024 staat in Gingelom 6,0% van alle handelspanden leeg. In vergelijking met 2014 stellen we een afname van de leegstand vast. In 2014 stond namelijk 6,4% van de handelspanden leeg. Van alle handelspanden in Limburg staat in 2024 12,5% leeg. Dit is een toename in vergelijking met 2014 (11,9%).

2.14.2 Samenstelling van het handelsaanbod

In Gingelom bestaat in 2024 31,3% van de handelspanden uit winkels (26,6% in 2014), 22,4% uit horeca (24,5% in 2014), 40,3% uit consumentgerichte diensten (42,6% in 2014) en 6,0% staat leeg (6,4% in 2014). In grafiek 14.1 wordt de samenstelling van het winkelaanbod weergegeven en vergeleken tussen 2015 en 2024. In 2015 telde Gingelom in totaal 27 winkels, in 2024 zijn dat 21 winkels. In de grafiek zien we dat in 2024 'levensmiddelen' 52,4% van het totaal aantal winkels vertegenwoordigt, 'persoonlijke verzorging'

19,0% en 'in en om woning' een aandeel van 14,3%. Gezamenlijk gaat het om 85,7%, daarmee nemen deze drie sectoren een belangrijk aandeel van het totaal aantal winkels voor hun rekening in Gingelom.

Grafiek 14.1 | Evolutie van het aandeel van de verschillende branches in Gingelom (t.o.v. totaal aantal winkels), 2024

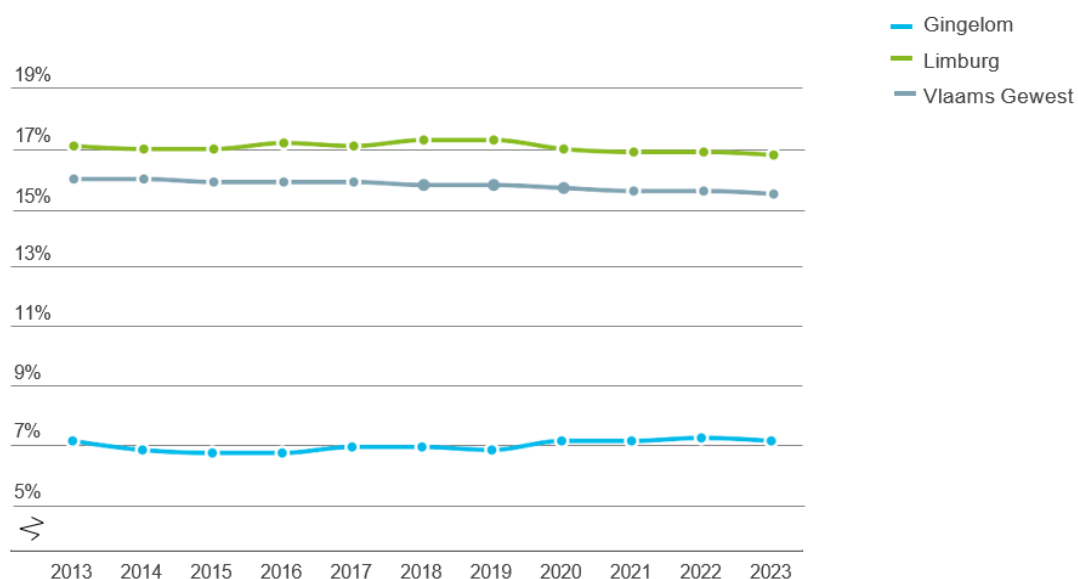
2.15 ECONOMISCHE BEDRIJVGHEID

In dit hoofdstuk focussen we op de economische bedrijvigheid. We bekijken de ruimte voor bedrijvigheid, het ondernemerschap, macro-economische indicatoren en de sectoren met de grootste tewerkstelling in Gingelom.

2.15.1 Ruimte voor bedrijvigheid

Wanneer we inzoomen op bebouwde oppervlakte, dan stellen we vast dat in 2023 in Gingelom 385,42 ha of 6,8% van de gekadastreerde oppervlakte bebouwd is. In Limburg is dat 17,7%, in het Vlaams Gewest 19,9%. Van die bebouwde oppervlakte, wordt in Gingelom 7,1% gebruikt voor bedrijvigheid. In Limburg is dat 16,8%, in het Vlaams Gewest 15,5%. Grafiek 15.1 toont hoe de oppervlakte voor bedrijvigheid binnen het totaal van de bebouwde oppervlakte evolueert.

Grafiek 15.1 | Evolutie van de oppervlakte voor bedrijvigheid, % t.o.v. bebouwde oppervlakte (2013-2023)

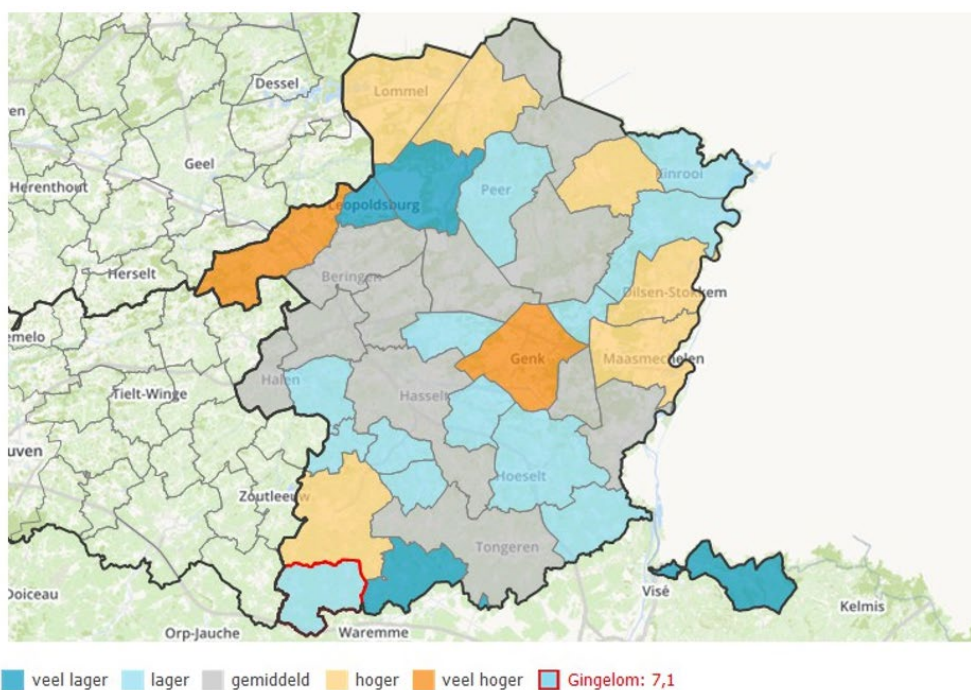

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Kaart 15.1 toont de verschillen in het percentage oppervakte voor bedrijvigheid in de gemeenten van Limburg op basis van z-scores, die een maat geven van hoeveel een gebied afwijkt van het gemiddelde in Limburg.

Kaart 15.1 | Oppervlakte voor bedrijvigheid, % t.o.v. bebouwde oppervlakte (2023, z-scores)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

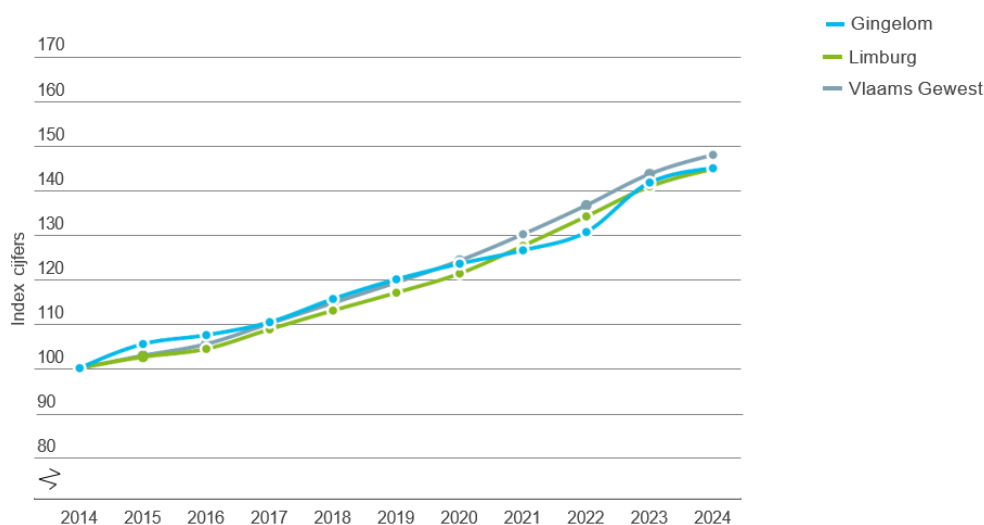
2.15.2 Ondernemerschap

Btw-plichtige ondernemingen

Het aantal ondernemingen geeft een indicatie van het economische weefsel van de gemeente. De populatie btw-plichtigen omvat alle ondernemingen opgenomen in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) waarvoor de administratie van de btw heeft bevestigd dat ze bekend zijn als zijnde btw-plichtig.

In 2024 heeft Gingelom 860 btw-plichtige ondernemingen. In 2014 waren dat er 594. Grafiek 15.2 toont de evolutie van het aantal btw-plichtige ondernemingen sinds 2014. Het getoonde cijfer is een indexcijfer, waarbij de waarde van 2014 gelijkgesteld wordt aan 100.

Grafiek 15.2 | Evolutie btw-plichtige ondernemingen (2014-2024, index 2014 = 100)

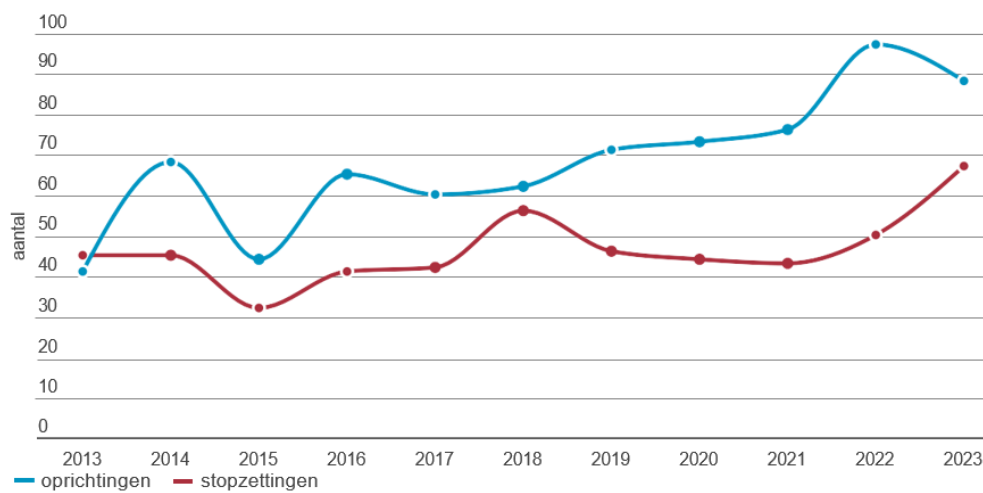
Bron: Statbel | provincies.inciifers.be

Oprichtingen, stopzettingen en faillissementen

Om de dynamiek van het economisch weefsel te bekijken, werpen we een blik op de oprichtingen, stopzettingen en faillissementen.

Het aantal oprichtingen omvat het aantal nieuwe btw-plichtigen in een bepaald jaar. In de loop van 2023 werden er in Gingelom 88 nieuwe entiteiten opgericht. Dit kunnen zowel nieuwe oprichtingen als wederoprichtingen zijn. Alle btw-plichtigen die tijdens het jaar uit de btw-registers worden geschrapt, vormen de stopzettingen. Het kan hierbij gaan om btw-plichtigen die hun activiteiten tijdelijk, dan wel definitief stopzetten. In 2023 werden in Gingelom 67 entiteiten stopgezet. Grafiek 15.3 geeft een overzicht van het aantal oprichtingen en stopzettingen tussen 2013 en 2023.

Grafiek 15.3 | Evolutie van oprichtingen en stopzettingen in Gingelom (2013-2023)

Bron: Statbel | provincies incijfers be

De faillissementen, ten slotte, worden meegeteld in de stopzettingen en betreffen de ondernemingen of zelfstandigen die hun rekeningen structureel niet meer betalen en waarvoor de leningen zijn stopgezet. In 2024 sprak de ondernemingsrechtbank voor 8 entiteiten in Gingelom een faillissement uit.

3 INTERNE OMGEVINGSANALYSE

3.1 ORGANOGRAM

In het kader van de opmaak van het meerjarenplan werd een grondige analyse uitgevoerd van de bestaande organisatiestructuur binnen de gemeentelijke diensten. Deze oefening bracht een aantal structurele knelpunten aan het licht die een efficiënte en doelgerichte werking van de organisatie bemoeilijken.

3.1.1 Huidige knelpunten

De huidige organisatiestructuur wordt gekenmerkt door een zekere mate van versnippering. Binnen de organisatie hebben meerdere diensten gelijkaardige of overlappende takenpakketten. Daarnaast zijn bepaalde taken en processen verspreid over verschillende diensten, vaak zonder een logische of transparante afbakening. Sommige opdrachten worden op meerdere plaatsen opgenomen, terwijl andere onvoldoende verankerd zijn. Dit zorgt voor een gebrek aan overzicht en maakt het moeilijk om prioriteiten te stellen en de uitvoering op te volgen.

Ook de fysieke en organisatorische spreiding van medewerkers over verschillende diensten bemoeilijkt een efficiënte werking.

Een bijkomende vaststelling is dat de meeste medewerkers voornamelijk operationeel worden ingezet, ook de diensthoofden. Hierdoor blijft er te weinig ruimte en aandacht over voor de opvolging en realisatie van strategische projecten.

3.1.2 Voorstel tot aanpassing van het organogram

Om deze knelpunten aan te pakken, wordt een hertekening van het organogram voorgesteld, met als doel een efficiëntere, meer coherente en toekomstgerichte organisatie uit te bouwen.

De voorgestelde aanpassingen vertrekken vanuit de volgende principes:

- Meer daadkracht op strategisch niveau: door een duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden en een versterking van de coördinatie- en opvolgingsfunctie wordt de realisatie van strategische doelstellingen beter geborgd.
- Herschikking van diensten en subdiensten: gelijkaardige of complementaire diensten worden samengebracht om samenwerking te bevorderen en versnippering te vermijden.
- Clustering van medewerkers: medewerkers worden, waar mogelijk, ondergebracht binnen één dienst om de interne communicatie en taakverdeling te verbeteren.
- Duidelijke hiërarchische structuur: de nieuwe organisatiestructuur voorziet in heldere lijnen van aansturing en verantwoordelijkheid, waardoor zowel medewerkers als leidinggevendenden weten tot wie ze zich moeten richten en waarop ze kunnen rekenen.

Deze herschikking moet leiden tot een meer slagkrachtige en wendbare organisatie, die beter in staat is om zowel de dagelijkse dienstverlening als de strategische ambities van de gemeente Gingelom waar te maken.

3.2 KERKENBELEIDSPLAN

Een geactualiseerd kerkenbeleidsplan werd door de bisschop goedgekeurd op 29/07/2025 en vervolgens door de gemeenteraad in zitting van 26/08/2025.

Gingelom telt 10 parochiekerken welke vallen onder één federatie en één centraal kerkbestuur.

Binnen het kerkenbeleidsplan werden alle kerken ingedeeld in 3 categorieën:

1. Valorisatie
2. Nevenbestemming (in tijd of in ruimte)
3. Herbestemming

Deelgemeente	Kerk	Kerkfabriek
Jeuk	Sint-Joriskerk	Valorisatie - hoofdkerk
Boekhout	Sint-Petruskerk	Nevenbestemming met mogelijkheid om door te groeien naar herbestemming
Gingelom	Sint-Petruskerk	Nevenbestemming met mogelijkheid om door te groeien naar herbestemming
Borlo	Sint-Petruskerk	Nevenbestemming
Mielen-boven-Aalst	Sint-Saturninuskerk	Nevenbestemming
Niel-bij-Sint-Truiden	Sint-Sebastiaanskerk	Nevenbestemming
Montenaken	Sint-Martinuskerk	Nevenbestemming
Buvingen	Sint-Trudokerk	Herbestemming
Kortijs	Maria Magdalenakerk	Herbestemming
Vorsen	Heilig Kruiskerk	Herbestemming

Recent zijn volgende kerkfabrieken en parochies een fusie aangegaan:

- Kerkfabriek Montenaken : fusie kerkfabrieken van Montenaken, Kortijs en Vorsen
- Kerkfabriek Borlo/Buvingen: fusie kerkfabrieken Borlo en Buvingen.

Hierdoor telt Gingelom nog 7 kerkfabrieken voor het beheren van 10 parochiekerken.

3.3 THUISDIENSTEN

3.3.1 Gezinszorg

De dienst gezinszorg is er al meer dan 20 jaar voor iedere inwoner van Gingelom die nood heeft aan extra hulp thuis. Dat kan tijdelijk zijn, na een operatie of moeilijke periode of langdurig bij chronische zorgnoden.

De medewerkers van de gezinszorg komen aan huis en helpen met:

- Huishoudelijke taken: schoonmaken, koken, boodschappen doen.
- Persoonlijke verzorging: hulp bij wassen, aankleden en kleine verplaatsingen.
- Sociaal contact en ondersteuning: een luisterend oor, een babbel, samen een wandeling maken.
- Mantelzorg ondersteunen: ook wie zelf zorg draagt voor een familielid kan rekenen op aflossing en begeleiding.

In de onderstaande tabel geven we een overzicht van het aantal gepresteerde uren en het aantal geholpen gezinnen in de periode 2020 – 2024.

GEZINSZORG	2020	2021	2022	2023	2024
GEPRESTEERDE UREN	14.346	13.455	13.255	13.461	13.679
AANTAL GEZINNEN	97	95	92	89	85

3.3.2 Warme maaltijden aan huis

In de zomer van 2025 besliste de OCMW-raad om de dagelijkse levering van warme maaltijden aan huis stop te zetten met ingang van 01/01/2026. De voorbije decennia konden inwoners van Gingelom via het OCMW een beroep doen op de levering van warme maaltijden aan huis. Deze dienst bood een waardevolle ondersteuning voor wie niet zelf kon koken of moeilijk de deur uit kon.

Verscheidene oorzaken lagen aan de basis van deze beslissing

- Blijvend dalend aantal afnemers
- Nood aan vervanging voertuig alsook oveninstallatie
- Overvloedig aanbod van kant en klare maaltijden in supermarkten, bij lokale handelaars, door traiteurs
- Mogelijkheid tot samenwerking m.b.t. aanbod maaltijden met rusthuis Ocura
- Aanbod buurtrestaurants 'Het Park van de Vriendschap' in Buvingen en 'Sop en Patatte' in Mielen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal gepresteerde uren en het aantal afgeleverde maaltijden op jaarbasis en per dag in de periode 2020 - 2024.

WARME MAALTIJDEN	2020	2021	2022	2023	2024
AFGELEVERDE MAALTIJDEN	11.010	10.373	9.955	9.535	9.292
MAALTIJDEN/ DAG	45	41	40	38	37

3.3.3 Minder mobiele centrale

De minder mobiele centrale is er om mensen met verplaatsingsproblemen en een beperkt inkomen toch de nodige transportmogelijkheden te bieden. Wie deur-aan-deur vervoer nodig heeft en hiervoor geen beroep kan doen op andere vervoersmogelijkheden, kan de minder mobiele centrale inschakelen. Dat kan om boodschappen te doen, vrienden of familie te bezoeken, naar de kapper te gaan, de dokter te raadplegen, naar het ziekenhuis te gaan, enz.

Eind 2024 kocht het OCMW een nieuw elektrisch busje aan dat speciaal is omgebouwd om mensen in een rolstoel te vervoeren.

Naast het busje schakelt het OCMW ook vrijwilligers in die met hun eigen wagen mensen vervoeren.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal ritten op jaarbasis en het gemiddeld aantal gebruikers per maand in de periode 2020 - 2024.

MMC	2020	2021	2022	2023	2024
TOTAAL RITTEN	1.339	1.593	1.744	2.216	2.401
GEBRUIKERS/MAAND	25	28	31	36	38

3.3.4 Klusjesdienst

In het najaar van 2025 besliste de OCMW-raad om de klusjesdienst stop te zetten vanaf 01/05/2026.

De klusjesdienst was bestemd voor mensen die door een fysieke of andere beperking niet in staat waren om kleine klusjes uit te voeren en die niet de financiële middelen hadden om hiervoor een vakman in te schakelen. Enkel mensen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming of een laag gezinsinkomen hebben, konden een beroep doen op de klusjesdienst.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal gepresteerde uren op jaarbasis bij de gezinnen in de periode 2020 - 2024.

KLUSJESDIENST	2020	2021	2022	2023	2024
GEPRESTEERDE UREN	2.204	2.065	1.899	1.999	1.829

3.4 JEUGD

3.4.1 Schoolmaaltijden

De gemeente staat in voor de bedeling van warme maaltijden in de scholen en stelt hiervoor personeel en toestellen ter beschikking. Als compensatie voor deze meerwaarde voor de scholen, mag er gratis gebruik gemaakt worden van de keukeninfrastructuur (inclusief energiekosten), komt de scholengroep tussen in de loonkost van 1 VTE en staat ze in voor de afvalverwijdering t.g.v. de maaltijdbedeling. Hiernaast vervullen de scholen een belangrijke rol in de promotie van gezonde en warme maaltijden, waarmee zij bijdragen aan het welzijn en de voedingsgewoonten van de leerlingen.

Evolutie in maaltijdverbruik per vestiging (gemiddelde) en t.o.v. leerlingenaantal

Schooljaar	Jeuk	Mielen	Borlo	Regent	Montenaken (incl. Ging en Niel)	Totaal	Percentage
2019-2020	99	47	8	37	150	341	44%
2020-2021	43	20	6	19	113	201	26%
2021-2022	50	21	7	15	116	209	27%
2022-2023	43	19	8	12	87	169	22%
2023-2024	45	23	4	12	85	169	23%
2024-2025	52	24	6	10	82	174	23%

Tijdens het schooljaar 2024-2025 werd onderzocht of er opnieuw belangstelling bestaat voor het aanbieden van soep bij de broodmaaltijden. Gemiddeld namen dagelijks 66 kinderen, wat overeenkomt met 9%, een kom soep.

Kostprijsberekening maaltijden vs tarieven (toestand 01/09)

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto kost / maaltijd	8,39	16,56	13,38	16,80	13,85	13,36
Tarief kleuter	3,50	3,50	3,50	5,00	5,30	5,56
Tarief lager	4,00	4,00	4,00	6,00	6,35	6,56
Opleg/mlt kl	4,89	13,06	9,88	11,80	8,85	8,06
Opleg/mlt lo	4,39	12,56	9,38	10,80	7,85	7,01

Sinds 01/09/2023 worden de tarieven voor schoolmaaltijden jaarlijks vanaf 01/09 geïndexeerd.

3.4.2 Opvang

Door het “Decreet van 03/05/2019 organisatie van de buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten” – het BOA-decreet – wordt de gemeente Gingelom vanaf 2026 als regisseur en organisator beschouwd voor de buitenschoolse opvang in Gingelom. Vanaf 2026 zal ze ook een subsidie van Vlaanderen ontvangen. Tot heden financierde de gemeente, aangevuld met een ouderbijdrage, de niet-gesubsidieerde buitenschoolse opvang in Gingelom.

De gemeente Gingelom is momenteel de enige organisator van de buitenschoolse opvang in de gemeente Gingelom. Vanuit de privé of de scholen worden hierin geen initiatieven genomen. Dit mogelijk omdat deze dienstverlening een grote praktische, organisatorisch en financiële impact heeft op de normale werking van deze organisaties.

1) Opvang tijdens het schooljaar:

De voor- en naschoolse opvang is een gemeentelijk initiatief dat de gemeente volledig financiert en in de 5 schoolvestigingen organiseert. Kinderen uit het basisonderwijs kunnen er terecht voor en na de schooluren.

Voor- en naschoolse opvang gemeente Gingelom					
Opvangplaats	Groeiboog			Kleurenboom	Regent
	Mielen	Borlo-kleuters	Jeuk	Mont	Ging
Voorschools vanaf	07:00	07:30	07:00	07:00	07:00
Naschools tot	18:00	17:30	18:00	18:00	18:00
Woensdagnamiddag	Centraal voor alle scholen - tot 18:00 in Groeiboog te Jeuk				

13 opvangbegeleiders (OBG) staan in voor deze opvang (totaal 189u of afgerond 5 VTE).

Activiteiten: Gezien het gedurig brengen en afhaken van kinderen in de voor- en naschoolse opvang kunnen de kinderen gedurende deze opvangtijd vnl. vrijblijvend spelen en deelnemen aan ongeorganiseerde activiteiten (bv. bordspelen die klaarliggen) of worden naar externe georganiseerde activiteiten begeleid (bv. academie, gymclub).

Op woensdagnamiddag organiseren de opvangbegeleiders activiteiten (sport en spel, knutsel, animatie, ...) of gaan ze als toeschouwer naar toneelvoorstelling (bv. bib-week).

2) Centrale opvang tijdens schoolvakanties:

Dagelijks 07:00 tot 18:00 in De Kleurenboom Montenaken.

Er wordt geen opvang georganiseerd op pedagogische studiedagen, lokale verlofdagen, feestdagen, brugdagen, tussen kerst & nieuwjaar, de laatste schooldag (naschools) en de laatste week van augustus.

De centrale opvang wordt tijdens de korte vakanties gecombineerd met kampen en activiteiten binnen de opvanglocatie. Tijdens de zomeropvang nemen alle kinderen vanaf 4 jaar deel aan de speelpleinwerking, kampen of workshops en andere animatieactiviteiten.

3.4.3 Kinderdagverblijf Minimax

Het kinderdagverblijf Minimax opende zijn deuren op 1 januari 2009 en is erkend door het Agentschap Opgroeien. Minimax beschikt over 40 opvangplaatsen met inkomenstarief. Dat betekent dat de ouders een bedrag betalen dat afhankelijk is van hun inkomen. Het kinderdagverblijf werkt volgens de nieuwe kindratio die in 2024 werd ingevoerd en vanaf 2027 verplicht is voor alle opvanglocaties in Vlaanderen.

MINIMAX	2020	2021	2022	2023	2024
BEZETTING	20,19	22,35	28,46	32,00	31,99

Het kinderdagverblijf aan de Steenweg in Gingelom zal binnenkort een grondige metamorfose ondergaan. De huidige site wordt volledige gerenoveerd. Tijdens de werkzaamheden zal de werking van Minimax verhuizen naar de voormalige kleuterschool in Niel. De gebruiknaam van de nieuwe Minimax is voorzien voor het najaar van 2027.

3.5 SENIOREN

3.5.1 Het Park van de Vriendschap

Het lokaal dienstencentrum Het Park van de Vriendschap in Buvingen opende zijn deuren in 2004. Sindsdien is Het Park van de Vriendschap uitgegroeid tot dé ontmoetingsplek voor senioren in Gingelom. Wekelijks worden er tal van activiteiten georganiseerd waarbij ontspanning, vorming en ontmoeting centraal staan.

Het aanbod van het Park van de Vriendschap zorgt ervoor dat senioren actief blijven, sociale contacten onderhouden en zich goed in hun vel voelen. Het is een belangrijke schakel in het bestrijden van de eenzaamheid waar veel ouderen onder lijden. Een glimlach en een fijne babbel is er nooit veraf.

Het Park van de Vriendschap was sinds 2012 in handen van de vzw 'Het Nieuwe Park van de Vriendschap'. Vanaf 01/01/2026 neemt de gemeente Gingelom de werking van het lokaal dienstencentrum over.

Met deze overname wil het gemeentebestuur de continuïteit van de dienstverlening verzekeren én verder bouwen aan een toekomstgericht aanbod dat inspeelt op de noden van de Gingelomse senioren.

3.5.2 Seniorenfeest

Ieder jaar organiseert de gemeente Gingelom een groots seniorenfeest voor alle 65-plussers. In de sporthal van Montenaken worden zij dan in de watten gelegd met een dag vol lekker eten, muziek en een spetterende show. Tal van bekende namen uit de Vlaamse showbizz passeerden reeds de revue.